

Imenuju se
Barbra

xyz

Barbra Streisand

Jmenuju se Barbra

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.xyz.cz

www.albatrosmedia.cz

xyz

Barbra Streisand

Jmenuju se Barbra – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2024

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

JMENUJU SE
BARBRA

All rights reserved including the right
of reproduction in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Viking,
an imprint of Penguin Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC.

© Barbra Streisand, 2024
Translation © Olga Engelthaler Neumanová, 2024
© Nakladatelství XYZ, 2024

ISBN tištěné verze 978-80-7683-666-2
ISBN e-knihy 978-80-7683-669-3 (1. zveřejnění, 2024) (ePDF)
ISBN e-knihy 978-80-7683-703-4 (1. zveřejnění, 2024) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-7683-704-1 (1. zveřejnění, 2024) (mobi)

JMENUJU SE
BARBRA

BARBRA STREISAND

xyz

Obsah

<i>Prolog</i>	17
<i>1. Pulaski Street</i>	21
<i>2. Proč mi tu roli nedali?</i>	33
<i>3. Tenhle večer by mi mohl změnit život</i>	53
<i>4. Bon Soir</i>	77
<i>5. Slečna Marmelsteinová</i>	98
<i>6. Legrační popěvky</i>	117
<i>7. Vše se skládá dohromady</i>	132
<i>8. Funny Girl na Broadwayi</i>	162
<i>9. Lidé, kteří potřebují jiné lidi</i>	194
<i>10. Znovu dítětem</i>	198

11. <i>Je m'appelle Barbra</i>	209
12. <i>Pohni se</i>	214
13. <i>Co když se nikdo neukáže?</i>	235
14. <i>Funny Girl v Hollywoodu</i>	243
15. <i>Ahoj, krásko</i>	268
16. <i>Pandořina skříňka</i>	276
17. <i>Hello, Dolly!</i>	283
18. <i>Brando</i>	294
19. <i>Daisy a Melinda</i>	309
20. <i>Kolik znáte zpívajících prostitutek?</i>	322
21. <i>Předseda vlády</i>	329
22. <i>Bláznivá komedie</i>	337
23. <i>Místo pro ženu</i>	356
24. <i>Takoví jsme byli</i>	371
25. <i>With a Little Help from My Friends</i>	403
26. <i>Co jsem si myslela?</i>	410
27. <i>Funny Lady</i>	425

28. *Líné odpoledne* 436
29. *Klasická Barbra* 443
30. *Zrodila se hvězda* 448
31. *Nevěřte tomu, co čtete* 479
32. *Souboj pohlaví* 490
33. *Stačilo* 500
34. *Guilty* 503
35. *Papa, Can You Hear Me?* 510
36. *Režie Yentl* 544
37. *Neměň ani okénko!* 579
38. *The Broadway Album* 601
39. *Jeden hlas* 626
40. *Každý má právo na lásku* 633
41. *Bláznivá* 648
42. *Bez výčitek* 668
43. *Zamilovala jsem se do knihy* 675
44. *Režie Pána přílivu* 689

45. Odpuštění	715
46. Jen pro úplnost	732
47. Politika	756
48. Kdo říkal, že už nikdy nebudu zpívat naživo?	771
49. Moje matka	790
50. Virginia	798
51. Chlapík jménem Charles	805
52. Umělec jako občan	824
53. Dvě tváře lásky	839

54. <i>Jim</i>	855
55. <i>Timeless</i>	878
56. <i>Jak splatit dluh</i>	890
57. <i>Jak moc tě miluju?</i>	903
58. <i>Staří přátelé</i>	923
59. <i>Důvod ke zpěvu</i>	936
<i>Epilog</i>	951
 <i>Poděkování</i>	 958

Popisky ke kapitolám

- KAPITOLA 1** Moje matka Diana Streisand a já, když mi byly asi dva roky.
- KAPITOLA 2** Když mi bylo patnáct, snažila jsem se být koketní jako kancelářský vamp ve filmu *Desk Set*.
- KAPITOLA 3** Fotka hlavy, kterou jsem poslala, když mi bylo šestnáct. Většina herců se usmívá. Já ne.
- KAPITOLA 4** Poprvé v záři reflektorů v klubu Bon Soir.
- KAPITOLA 5** Já jako slečna Marmelsteinová. Musela jsem bojovat, abych to zvládla na své sekretářské židli.
- KAPITOLA 6** Podpis mé první smlouvy s Columbia Records, přihlížejí Goddard Lieberman, Marty Erlichman a Dave Kapralik.
- KAPITOLA 7** Nahrávání *The Barbra Streisand Album*, dirigent Peter Matz.
- KAPITOLA 8** *Playbill* s *Funny Girl*, já a Sydney Chaplin.
- KAPITOLA 9** Obal alba *People*, pořízený za úsvitu na pláži v Chicagu.
- KAPITOLA 10** Na natáčení mého prvního televizního speciálu *Jmenuju se Barbra*.
- KAPITOLA 11** S Michelelem Legrandem jsme si při práci na filmu *Je m'appelle Barbra* okamžitě padli do oka.
- KAPITOLA 12** Zpívám zmatenému slonovi v pořadu *Color Me Barbra*.
- KAPITOLA 13** Na *Happeningu* v *Central Parku* jsem měla šaty ve stylu Fortuny. (Stále je mám.)
- KAPITOLA 14** Diskuse o scéně s Williamem Wylerem při natáčení filmu *Funny Girl*.
- KAPITOLA 15** Byla jsem nadšená, když jsem získala Oscara za *Funny Girl*.
- KAPITOLA 16** Srovnání profilů s Anthonym Newleym na oslavě jeho narozenin v roce 1965.

- KAPITOLA 17** Můj milovaný syn Jason na natáčení filmu *Hello, Dolly!*
- KAPITOLA 18** Do Marlona Branda jsem se zamilovala, když mi bylo třináct.
- KAPITOLA 19** V šatech, se Cecilem Beatonem na natáčení filmu *Za jasného dne je vidět navždy*.
- KAPITOLA 20** Bez šatů, s Georgem Segalem při natáčení filmu *Básník a kočička*.
- KAPITOLA 21** Premiér Pierre Trudeau a já na cestě na slavnostní akci v Ottawě.
- KAPITOLA 22** Setkání s Ryanem O'Nealem a Peterem Bogdanovichem na natáčení filmu *Co dál, doktore?*
- KAPITOLA 23** Povídání o politice s Bellou Abzugovou na benefiční akci, kterou jsem pro ni uspořádala.
- KAPITOLA 24** Musela jsem mít Roberta Redforda jako Hubbella ve filmu *Takoví jsme byli*.
- KAPITOLA 25** Zpívání s hudebníky z celého světa ve filmu *Barbra Streisand... a jiné hudební nástroje*.
- KAPITOLA 25** Říkala jsem si, že Henry (zkráceně Henrietta) ve filmu *For Pete's Sake* by měla mít krátký chlapecký sestřih.
- KAPITOLA 27** S režisérem Herbem Rossem na natáčení filmu *Funny Lady*.
- KAPITOLA 28** Ve studiu při nahrávání alba *Lazy Afternoon* z roku 1975.
- KAPITOLA 29** Líbila se mi fotografie Francesca Scavulla na obalu alba *Classical Barbra*.
- KAPITOLA 30** Chvilé zábavy s Krisem Kristoffersonem během filmu *Zrodila se hvězda*.
- KAPITOLA 31** Já a můj první pes Sadie. Nevěděla jsem, že jsem psí člověk, dokud jsem ji nepoznala.
- KAPITOLA 32** Fotografování na plakát k filmu *Žena v ringu* s Ryanem O'Nealem. Rád mě škádlil.
- KAPITOLA 33** Se senzační Donnou Summer.
- KAPITOLA 34** Poslech alba *Guilty* s Barrym Gibbem (zcela vpravo) a týmem.
- KAPITOLA 35** Nahrávání hudby k filmu *Yentl* s Michelem Legrandem a skupinou Bergmans.
- KAPITOLA 36** Režírovat *Yentl* bylo náročné a vzrušující.
- KAPITOLA 37** Na Zlatých glóbech, poté co *Yentl* získala cenu za nejlepší režii a nejlepší film.
- KAPITOLA 38** Ve studiu se Stephenem Sondheimem při nahrávání alba *The Broadway Album*. Byl jedinečný.
- KAPITOLA 39** Na pódiu na koncertě *One Voice*, na mém dvorku v Malibu.
- KAPITOLA 40** S Larrym Kramerem, který napsal knihu *The Normal Heart*.
- KAPITOLA 41** Sdílení smíchu s kameramanem Andrzejem Bartkowiakem a režisérem Martinem Ritem při natáčení filmu *Bláznivá*.

- KAPITOLA 42** Don Johnson a já v den, kdy jsme nahrávali náš duet „Till I Loved You“.
- KAPITOLA 43** Naprosto jsem zbožňovala Pata Conroye, autora knihy *Pán přílivu*.
- KAPITOLA 44** Režie filmu *Pán přílivu*.
- KAPITOLA 45** S mým hlavním představitelem Nickem Noltem ve filmu *Pán přílivu*.
- KAPITOLA 46** Můj idol z mládí, Johnny Mathis, a já v nahrávacím studiu. Jak vzrušující.
- KAPITOLA 47** Plním svůj slib, na inauguračním galavečeru v roce 1993 zpívám prezidentu Clintonovi píseň „Evergreen“.
- KAPITOLA 48** Zákulisí MGM Grand s Marvinem Hamlischem a Bergmany na Silvestra 1993.
- KAPITOLA 49** S matkou Dianou Streisand Kind.
- KAPITOLA 50** S Virginíí Clintonovou, mou „jižanskou mámou“.
- KAPITOLA 51** V ruce držím dvě ceny Emmy za produkci a hlavní roli ve filmu *Barbra: The Concert*.
- KAPITOLA 52** Projev na Harvardské univerzitě Johna F. Kennedyho. Byla jsem vyděšená.
- KAPITOLA 53** Oslava s Jeffem Bridgesem a Lauren Bacallovou na závěrečném večírku filmu *Dvě tváře lásky*.
- KAPITOLA 54** Tohle je jedna z mých nejoblíbenějších fotek s Jimem, s jeho odrostlými vlasy!
- KAPITOLA 55** Na koncertě *Timeless* v Austrálii jsem se oblékla do deště.
- KAPITOLA 56** Se světoznámou doktorkou Noel Bairey Merzovou, ředitelkou Ženského kardiologického centra Barbry Streisand.
- KAPITOLA 57** Jedním z vrcholů mého života bylo zpívání s Jasonem v pořadu *Back to Brooklyn*.
- KAPITOLA 58** Moje sladká, drahá Sammie nikdy nevynechala žádnou zkoušku.
- KAPITOLA 59** V zákulisí po koncertě s mou skvělou přítelkyní Madeleine Albrightovou, ministryní zahraničí USA.
- EPILOG** Jim a já s naší krásnou vnučkou Westlyn Reign Brolin.

Tato kniha je věnována otci,
kterého jsem nikdy nepoznala...,
a matce, kterou jsem poznala.

Prolog

Přátelský mravenečník?

Tak mě v devatenácti letech popsali v jedné z prvních recenzí poté, co jsem se stala profesionální herečkou. Hrála jsem v muzikálu *I Can Get It for You Wholesale* zamilovanou sekretářku a ten příměr mi připadal... docela trefný.

Během následujícího roku mě označili za „kyselé hrozny“, „zuřivého křečka“, „krátkozrakou gazelu“ i „fretku s mořskou nemocí“.

Sakra. To jsem opravdu vypadala tak divně?

Jen o rok později jsem se na Broadwayi objevila podruhé ve *Funny Girl*. Tvářila jsem se úplně stejně, teď mě ovšem přirovnávali ke „starověké věštce“, „Nefertiti“ a „babylonské královně“. Musím říct, že tyhle popisy se mi líbily. Podle všeho jsem taky měla „faraonský profil a skarabeovské oči“. Myslím, že to bylo myšleno jako kompliment, i když musím přiznat, že jedno z těch očí občas trochu šilhá... a vypadá to, že faraon měl taky pořádný frňák. Lidé mi pořád opakovali: „Nech si udělat nový nos.“ (Vsadím se, že faraonovi tohle nikdo neřekl.)

Někdy mi připadalo, že můj nos měl lepší publicitu než já sama. Na titulní straně časopisu *Time* autorka napsala: „Tenhle nos je svatyně.“ (To zní dobře!) Pak ale pokračovala: „Tvář, kterou rozděluje, je protáhlá a smutná, a když se nehýbe, připomíná ohaře.“ (To už tak dobré není.)

Jak to tedy je? Jsem babylonská královna, nebo honicí pes? Nejspíš obojí – to záleží na úhlu pohledu.

Ráda bych tvrdila, že mě nic z toho neovlivnilo, to ale není pravda. I po tolika letech mě urážky bolí a je pro mě těžké uvěřit chvále. Myslím,

že jakmile se proslavíte, je z vás najednou veřejný majetek. Jste objektem ke zkoumání, fotografování, analýze, rozpitvání... a v polovině případů vůbec nepoznáte toho člověka, kterého kritici popisují. Nikdy jsem si na to nezvykla a snažím se články o sobě nečíst.

Někdy se ale neubráníte a třeba u zubaře vezmete náhodou časopis do ruky. (Já chodím k zubaři ráda, protože po dentální hygieně se vždycky cítím skvěle. Je to taky hodina, kdy můžu být v klidu a nikdo mi nevolá.) Jednou mi při čekání padl do oka článek o Neilu Diamondovi, který chodil na střední škole Erasmus Hall v Brooklynu o třídu výš než já. Vlastně to bylo spíš o jeho bratrovi, který vynalezl nějakou šílenou vanu, která měla stereo systém a všelijaké elektronické vychytávky (podle mě skvělý způsob, jak se zabít elektrickým proudem). A nebyla levná. Čtrnáct tisíc dolarů je dost peněz! Říkala jsem si: Kdo by si takovou věc vůbec koupil? A hned v zápětí si přečtu, že jsem jedním z jeho zákazníků! Ani jsem netušila, že můj kamarád Neil má bratra, a teď mě využívá k prodeji své vany?!

Taková věc vás naštve, jiné články vás ale zasáhnou hlouběji. Jednou přišel na večeři můj drahý přítel Andrzej Bartkowiak, skvělý kameraman, který se mnou natočil dva filmy a jeden dokument. (Vlastně vařil on, protože já jsem v kuchyni nebezpečná i sama sobě. Dokážu totiž připálit i hrnec s vodou.)

Andrzej byl předtím u svého známého (mimochodem lékaře) a náhodou se zmínil, že jde ke mně na večeři. Doktor mu povídá: „Slyšel jsem, že je to mrcha.“

„Cože?“ řekl Andrzej. „O čem to mluvíš?“

„Nedá se s ní pracovat.“

„To je směšné. Pracoval jsi s ní někdy?“

„Ne.“

„Já s ní natáčel už třikrát... a pracuje se s ní skvěle. Je to moc milá žena.“

„Ne, není. Je to mrcha. Četl jsem to v časopise!“ A takovou sílu má tištěné slovo.

A nebyla naděje, že by si to ten muž rozmyslel. Rozhodl se věřit nějakému pisálkovi, který mě v životě nepotkal, a ne člověku, který mě skutečně zná. To mě strašně mrzelo. Proč ho nezajímala pravda o mně?

Čtyřicet let mě nakladatelé uháněli, abych napsala svůj životopis. Já jsem je pořád dokola odmítala, protože radši žiju v přítomném okamžiku, než abych se zabývala minulostí. Je ale fakt, že mám strach, že když o sobě po šedesáti letech vymyšlených článků z novin napíšu pravdu, stejně jí nikdo nebude věřit.

Nedávno jsme s manželem Jimem jeli domů z kina a zastavili se v supermarketu, protože jsem dostala chuť na zmrzlinu s kávovou příchutí. Vešli jsme do obchodu a drželi se za ruce, když k nám zezadu přistoupil nějaký muž a nahlas prohlásil: „To jsem rád, že jste se zase dali dohromady!“

Dali dohromady? Copak my jsme se rozešli? Odstěhoval se snad můj manžel a já jsem si toho jen nějak nevšimla?

Víte, mám ráda fakta. Fakta jsou pro mě nesmírně důležitá a představa, že si něco jen tak vymyslím, je pro mne opravdu nepřijatelná.

Nakonec jsem tedy souhlasila, že tuhle knihu napíšu, ačkoliv jsem si to rozmyšlela spoustu let. První kapitola vlastně vznikla už v devadesátých letech, psala jsem tenkrát ručně na papír a perem, co jde gumovat... no a pak jsem ji ztratila. Teď bych si přála, abych uměla psát na stroji, protože mi trvalo dalších deset let, než jsem začala znovu psát. Mám i jiné závazky, například nahrávání desek, a kromě toho mě můj vlastní život dost nudí. Snažím si vybavit události, které se staly strašně dávno. (Díky bohu za deníky, které jsem si vedla a které jsou pro mě teď nedocenitelné.) A pak si také někdy uvědomím, že si nevzpomínám, jak to celé bylo, a musím zapátrat hlouběji, ať už se dostanu kamkoliv.

Herečkou jsem chtěla být odmalička... možná od první chvíle, kdy mě vzali do kina a já si stoupla na sedačku, abych viděla na plátno. Přesto považuju za úžasné, že se mi můj sen splnil, a jsem velmi vděčná všem těm, kteří mi na mé cestě pomohli.

... A protože moc nechodím ven, mám tendenci zapomínat, jak mě vnímá okolní svět.

Což mi něco připomíná. Nedávno jsem šla k zubaři (zase na dentální hygienu) a při čekání na výtah jsem si všimla, že na mě zírá nějaká žena. Trochu jsem se odtáhla, ale zírala na mě dál. Pomyslela jsem si: Proč na mě pořád zírá? Vylila jsem na sebe snad něco?

A pak jsem si uvědomila: „No jo vlastně... Vždyť jsem to já.“

A myslím, že je na čase vyvrátit mýty, které se o této ženě tradují.

A proto píšu tuto knihu... protože cítím závazek vůči lidem, kteří se o mou práci, o proces, který za ní stojí, a možná i o člověka, který je za ten proces zodpovědný, opravdu zajímají.

Takže začínáme...

KAPITOLA PRVNÍ

Pulaski Street

Jednu věc nesu velice těžko, a to je lhaní. Možná je to tím, že mi v dětství lhali.

Když mi bylo osm let, přijela mne matka jednoho krásného dne navštívit na letní tábor pro židovské děti v Catskills, kam mě poslala na několik týdnů. Nelíbilo se mi tam. Dávali nám tam hnusné brambory (nejspíš z konzervy), které chutnaly jako nějaká náhražka. Nenápadně jsem je z talíře házela pod stůl, až na druhý konec, aby nikdo nepoznal, kdo to udělal. Jediné, na co jsem se těšila, byl páteční večer, kdy jsme dostávali kousek výborného košer dortu... Byl žlutoučký, s tmavou čokoládovou polevou, od té doby jsem takový neochutnala...

Jako dítě jsem si dokázala prosadit svou. Jakmile se matka ukázala, chytila jsem se jí jako klíště a odmítla jsem se od ní hnout, dokud neochotně nesouhlasila s tím, že mě vezme s sebou domů. Rychle jsem si sbalila oblečení a všechno, co se nevešlo do kufru, jako třeba můj indiánský oblek a moje výtvarné projekty, které jsem tu vytvořila, jsem strčila do kartonové krabice, kterou jsem někde vyhrabala. Pak jsme společně odešly k autu... a za volantem seděl muž, kterého jsem předtím v životě neviděla. Nevzpomínám si, že by na mne za celou cestu zpátky byt jen jedinkrát promluvil. Asi byl naštvaný, že domů nejel jen sám s mámou.

Matka mi zapomněla říct, že ten muž, jmenoval se Louis Kind, bude mým novým nevlastním otcem a že je těhotná, čekala totiž mou sestru.

Za lhaní se považuje i lhaní opomenutím.

Nevrátili jsme se domů, do jediného doma, které jsem dosud poznala... totiž do bytu mých prarodičů na Pulaski Street ve Williamsburgu. Místo

toho jsme zaparkovali před vysokou cihlovou budovou (jednou z mnoha, všechny totiž vypadaly stejně) na Newkirk Avenue ve Flatbushu. Dům patřil do velkého veřejného bytového projektu zvaného Vanderveer Estates (což byl vzhledně název pro ne zrovna vzhledné místo). Bydleli jsme v bytě 4G a pamatuju si, jaký dojem na mne udělalo to, že tam byl výtah. Myslela jsem si, že jsme bohatí. Nájemné stálo 105 dolarů měsíčně, což bylo mnohem víc než 40 dolarů, které jsme platili na Pulaski Street.

Louis Kind tam první noc nespál. Spala jsem jako obvykle v posteli s matkou, a když jsem se ráno probudila, praskalo mi při polykání v uších.

Dodnes nevím, jestli to byla nějaká nová vlastnost mého vnitřního já, nebo fyziologická záležitost. Ale vím, že mě šokovala ta náhlá změna našich poměrů. Kdo byl ten muž? O desítky let později jsem se konečně zeptala matky, proč si se mnou nesedla a nevysvětlila mi, že si ho plánuje vzít a že s ním bude mít dítě.

„No, nikdy ses nezeptala,“ odpověděla mi.

„Ale mami, vždyť mi bylo teprve osm!“

Svého otce jsem nepoznala. Nemám žádné fotografie, na kterých by mě jako dítě držel v náručí. To mi bylo hodně líto. Vždycky jsem si říkala, jak je to možné. Proč nás matka nikdy nevyfotila spolu?

Když jsem pak byla starší, zeptala jsem se jí, proč se mnou o mém otci nikdy nemluvila. Řekla mi: „Nechtěla jsem, aby ti chyběl.“

Nikdy jsem matčinu logiku nepochopila.

Můj otec, Emanuel Streisand, byl výjimečný člověk. Vystudoval na City College v New Yorku jako člen nejstaršího univerzitního bratrstva Phi Beta Kappa, byl to sportovec a učitel, který zasvětil svůj život vzdělávání. V polpšovně v Elmiře, kde působil jako asistent školního inspektora, vypracoval inovativní učební plán výuky angličtiny pro mladistvé delikventy. Později vyučoval angličtinu na střední odborné škole v Brooklynu a zároveň dělal doktorát, absolvoval kurzy na Cornellově univerzitě, na Hunter College a poté i na Teachers College na Kolumbijské univerzitě. Vyrůstal v ortodoxní židovské rodině, což znamenalo, že v pátek po západu slunce už nesmíte jezdit žádnými dopravními prostředky. Šabat je dnem odpočinku. Když se tedy v pátek večer zdržel ve škole, chodil pěšky z West Street 120 na Manhattanu až domů do Brooklynu.

Můj otec děti miloval. Aby si v létě 1943 přivydělal, vzal práci vychovatele na táboře v Catskills. Jednoho horkého srpnového rána prová-

děl po táboře inspektora, který sem přijel na kontrolu, když ho začala hrozně bolet hlava. (Trpěl přece jen migrénami.) Té noci dostal záchvat. Moje matka s kamarádkou se ho snažily udržet v klidu (netušily, že mu to spíš ublíží, než pomůže). Druhý den ráno ho sanitka odvezla do malé místní nemocnice, kde mu lékař píchl morfium. Nastala zástava dechu.

Matka mně a mému bratrovi Sheldonovi vždycky říkala, že otec zemřel na krvácení do mozku, a my jsme si dlouhá léta mysleli, že mohl mít nějakou vrozenou vadu. Bolesti hlavy a záchvaty si nikdo nespojoval s autonehodou, při níž se uhodil do hlavy. Tehdy ještě nebyla magnetická rezonance, aby se dalo určit, co se děje uvnitř mozku. Mnohem později jsem našla kopii jeho úmrtního listu, kde stálo, že zemřel na zástavu dechu, kterou pravděpodobně způsobilo morfium – jak jsem zjistila, za daných okolností se vůbec nemělo podávat.

Mému otci bylo pouhých pětatřicet let. Diana Rosen Streisand byla na jednu ve čtyřiatřiceti letech vdovou se dvěma malými dětmi. Shellymu bylo devět a mně patnáct měsíců. Po letech mi matka vyprávěla, že jsem ještě několik měsíců po otcově smrti ležla na okenní římsu a čekala, až se vrátí domů. Svým způsobem na něj čekám dodnes.

Když otec zemřel, matka si nemohla dovolit zůstat v našem bytě, a tak jsme se přestěhovali k jejím rodičům. Můj dědeček Louis Rosen a moje babička Esther měli malý jednopokojový byt, do kterého se teď muselo vejít pět lidí. Spali v místnosti, která původně sloužila jako obývací pokoj. My jsme dostali ložnici, kde jsem sdílela postel s matkou, a Shelly spal na rozkládací posteli vedle nás. Byla tam malá, studená kuchyň, kam jsem skoro nikdy nechodila, ale pamatuju si vůni skořicových sušenek, které babička pekla na Chanuku jednou do roka. Všichni jsme vlastně bydleli v jídelně, kde stál hranatý mahagonový stůl, u jedné stěny kredenc, u druhé sekretář, a navíc ještě staromódní dřevěné rádio. Televizi jsme neměli. Sedávali jsme tam a dívali se na rádio.

Zalézala jsem pod jídelní stůl a hrála si tam. Cítila jsem se tam bezpečně. A ráda jsem otáčela kovovou klikou, kterou se stůl rozkládal. Moje nejstarší vzpomínka je, jak jsem se zpod toho stolu dívala ven. Musely mi být tak tři roky. Poslouchala jsem rozhovor mezi matkou a její sestrou a najednou jsem si uvědomila, že každá mluví o něčem jiném. Cítila jsem, že si nerozumí, ale nevěděla jsem, jak jim to říct.

Myslím, že tehdy mi poprvé došlo, jak snadno se lidé mohou navzájem nepochopit.

Ráda jsem pozorovala okolí. Nebylo na mě vidět, ale zároveň jsem mohla sledovat, co se děje. Často jsem se schovávala pod stolem, když matku přišel vyzvednout některý z jejích nápadníků. Nechtěla jsem, aby chodila ven. Bála jsem se, že už se nikdy nevrátí. Jednou jsem byla svědkem toho, jak ji jeden chlap líbá, jmenoval se Saul. Myslela jsem si, že jí ubližuje, i když se při tom smála. Vzpomínám si na barvu jeho zubů... měl je nahnědlé. Dodnes je to první věc, které si na muži všimnu, a je to jeden z mnoha důvodů, proč jsem si vzala Jima Brolina. Má totiž krásné zuby.

Většina mužů mi připadala divná, ovšem kromě mého dědečka. Když mi bylo asi pět let, bral mě do ortodoxní *šuly* (jidiš výraz pro synagogu) a já sedávala vedle něj s ostatními muži, zatímco ženy seděly jinde. Uměla jsem hebrejsky, protože jsem chodila do ješivy, kde nás naučili číst hebrejská slova, neznala jsem ale jejich význam. Hebrejštiny se čte zprava doleva (to je asi důvod, proč umím psát pozpátku) a dodnes mě občas baví číst časopisy zezadu dopředu (díky tomu to vypadá, že čtu rychleji). Když jsem seděla vedle mužů, připadala jsem si jako velká holka. Možná i proto pro mě bylo o tolik let později snadné se vcítit do Yentl.

Dědečka jsem měla ráda, i když mi jednou vypláchl pusou červeným mýdlem Lifebuoy, když jsem řekla něco sprostého. Věděla jsem ale, že mě má rád. Sedávala jsem mu na klíně a stříhala mu chlupy, co mu rostly z uší. Tak vypadá pravá intimita.

To jeho láska mě zachránila. O mužích jsem si jinak myslela, že vás buď opustí, nebo na vás jsou zlí. Můj nevlastní otec byl na mou matku hrubý. Bratr mě vyzvedával ze školy, ale byli jsme věkově příliš daleko od sebe, než aby mě jako malou sestru tahal všude s sebou. Ze strýce Harryho jsem měla strach. Vyndával si z úst umělé zuby a vydával zvuky jako příšera. Díky dědečkovi jsem věděla, jak vypadá dobrý muž.

Když jsem byla dítě, nebylo to se mnou jednoduché. Nechtěla jsem jíst (čemuž je těžké uvěřit). Matka se mi pořád snažila vnucovat nějaké jídlo. Dávala mi různé elixíry a cpala do mě olej z tresčích jater, protože byla přesvědčená, že jsem nemocná. Do dvou let jsem navíc neměla skoro žádné vlasy. Měla jsem ale spoustu energie. Jednou se mi podařilo vylézt na prádelník, popadnout dědečkovu břitvu a málem jsem si uřízla spodní ret, protože jsem se pokusila oholit stejně, jako to dělal on. Babička měla astma a nemohla za mnou běhat. Říkala mi *fabrent*, což v jidiš znamená „hořící“. Proto se o mě po škole starala Tobey Borookowová, sousedka ze stejného domu, zatímco moje matka chodila do práce.

Tobey jsem zbožňovala. Byla to vyhlášená „štrikující dáma“ celého sousedství, sedávaly jsme spolu na schodech, ona mi vyprávěla všechny drby a já držela ruce od sebe, aby na ně mohla dát vlnu a motat ji do klubíček. Neměla jsem sice panenku, místo toho jsem si ale naplnila láhev s horkou vodou a dělala jsem, že je to panenka. Tobey mi pro ni upletla malý růžový vlněný svetřík a čepičku. Možná právě proto miluju růžovou barvu. Připadalo mi to mnohem opravdovější než nějaká studená panenka.

Když vidím děti, jak si hrají s panenkami a kuchyňkami, mám chuť se k nim přidat i dnes.

Miluju taky vínovou barvu. Asi to bude tím, že mi Tobey upletla vínový svetr s dřevěnými knoflíky. Bylo to to jediné, co mě odlišovalo od ostatních dětí na prvním táboře, kam mě poslali toho léta, kdy mi bylo sedm. Byl to ozdravný tábor pro děti a já byla chudokrevná, takže se očekávalo, že mi prospěje pobyt na čerstvém vzduchu. Já ale byla zvyklá na horko a parno v Brooklynu, kde se všichni vykláněli z oken, protože nikdo neměl klimatizaci. Venkovský vzduch byl tak čerstvý, že mě z toho bolely plíce (a díky spoustě stromů se u mě rozvinula alergie, která později přešla v astma).

Ten pobyt na ozdravném táboře byl strašný. Hned na začátku mě hodili do dezinfekční lázně a pročesali mi vlasy kvůli vším. Pak mi dali našrobenou modrou plátěnou uniformu a kousavé spodky (asi proto dodnes nesnáším tenhle odstín modré). Strašně se mi stýskalo. Každé odpoledne, když nás nutili k odpočinku, mi tekly slzy. (Od tří let jsem po obědě nespala!) Jedno dítě si toho všimlo a začalo si ze mě dělat legraci, já ale tvrdila pořád dokola: „Já nebrečím. Jen mám vadný slzný kanálek.“

Jakmile jsem se vrátila do Brooklynu, byla jsem mnohem šťastnější a zdravější. Konečně jsem se mohla znovu nadechnout! Vzpomínám si, jak jsem seděla na posteli v babiččině bytě, na sobě svoji starou kostičkovanou červenou košili. Cítila jsem se teď ale jinak. Byla jsem to pořád já, ta vychrtlá malá holka, co z domova odjela teprve před pár týdny? Matka měla radost, že jsem přibrala asi kilo. Líbilo se mi prohlížet si sama sebe v poklicích na kolech aut, protože jsem v nich vypadala tlustší.

V naší čtvrti se to hemžilo dětmi. Hráli jsme si na ulicích, a když se objevilo auto, uháněli jsme na chodník. Nejraději jsme skákali naší verzi panáka, říkali jsme tomu skully. Víčko od láhve jsme hodili do očíslovaného čtverce nakresleného křídou na asfaltu a pak jsme si pro něj skákali po jedné noze, abychom ho zvedli. V brooklynské ješivě jsem dostávala dobré známky ze všech předmětů kromě chování, z toho jsem pokaždé

dostala čtyřku. Byla jsem hrozně neposedná a nikdy jsem se nenaučila dodržovat pravidla slušného chování. Když se učitelka na něco zeptala, zvedla jsem ruku jako blesk, a když mě nevyvolala, stejně jsem odpověď vyhrkla bez ptaní. Někdy okolo Chanuky nám jedna učitelka řekla, že nemáme říkat „Vánoce“ ani křížit prsty. Nedávalo mi to žádný smysl, a jakmile odešla ze třídy, opakovala jsem pořád dokolečka: „Vánoce! Vánoce! Vánoce!“ A modlila jsem se k Bohu, aby mě nesrazil mrtvou k zemi.

Měla jsem dvě nejlepší kamarádky. První z nich byla Joanne Micelli-ová, katolička, která chodila na St. John's Academy. Katolíci mě fascinovali. Jeptišky, kněží, ty jejich hábity. Když jsem potkala kněze, pozdravila jsem: „Dobrý den, otče,“ tak jako Joanne. Říkala jsem si, že má štěstí, že má opravdového tátu a kromě toho ještě dalšího muže, kterému se říkalo „otec“ a který ji zřejmě také miluje. Silně na mě taky zapůsobilo, jak krásný měli kostel. V porovnání s ním byla naše ješiva mrňavá.

Moje druhá nejlepší kamarádka byla Roslyn Arensteinová. Byla to ateistka, stejně jako její rodiče. My tři holky jsme sedávaly na jejich požárním schodišti (přes zábradlí jsme přetáhly starou vojenskou deku, abychom si udělaly stan) a vedly velmi vážné filozofické debaty. Jednoho dne jsem jí řekla: „Podívej, Roz, já ti dokážu, že Bůh existuje.“ Dole po ulici šel zrovna nějaký muž a já řekla: „Vidíš toho muže? Budu se modlit, aby sešel z chodníku.“ A tak jsem se pomodlila. Modlila jsem se usilovně, ze všech sil, a skutečně, sešel z chodníku a přešel ulici. V tu chvíli mě napadly dvě věci. První byla: „Sakra, to byla klika!“ A ta druhá: „Bůh existuje a já jsem ho právě modlitbou přiměla, aby udělal to, co chci.“

Právě tehdy jsem nejspíš začala věřit v sílu vůle.

Silnou vůli jsem měla vždycky. Když jsem dostala neštovice, máma mě uložila do postele, protože jsem měla horečku, já tam ale nezůstala. Jen jsem si nasadila svoji zářivě zelenou čepici a oblékla si kabát, vylezla jsem oknem a šla si šla hrát s ostatními dětmi – naštěstí jsme bydleli v prvním patře. Pak mě matka naštěstí odtáhla zpátky dovnitř.

Často jsem říkala matce, co má dělat. Vzpomínám si, jak jednou šla se svým partnerem (byl to řezník) na film Eddieho Cantora a rozhodla se, že mě vezme s sebou. Muselo mi být asi šest let. Protože mě znali jako holku z bloku, co nemá tátu, nechtěla jsem, aby mě viděli odcházet z domu s cizím chlapem. Tak jsem jí řekla: „Nepůjdu s tebou, dokud nepůjde nejdřív dolů na roh a nepočká tam na nás.“ Dodnes si vzpomínám, jak jsem se při odchodu podívala nahoru, jestli se někdo ze sousedů nedívá z oken. A samozřejmě jsem uviděla Myrnu, velkou holku, která mě šikanovala,

jak nás pozoruje. Napadlo mě: „To snad ne. Určitě si mě dala dohromady s tím chlapem. Doufám, že si ho nevšimla!“ To by byl průšvih, určitě by to všem řekla.

Taky se o mně vědělo, že mám dobrý hlas. Bavilo mě zpívat ve vestibulu našeho domu. Byly tu vysoké stropy a pěkná ozvěna, a mně se líbilo hladit dlaní studené mosazné zábradlí. Někdy jsem seděla na zápraží s ostatními děvčaty a improvizovaly jsme na písničky z hitparády. Moje matka měla krásný hlas, operní, a její otec, jak mi říkali, zpíval v šulu, když byl kantor nemocný.

Sousedka Tobey měla syna Irvinga. Protože to byl kluk a můj kamarád, říkala jsem, že spolu chodíme, ačkoliv mě jednou praštil plastovou pistolí po hlavě. Každé odpoledne jsme si spolu hráli, když mě Tobey hlídala. Měli doma malou televizi s velkou lupou před obrazovkou, strašně rádi jsme se dívali na Laurela a Hardyho. Když ale Irving zaslechl svého otce, jak se vrací domů, otočil se ke mně a sdělil mi: „Přišel otec. Musíš jít domů.“

To mě ranilo a muselo mě to vrátit o několik let zpátky.

Pan Borookow se jmenoval Abe. Dodnes si pamatuju, jak byl cítit. Rozhodně ne kolínskou.

Zajímalo by mě, jestli lidé, kteří mají otce, vědí, jaké mají štěstí. Můj bratr měl to štěstí, že prvních devět let svého života zažíval otcovskou lásku a péči. Měl někoho, kdo ho bral do muzeí, knihkupectví i na přehlídky. Náš otec mu četl a taky mu koupil rádio. Ukázal Shellymu kreslení a malování, což pak pro něj v životě bylo moc důležité.

Jako dítě opravdu potřebujete někoho, kdo by vás miloval, jen tak si vybudujete pocit sebehodnoty. Potřebujete cítit, že vás někdo vidí a bere vás vážně, i že na vašich pocitech záleží.

Myslím, že nevlastní otec, kterého jsme teď s bratrem měli, nás nesnášel. Lou Kind už měl tři děti, se kterými nežil, a pochybuju, že chtěl další. Jakmile nám vstoupil do života, všechno se změnilo. V našem novém bytě jsem spala na lehátku v předsíni. Bratr dostal malý pokoj a moje matka spala ve velké ložnici s tím cizím mužem.

Netrvalo dlouho a měla jsem malou sestřičku, Roslyn. Když jsem zjistila, že děti rostou devět měsíců v břiše, odpočítala jsem devět měsíců zpátky od sestřina narození a snažila se přimět matku, aby mi řekla, co v ten den dělala. Slyšela jsem už o sexu (zasvětila mě do toho jedna starší holka na schodech ve škole), nechtělo se mi ale věřit tomu, že to tak opravdu funguje. Matka navíc nevyužila tuhle příležitost k tomu, aby mi všechno vysvětlila.

Svou sestřičku jsem milovala od prvního okamžiku, kdy jsem ji uviděla. Byla tak krásná... měla blondáté kudrnaté vlasy a zelené oči. Celé hodiny jsem ji pozorovala a fascinovaně sledovala každý její pohyb a každé mrknutí. Byla jako živá panenka!

Svého nevlastního otce jsem nenáviděla. Nelíbilo se mi, jak se choval k mojí mámě. A nikdy se mnou nemluvil. Vzpomínám si, jak jsem seděla v jeho Pontiacu se zkosenou zádí a sledovala ho, jak si zapaluje cigaretu. Kouřil pelmelky. Líbilo se mi, jak to zavonělo, když škrtl sirkou. Vždycky vydechl úplně dokonalý pramínek kouře.

Jednoho dne jsme vzali na projížďku Roz Arensteinovou. Obě jsme seděly vzadu a já jako obvykle povídala. Můj nevlastní otec se najednou prudce otočil a řekl mi: „Proč nemůžeš být jako tvoje kamarádka chvíli zticha!“

Krátce poté se matka mezi řečí zmínila, že Lou je barvoslepý. Když jsme potom jeli někam autem, měla jsem strach. Bála jsem se, že na semaforu nepozná zelenou od červené. Nenápadně jsem mu tedy napovídala barvy a snažila se při tom být nenápadná. „Támhleto je ale krásná červená!“

Není divu, že mě nesnášel.

Lou se mě nikdy v životě nezeptal, jak se mám nebo jak mi to jde ve škole. Vůbec mě nevnímal, nezajímala jsem ho ani trochu. Nikdy se mi nepodařilo získat jeho uznání nebo náklonnost, ať jsem dělala, co jsem dělala. Jednoho dne jsem se rozhodla, že se pokusím dosáhnout toho, aby mě měl rád. Když se vrátil domů z autobazaru, kde pracoval, oslovovala jsem ho „tati“ místo jeho křestním jménem, které mi nešlo přes pusu. Připravila jsem mu pantofle, a když si sedl k televizi, aby sledoval svoje sporty, ležla jsem po břiše po zemi, aby přese mě dobře viděl. Nebylo to ale k ničemu a nechoval se ke mně o nic lépe.

Myslím, že právě tehdy jsem se podvědomě rozhodla, že se v životě nebudu kvůli žádnému muži ponižovat.

Další velkou změnou v mém životě byla nová škola. Po třech letech v brooklynské ješivě jsem měla nyní nastoupit do čtvrté třídy státní školy ve Williamsburgu s označením P.S. 89. Do státní školy jsem předtím vkročila jen tehdy, kdy naše ješiva organizovala nějakou akci a pronajala si na to aulu v P.S. 25, ješiva totiž neměla společenský sál. Právě tam mě poprvé zachytil fotograf, jak zpívám. Měla jsem zavřené oči a zakloněnou hlavu. Od té doby se toho moc nezměnilo.

Vzpomínám si, že jsem se strašně bála, že zdravotnice v P.S. 89, která každé dítě podrobila zběžné prohlídce, nějak odhalí moje praskání v uších a že mě do školy nepustí. Připadala jsem si jako mimozemšťan.

Už tak jsem byla jiná než ostatní. Byla jsem divná, moc hubená a máma mi kupovala oblečení o tři čísla větší, což všechno jen zhoršovalo. Oblékala mě v oddělení Junior, pak ho třikrát pořádně zabrala a po roce je postupně párala. Chodila jsem věčně ve stejných šatech.

Vyrůstala jsem jako divoch a neměla jsem ponětí o tom, jak se chovat ve společnosti. Vzpomínám si na svou kamarádku Maxine Edelsteinovou, která bydlela ve stejném patře jako my. Každý den v šest večer si celá její rodina sedla ke stolu ke společné večeři. Jednou mě pozvali na návštěvu a cítila jsem u nich příjemnou, vřelou atmosféru. Moje rodina jen málokdy jedla společně, netušila jsem, že si na klín máte dát ubrousek, a sedávala jsem na židli napůl vkleče, nebo jsem jedla vestoje v maličké úzké kuchyni přímo z hrnce. Když přišel domů můj bratr, dělal to úplně stejně.

Neměla jsem žádnou disciplínu, neznali jsme rutinu ani jasná pravidla. Matka nám nikdy nenařídila, že máme být doma v šest večer nebo v nějakou jinou hodinu. Vzpomínám si, jak jsem svému nevlastnímu otci ukradla pár cigaret a kouřila jsem před zrcadlem, přičemž jsem si hrála na to, že hraju v reklamě na Pall Mall. Když mi bylo deset, často jsem se vyplížila na střechu, abych si zapálila, a ve dvanácti jsem přestala kouřit. Dokonce jsem musela naučit kouřit svou vlastní mámu. Řekla jsem jí: „Vypadáš legálně. Drž tu cigaretu takhle.“

Nějak se mi podařilo matku přesvědčit, aby mě nechala chodit do taneční školy slečny Marchové, kousek od nás, chtěla jsem totiž být baletkou. Koupila jsem si růžové saténové balerínky a našila si na ně růžové saténové stuhy. Každý den po škole jsem si je obula a chodila v nich po bytě. Ty boty jsem si koupila za svoje vlastní peníze, které jsem si vydělala tím, že jsem v čínské restauraci Choy's usazovala hosty a připravovala jsem objednávky na jídlo s sebou. *Si pic qvot* byla pečená žebírka, *som teu* byly tři vaječné rolky. Moc se mi líbilo, jak byla čínština melodická – když jste slovo vyslovili v jiné melodii, znamenalo něco úplně jiného.

Muriel Choyová byla mojí druhou náhradní matkou – první byla samozřejmě Tobey.

Muriel jsem milovala. Mohla jsem se jí zeptat na cokoli. Všechno mi vysvětlila, i to, o čem se moje matka nikdy ani nezmínila, jako například sex a vaření. Dodnes si vzpomínám na to, jak chutnala její vynikající *lap cheong* (čínská klobása), čínské zelí a kuře vařené v páře. Dodnes se mi stýská po jejích vaječných závitcích, silných a suchých, které se podávaly v její restauraci a které už skoro nikdo nedělá. (Před pár lety jsme na ně narazili v Los Angeles. Občas s Jimem dokážeme sníst i tři najednou.)

Hlídala jsem Muriel i děti, když s manželem pracovali v restauraci. Jednou, když mi bylo jedenáct, jsem od nich šla domů pozdě večer. Zvonila jsem u našich dveří snad deset nebo patnáct minut. Nikdo mi neotvíral, i když jsem věděla, že matka a Lou jsou doma.

Vrátila jsem se tedy nahoru k Muriel a vzala jsem si náhradní klíče od našeho bytu. Odemkla jsem naše vstupní dveře, prošla obývacím pokojem a otevřela dveře do jejich ložnice. Byli zapletení jeden do druhého a dělali, jako bych tam nebyla. Vycouvala jsem ven tak trochu v šoku a o tom incidentu už jsem se nikdy nezmínila.

Poté jsem si přísahala, že už nikdy nebudu neviditelná.

Některé momenty z dětství jsou určující pro to, kým se stanete, a formují vás jednou provždy.

Na matku jsem se nemohla spolehnout. Vzpomínám si na jednu konkrétní příhodu, bylo mi asi sedm. Za odměnu mě vzala do kina, šly jsme po ulici a ona se pro sebe usmívala, což dělala často. Najednou jí úsměv pohasl.

„Mami, co se děje?“ zeptala jsem se.

Řekla: „Nikam nepůjdeme. Rozmyslela jsem si to.“

Strašně mě to zklamalo a dodnes je pro mě nesmírně důležité, aby lidé drželi slovo – je přece zásadní dodržovat sliby. Je to navíc jedna ze čtyř dohod ze stejnojmenné knihy od Dona Miguela Ruize: „Nehřeš slovem.“

Matce jsem se nemohla svěřit ani se svými ušními šelesty. Když se mi to stalo poprvé, řekla jsem jí, že mi praská v uších, načež mi dala na spaní láhev s horkou vodou a už se mě na to nikdy nezeptala. Nepomohlo to a jednoho rána, chodila jsem tenkrát do šesté třídy, jsem se probudila s novým problémem: v hlavě mi praskalo, jako kdybych tam měla ohňostroj. To mě vyděsilo. Praskání a cinkání se nakonec přeměnilo v jediný vysoký tón. Měla jsem takový strach, že jsem o tom nikomu neřekla. Uvázala jsem si kolem hlavy šátek v naději, že tím ty zvuky umlčím, zdálo se mi ale, že jsem je tím zatlačila do hlavy ještě hlouběji. Nic mi nepomáhalo.

K lékaři jsem s tím tehdy vůbec nešla a až po letech jsem se dozvěděla, že tohle zvonění v uších se nazývá tinnitus a souvisí s tím, jak je propojené vnitřní ucho a mozek. V životě jsem se dostala k mnoha lékařům, nikdo s tím ale nemohl nic dělat, prý totiž nebylo co napravovat. Tinnitus je stav bez známé příčiny a není na něj žádný lék – zkrátka je to záhada.

Jakýsi guru mi k tomu řekl: „Je to nesmírně zvláštní. Žiješ na jiné úrovni a to, co slyšíš, jsou zvuky vesmíru.“

„Neřekla bych,“ odpověděla jsem mu.

Když mi občas někdo řekne: „Jsem stejný jako ty,“ jsem v pokušení odpovédět: „Tobě taky pořád zvoní v uších?“ Je to opravdu k zešílení. Bývala jsem kvůli tomu nesmírně rozmrzelá, postupem času jsem se s tím však naučila žít. A nejspíš je to i jeden z důvodů, proč se musím neustále něčím zaměstnávat – potřebuju přivést na jiné myšlenky a odvést pozornost od toho neustálého pískání.

Toužím po tichu.

Pískání v uších bylo moje strašné tajemství, dusila jsem to v sobě a snažila se to zvládnout úplně sama. Od matky jsem už žádnou pomoc nečekala.

Jednou, když mi bylo dvanáct, k nám domů přišla na návštěvu bratrova snoubenka Ellen, aby se seznámila s naší rodinou, což bylo výjimečné, na návštěvu k nám totiž skoro nikdo nechodil. Rozzie chtěla po večeri zmrzlinu a Lou dal Shellymu nějaké peníze a řekl mu, aby koupil dost pro všechny. Pak se na mě podíval a dodal: „*Pro ni* ale žádnou nekupuj.“

Pak řekl něco, co mě ranilo, ale úplně jsem vytěsnila, co to bylo. Až po letech jsem se na to zeptala Ellen, co mi řekl, a ona mi to prozradila: „Byl hrozně krutý. Řekl o tobě, že jsi ošklivá.“

Musela jsem to vytěsnit. Vzpomínám si, jak jsem se cítila příšerně, máma ale nic neřekla a jen dál sklízela ze stolu. Šla jsem do pokojíčku (zdědila jsem ho po Shellym, když se odstěhoval), lehla jsem si na postel a jako bych v tu chvíli opustila své tělo – dívala jsem se na sebe shora od stropu, jak tam otupěle ležím.

Říkala jsem si: *Proč mi takhle ubližuje? Copak jsem tak strašná?*

Žila jsem hodně ve své vlastní hlavě. Poté, co jsem si přečetla brožurku o devíti příznacích rakoviny, jsem si byla jistá, že mám všechny z nich. Nikdy jsem však o svých obavách nemluvila s matkou. Když jsem dostala kašel, řekla jen: „Můžeš si za to sama. Neměla jsi chodit ven bez svetru.“ Pak mi dala hořčičný obklad (horká voda se smíchá s Colman's hořčicí v prášku a dá se to mezi dva kusy látky). Když mě bolelo v krku, omotala mi tlustou ponožku kolem krku jako límeček a připevnila ji spínacím špendlíkem. „Co když se ten špendlík otevře?“ zeptala jsem se. „To by mě pak teprve bolel krk!“

Matka se o mě starala, jak nejlépe uměla, nedokázala se mnou ale soucítit tak jako matky ve filmech. Vzpomínám si, jak jsem byl vyděšená, když jsem se v šesti letech probudila po operaci mandlí z anestezie a ona u mě nebyla. Poslední, co jsem si pamatovala, byla taková velká gumová maska, kterou mi

přiložili na obličej a proudil z ní éter. Měla jsem pocit, že padám do černé díry. Hlava se mi točila a podivně mi v ní dunělo, jako kdyby mi do ní vrtali vrtačkou. Usnula jsem a z dálky ke mně doléhal hlas lékaře.

Když jsem otevřela oči, nebyla jsem si jistá, jestli ještě žiju. V pokoji jsem byla úplně sama. Matka tam nebyla, i když mi to slíbila. Pak se ukázalo, že chodila dokola kolem bloku, nejspíš byla sama nervózní. Nechápala, jak je důležité, aby byla v takových chvílích fyzicky u mě.

Všechno jsem tedy držela v sobě, zejména své obavy. Jednou, když mi bylo asi devět let, jsem cítila na hrudi strašnou tíhu, která ne a ne zmizet. V přízemí jedné z budov našeho sídliště byla ordinace lékaře a já jsem nakonec sebrala odvalu tam zazvonit – trvalo to asi týden. Uvnitř ale nikdo nebyl. Pozoruhodné bylo, že jen díky tomu, že jsem se odvážila jít sama k lékaři, mi příznaky zmizely. Tíha byla najednou pryč.

Tohle byla moje první psychosomatická nemoc.

Muselo být hrozně nezdravé držet všechny ty emoce uvnitř, a já nebyla šťastné dítě od přírody. Vzpomínám si, jak jsem si říkala, že tohle přece nemůže být ono.

Přibližně tou dobou mě jednou obestoupila banda děvčat, bylo to před naším domem. Zesměšňovaly mě. Měla jsem snad na sobě něco divného? (Kolem hlavy jsem nosila uvázaný ten šátek.) Co jsem jim udělala, že na mě byly zlé?

S pláčem jsem utekla a běžela nahoru pro Shellyho, aby mě bránil. Odmltl jít dolů, jen mi řekl: „Musíš bojovat sama za sebe.“ Byla jsem si jistá, že táta by mi býval pomohl, najednou jsem si ale uvědomila, že mě nikdo chránit nebude. Zpětně si myslím, že právě tehdy jsem si kolem sebe začala stavět zeď, svůj vlastní štít, aby ke mně nikdo nemohl.

Až po letech mi došlo, že když můj otec zemřel, nepřišla jsem jen o něj. Matka se ode mě tenkrát citově odpoutala. Nemůžu jí to vyčítat – najednou z ní byla vdova se dvěma dětmi, které musela nějak uživit. Jednou, když už jsem byla dospělá, jsem se jí zeptala, proč mě nikdy neobjala, neprojevila mi žádnou náklonnost ani mi neříkala, že mě má ráda. „Neměla jsem čas,“ odpověděla. „A moji rodiče mi nic takového taky neříkali, ale stejně jsem věděla, že mě mají rádi.“ Prostě předpokládala, že vím, jak se cítí, já to ale nevěděla.

Další ze čtyř dohod v Ruizově knize zní: „Nevytvářejte si žádné domněnky.“

KAPITOLA DRUHÁ

Proč mi tu roli nedali?

Bylo mi čtrnáct, když jsem poprvé sama vkročila na Manhattan. Z podzemky jsem vystoupila na křižovatce Padesáté ulice a Broadwaye. Spolu s kamarádkou Anitou Sussmanovou jsme šly do divadla na Broadwayi. To bylo další poprvé. Manhattan byl jako zjevení. Když jsme vyšly po schodech z metra nahoru na slunce, zdálo se mi neuvěřitelné, jak prostorné a světlé to tu bylo v porovnání s Newkirkem a Nostrandem, úzkými ulicemi obklopujícími naše sídliště. A bylo tam strašně moc aut. Na Manhattanu jste si nemohli zahrát panáka, tady by vás přejelo auto.

Na každé markýze tu byly poutače na divadelní představení a zdálo se, že tady jsem v zemi nekonečných možností.

Měli jsme lístky na *Deník Anny Frankové*. Naše místa byla v zadní části balkonu divadla Cort a pamatuju si, že stály jeden dolar a osmdesát devět centů. (Nebo to bylo 1,98 dolaru?) Herci byli daleko, ale měly jsme výhled na celé jeviště. Zpětně jsem si uvědomila, že ten pohled z ptačí perspektivy má něco do sebe. Teď, když si můžu dovolit drahá místa v divadle, si nejsem jistá, jestli jsou opravdu lepší. Když jste moc blízko, vidíte make-up herců i jejich pot a iluze je pryč.

Ta hra mě okouzila. Vzpomínám si, jak jsem si říkala: „*Anne je čtrnáct, mně je taky čtrnáct. Ona je Židovka, já taky. Proč tuhle roli nedali mně?*“ Měla jsem pocit, že bych to zvládla stejně dobře jako Susan Strasbergová. Zvlášť proto, že Anne měla problémy s matkou. Byla přesvědčená, že jí matka nerozumí, a s tím jsem se rozhodně dokázala ztotožnit.

Od té doby jsme s Anitou chodily na Broadway skoro každou sobotu. Chtěla jsem vidět seriózní divadelní hry, muzikály mě nijak zvlášť nezajímaly. Viděli jsme Paula Muniho v *Kdo seje vítr*. Tu hru mám ráda dodnes. Je to hra o kreacionismu a evoluci, o náboženství a vědě. Díky bohu rozum a pravda zvítězily. Ráda jsem se dívala i na Evu Le Gallienneovou a Irene Worthovou v *Marii Stuartovně*. Tyhle dvě impozantní herečky tu hrály hlavy státu, a to se mi líbilo.

Taky jsem chtěla být herečkou, kterou budou všichni brát vážně.

Myslím si, že v prvním divadelním představení jsem se objevila asi v devíti letech. Jednou jsem řekla něco, co se matce nelíbilo, a plácla mě přes ucho. Říkala jsem si, že jí to nedaruju a trochu jí to dám vyžrat. Když na mě pak promluvila, dělala jsem, že ji neslyším. Předstírala jsem, že jsem malá hluchá holka, a zabralo to! Skočila mi na to: „Barbaro! Odpověz mi!“ a já pořád dokolečka opakovala: „Cože? Cože? Říkala jsi něco?“ Úplně jsem ji vyděsila.

Většinu hereckých výkonů jsem viděla v televizi, v té době už jsme totiž měli vlastní televizi. (To byla jediná dobrá věc na Lou Kindovi – koupil domů televizi Zenith.) Zaparkovala jsem před obrazovkou a hltala Milтона Berleho a Eda Sullivana. Taky jsem měla ráda vědomostní soutěže, kde moderátor položil otázku a vy jste museli uhádnout správnou odpověď, třeba *The \$64,000 Question*. Můj nejoblíbenější bratranec se jmenoval Lowell. Hráli jsme si spolu a vymysleli jsme si vlastní pořad, kterému jsme říkali *Trezore, otevři se*.

Nejdřív jsme vzali telefonní seznam a náhodně vybrali nějaké jméno. Pak jsem dotyčnému zavolala a předstírala jsem, že jsem hlasatelem rozhlasového kvízu. Pokaždé jsem se zeptala: „Posloucháte náš pořad *Trezore*,

otevři se na stanici WNIT?“ (Písmena jsem si náhodně vymýšlela.) Lidé byli nadšení, že jim volají z rozhlasu, a obvykle odpovídali: „No jasně! Poslouchám vás pořád!“ Pak jsem vysvětlila pravidla hry. Pokud dokážou poznat pět skladeb, získají finanční odměnu. Lowell měl za úkol vybrat desku a pustit ji na gramofonu, zatímco já jsem držela kousek od reproduktoru sluchátko. „Poznáváte tu melodii?“ Pokud odpověděli správně, přešli jsme k další písni. „Ale nejdřív,“ říkala jsem vždycky, „si musíme udělat komerční přestávku na reklamu od našeho sponzora. Prací prášek Fab! Používáte Fab?“

„Ano!“ říkali vždycky. „Fab je můj nejoblíbenější!“ Jedna paní byla tak nadšená, že dodala: „Právě teď ho mám v pračce, dokonce mi přetéká na podlahu.“ V tuhle chvíli jsem obvykle musela umlčet Lowella, který se v pozadí chichotal. Necháпали jsme, jak jsou lidé důvěřiví. Pak jsem změnila hlas a přehrála reklamu.

Jiným dětem by to možná stačilo, nám ale ne. Pokud se dotyčnému podařilo uhodnout všech pět písniček, zapsali jsme si jeho adresu. Pak jsme s Lowellem šli do McCrory's, místního obchodu za pěták, koupili jsme falešné peníze, dali je do obálky a tu odnesli do schránky.

Milovala jsem obchod za pěták. Měli tam spoustu laciných věcí. Hřeby, sponky, rtěnky. Ale používala jsem i jiný způsob, jak si sehnat, co jsem potřebovala, ačkoliv na sebe za to nejsem úplně pyšná. Někdy jsem totiž kradla.

Nebyla jsem obyčejný zlodějíček. Uvažovala jsem velice logicky a vynalezla jsem vlastní systém. Všimla jsem si totiž jedné věci – lidé často odhazovali účtenky na zem. Já je hledala a sbírala je. Většina věcí tehdy stála dolar, a daň byla tři centy. Takže jsem si vzala věc, která stála 1,03 dolaru, něco malého, třeba rtěnku nebo pudřenku, co se dalo relativně snadno strčit do kabelky. Pak jsem zamířila rovnou k okénku na refundace. Srdce mi bušilo jako blázen, zboží jsem odevzdala i s účtenkou, vzala si vrácené peníze a pak si za ně koupila něco, co jsem moc chtěla.

Nechci, abyste si mysleli, že jsem to dělala pro legraci. Vždycky jsem byla nervózní, v takové zvláštní kombinaci vzrušení a strachu. Byl to ale dobrý způsob, jak nějak doplnit můj příjem pokladní v čínské restauraci... Za práci tam jsem dostávala dolar na hodinu a padesát centů na hodinu za hlídání. Každý dolar mi přišel vhod, protože jakmile jsem začala vydělávat, matka mi řekla, že si musím sama kupovat oblečení.

Vzpomínám si na jeden outfit, který jsem milovala, sukně a k tomu blůza s drobnými růžovobílými kostičkami, lemovaná krajkou. Pak jsem

si k tomu koupila i boty, růžové nízké sandálky, ve kterých mi byly vidět prsty na nohou. Líbil se mi ale i sportovnější styl kostkované košile, kterou jsem nosila na táboře ke kalhotám.

Jednoho dne jsem si v A&S (neboli u Abrahama & Strause, což byl nejlepší obchodní dům v Brooklynu) vybrala krátké kalhoty. Byly to klasické modrozelené kostkované kraťasy. V kabince jsem si je zkusila, abych zjistila, jestli mají správnou velikost, a pak mi to došlo. Mohla bych si přes ně nechat sukni a prostě v nich odejít.

Nebylo na tom nic těžkého. Přinesla jsem si pár dalších věcí na vyzkoušení, ty jsem pak vrátila prodavačce a myslela si: *Bože, ona neví, že mám na sobě ještě ty šortky*. Nikdo je pod sukni nemůže vidět... nebo ano? Cítila jsem, jak mi prudce buší srdce.

Už si nepamatuju, jestli to bylo ten samý den, kdy jsem ukradla pár žlutých ponožek – připadala jsem si neporazitelná. Už jsem nesla papírovou tašku, protože jsem si koupila něco jiného, a když jsem scházela dolů po přeplněném eskalátoru, ponožky jsem do ní prostě upustila. Pak jsem se zastavila v prvním patře, abych se podívala na něco, co mě zaujalo. Najednou jsem uslyšela, jak nějaká žena říká: „Viděla jsem, jak jste si ty ponožky dávala do tašky.“

Slyšela jsem dobře? Nebo to bylo mé špatné svědomí? Rychle jsem přešla k vedlejšímu pultu, ale ona šla za mnou. Byla jsem tak ztuhlá, že jsem nedokázala ani zvednout oči. Vůbec jsem se jí nepodívala do obličeje. Pomalu jsem tašku položila na zem a vyšla ven obchodu. Tím moje zločinecká kariéra skončila a už jsem nikdy v životě nic neukradla. Ráda jsem pokoušela, kam až můžu zajít, nesnesla jsem ale to ponížení a hanbu, které jsem v tu chvíli cítila. Představte si, jaké by to bylo, kdyby mě někdy opravdu chytili a odvedli do kanceláře vedoucího!

Když teď přijdu do hotelu a líbí se mi nějaká drobnost, třeba malá miska na hořčici nebo něco takového, vždycky se zeptám, jestli by mi ji neprodali.

Když mi bylo třináct, Lou Kind se odstěhoval, což znamenalo, že se už nikdy nebudu muset dívat na řeckořímský zápas. Byla jsem ráda, že je pryč. (Nepoznala jsem, jestli byla máma ráda, nebo jestli byla smutná, nikdy o tom totiž nemluvila.) Nesnášela jsem, jak opovržlivým tónem s ní mluvil. Bez něj byl u nás mnohem větší klid. Nejradši jsem tehdy ležela v posteli, četla si filmové časopisy a jedla Breyerovu kávovou zmrzlinu. Kupovala se v hranaté krabici, rozdělené na jednotlivé části, po stranách

byla kávová a uprostřed třešňová s vanilkou. Byly v ní kousky třešní. Tu jsem vždycky snědla jako první a svou oblíbenou příchuť, kávu, jsem si nechávala na konec. Chtěla jsem, aby mi tahle chuť zůstala v puse jako poslední. (Kdysi jsem dokázala sníst půl litru kávové zmrzliny při každé možné příležitosti a stejně zůstat hubená jak lunt. Proč už to tak není?)

Shelly a Ellen se vzali a na svatební cestu se chystali plout do Evropy na lodi *SS Constitution*. Někteří členové rodiny je přišli vyprovodit. Ta obrovská loď mě oslnila, stejně jako představa, že přeplují oceán a podívají se do světa. Lidé na palubě popíjeli šampaňské, smáli se a povídali si v nádherné, dřevem obložené kajutě. Mezitím jsem skoro onemocněla touhou jet s nimi. Máma řekla: „Shelly, dej jí pět dolarů.“ Bratr mě ale ignoroval. (Když jsem mu to po letech připomněla, poslal mi zarámovanou pětidolarovou bankovku.) Nemohla jsem uvěřit, že odplouvá a já se musím vrátit do našeho ponurého bytu.

Filmy byly mým únikem. Hned vedle mé střední školy Erasmus Hall na Flatbush Avenue bylo kino Astor. Promítaly se v něm zahraniční filmy režisérů jako Akira Kurosawa a Jules Dassin, a přestože mi jejich jména tehdy nic neříkala, jejich filmy jsem milovala, třeba *Rašomona* a *Nikdy v neděli*. Nevadily mi titulky ani to, že všechny filmy byly černobílé. Myslím, že právě tam začala moje láska k monochromatickému obrazu světa.

Lákaly mě ale i jasné, syté barvy v paláci Loew's Kings, kde se promítaly velké hollywoodské muzikály v barvách Technicolor. Vzpomínám si na Howarda Keela a Kathryn Graysonovou ve filmu *Líbej mě, Katko*. Připadala mi krásná a líbil se mi její vysoký, vibrující hlas.

Loew's Kings byl jeden z těch extravagantních filmových paláců s červenými sametovými sedačkami, exotickým vykládaným pozlaceným stropem, kde prodávali Mello-Rolls, ty nejlepší zmrzlinové kornouty, nahoře placaté a uvnitř zmrzlina až na dno kornoutu. Nikdy předtím ani potom jsem nic podobného neviděla. Bylo to strašně praktické, vůbec se to neroztékalo! A ty sladkosti! Obvykle jsem si kupovala dva sáčky arašídových M&M's a krabičku Good & Plenty, což byly lékořičové válečky obalené bílou a růžovou polevou. Připadalo mi, jako bych jedla drahokamy.

Poprvé jsem tam taky viděla Marlona Branda ve filmu *Frajeři a saze*. Moje kamarádka Barbara Sankelová mi už předtím ukázala jeho fotografii. Říkala jsem si: *Ale jo, v pohodě*. Pak jsem ho ale uviděla na plátně a zamilovala se až po uši. Říkala jsem si: *Bože, co je to za stvoření? Ta tvář! Ty oči... ty rty... ty zuby!* Chtěla jsem hrát ve filmu, jen abych se mohla líbat s Marlonem Brandem!

Frajeři a saze byl jediný film, který jsem viděla dvakrát za jediné odpoledne. Přišla jsem v polovině nějakého jiného filmu. Tenkrát se filmy promítaly po dvou, málokdy jsem ale viděla oba filmy od začátku do konce. Nedocházelo mi, že kina fungují podle nějakého rozpisu a že máte přijít na začátek filmu. Vešla jsem tam pokaždé, kdykoliv se mi zachtělo, a po druhém filmu jsem tam prostě zůstala, abych viděla začátek prvního.

Vůbec si nepamatuju, jaký druhý film jsem ten den viděla, protože *Frajeři a saze* všechno zastínili. Očima jsem fixovala plátno. Když film skončil, musela jsem vydržet ten druhý film a překypovala jsem netrpělivostí (pomohly mi další dvě zmrzliny). Marlon Brando mě tak očaroval, že jsem se nemohla dočkat, až ho zase spatřím.

Měla jsem ráda romantické příběhy, třeba *Annu Kareninu* s Gretou Garbo. Představovala jsem si sama sebe jako hlavní hrdinku a žila jsem úplně jiný život. Když jsem viděla film *Král a já*, chtěla jsem v roli Anny, oddané učitelky, nahradit Deborah Kerrovou. Chtěla jsem nosit sukně s obručí a žít v Siamu.

Později mi došlo, že v příbězích, které se mi líbily nejvíc, hlavní hrdinové nikdy neskončili spolu. Připadá mi to pozoruhodné, všichni si přece myslíme, že stojíme o šťastný konec. Přitom jsou to právě tragédie, ztráty a promarněné příležitosti, které námi rezonují a zůstávají nám v myslích a srdcích navždy. Anna Karenina končí smutně a já konečně mohla plakat. Nebyla jsem plačtivá, v kině jsem ale konečně mohla dát průchod slzám.

Anna Karenina byla taky prvním klasickým románem, který jsem četla. Od Nancy Drewové jsem přešla rovnou k Tolstému. Anna umírající touhou mě naprosto oslnila. Není snad právě vašeš tím, co všichni v životě chceme?

Milovala jsem svět příběhů. Byl mnohem živější a barevnější než cokoliv, co jsem zažívala. Když jsem vyšla z potmělého kina na prudké světlo všedního dne, padla na mě deprese. Zasáhl mě zápach ulice, odpadků a špíny. Máma neměla ráda, když jsem chodila do kina, tvrdila totiž, že jsem pak vždycky pár dní mrzutá.

Realita nebyla nic pro mě. Na střední škole jsem nikam nezapadala, nikdy jsem se na těch chodbách necítila uvolněně, i když jsem měla výborné známky a byla jsem členem bratrstva Arista, které vyžadovalo průměr nad 90 procent. Na známkách mi záleželo odjakživa. Učila jsem se poctivě, každý domácí úkol jsem odevzdala včas a pečlivě vypracovaný. Dodnes mám doma seminární práci, kterou jsem napsala jako studentka prvního ročníku a která se jmenovala „Mých třináct let“, s „třináctkou“ z lepenky

vyvedenou na obálce, s obsahem i s rodinnými fotografiemi. Tady je výňatek, abyste si udělali představu o obsahu:

„Vzrušující okamžik mého života se odehrál v aule 89. obecné školy 24. června 1955 v 9:15. Byla to slavnost pro absolventy. Vzpomínám si, že jsem se cítila velice podivně, když jsem si šla po pódiu pro diplom. Slyšela jsem, jak mi klapou podpatky, a bála jsem se, že mi prosvítá spodní prádlo. Když jsem scházela po schodech na svoje místo, cítila jsem se divně, měla jsem totiž pocit, že se na mě všichni dívají.“ (Tehle pocit mi nikdy příjemný nebyl, proto dodnes nesnáším předávání cen a červený koberec.)

„Měla jsem ráda své učitele, těšilo mě ale, že to mám za sebou.“ (Ano, jsem taková. Když s něčím skončím, znamená to skutečně konec.) „V létě jsem chodila snad třikrát týdně na pláž. Nic mimořádného se nestalo.“

Vím, že to není nic skvělého, já už ale plánovala svoji budoucnost. „Odjakživa mě zajímalo drama. Jednou za čas si vytáhnou své knihy poezie i časopisy o divadelním umění a divadelní hry si přehrávám. Nedávno jsem se doslechla o Americké akademii dramatických umění, kde do výuky zařazují i hodiny zpěvu. Hodlám se o to zajímat dál.“ Dále prohlašuji: „Teď, když jsem studentkou této školy, doufám, že se budu moci účastnit všech mimoškolních aktivit a přispívat k nim.“ A „Budu se snažit plnit všechny své povinnosti, jak nejlépe budu umět. Tím můj životní příběh končí. Mohu jen říci, že se budu snažit vytěžit co nejvíce z toho, co umím, a budu se snažit zpříjemnit život co nejvíce sobě i těm, s nimiž přijdu do styku.“

To není špatný cíl. Jak vidíte, rozhodně jsem to myslela vážně. Vypadala jsem ale jinak než ostatní premianti. Ti nosili hnědé oxfordky na tkaničky a tlusté brýle. Já měla ve vlasech melír vlastní výroby: vzala jsem si kousek vaty, namočila ji do peroxidu vodíku přímo z lahvičky a odbarvila jsem si s ním rovnou celé prameny vlasů. Když mě to pak omrzelo, koupila jsem si hennový přeliv značky Noreen v drogerii Woolworth's a snažila se odbarvené části přebarvit na tmavo. Netušila jsem ovšem, že uvnitř každé kapsle jsou drobné krystalky různých barev, takže jsem měla části vlasů na obarvené na červenou, zelenou a modrou. Vypadala jsem jako londýnská punkrockerka, s tím jsem ovšem hodně předběhla dobu, i když úplně náhodou. Tak jsem ráda experimentovala s make-upem. Brala jsem matčinu tmavě rudou rtěnku a míchala ji s oxidem zinečnatým (ten jsem používala na ošetření akné), abych získala výjimečnou rtěnku v barvě magenta.

Na matčinu rtěnku jsem měla odjakživa zálsk. Když mi byly dva roky, přistihla mě právě ve chvíli, kdy jsem se chystala spadnout z jejího prádelníku, kde jsem si vesele rozpatlala rtěnku po celém obličejí. Můj bratr měl

výtvarný talent a já jeho modrými akvarelovými tužkami nahrazovala oční stíny. Občas jsem to možná přeháněla. Když jsem dostala cenu za španělštinu za nejlepší známku ve třídě (99 procent), paní učitelka Thomasová (vyslovovalo se to Tomathová, jako v kastilštině) mi při předávání sdělila: „Nemusíš chodit s modrými očními stíny, abys cenu získala.“

Na naší škole studoval taky zázračný šachista Bobby Fischer. Vidím ho před očima, jak sedí sám v jídelně, na hlavě má hnědou koženou čepici s klapkami na uši a hnědé kalhoty z tlustého manšestru. A smál se pro sebe, což mě zaujalo. Vypadal jako nějaký pomatený pilot z filmu ze čtyřicátých let. Jednoho dne jsem sebrala odvalu a šla ho pozdravit, nebyl ale zrovna přátelský. Víc ho zajímal časopis *Mad*, který zrovna četl. Tehdy jsem ho oslovila naposled, byl to stejný samotář jako já.

Po Irvingu Borookowovi (s tím jsem se rozešla v sedmi letech) jsem po celou střední školu neměla ani jedno rande, kromě jednoho Španěla. Byl vysoký a docela hezký. Nepamatuju si, jak se jmenoval, ale vybavuju si jeho obličej i co jsem měla na sobě – tmavomodré šaty s bílým límečkem a manžetami. Možná jsem moc mluvila, protože pak už mě nikdy nikam nepozval.

A tím pro mě mladické randění skončilo. Jednou mě Ira Trachtenberg, plachý blondák, který také bydlel v chudinské čtvrti, chtěl vzít na Manhattan na film *Zrodila se hvězda* s Judy Garlandovou. Já se ale bála, že dostane nakládačku, a jak bych se pak dostala domů do Brooklynu?

Kromě toho se mi víc líbil Joey Bauman. Byl to drsňák. Dokázal mě ochránit. Mám naši společnou fotku. Sedím na jeho kole a nevypadám vůbec špatně. Dokonce mi to docela sluší, na rozdíl od té mizerné maturitní fotky ze střední školy s tím nejhorším účesem z padesátých let.

V pubertě jsem se nejvíc kamarádila s Barbarou Sulmanovou, která taky bydlela na sídlišti. Když jsem po letech natáčela v New Yorku film *Pán přílivu*, nechala mi v mém karavanu na ulici vzkaz. Byla jsem moc ráda, že se mi ozvala, a zavolala jsem jí, aby mě navštívila. Vypadala úplně stejně jako ve třinácti, jen byla vyšší. Vyprávěly jsme si, o čem jsme snily. Já jsem chtěla být slavnou herečkou a ona chtěla být sekretářkou a mít dvě děti a manžela. Oběma se nám přání splnilo.

S Barbarou jsme spolu chodily na pláž v Brightonu, do druhého zálivu. Rozprostřely jsme si ručníky a ležely na slunci. Natíraly jsme se dětským olejem a do lahvičky přidávaly pár kapek jódu, abychom se ještě víc opálily. Po návratu domů jsem se nemohla dočkat, až si sundám plavky ještě plné písku a osprchuju se. Pak jsem si prohlížela ten kontrast mezi bílou

kůží schovanou pod plavkami a mým novým opálením. Byla to skoro sou-
těž – hned po sprše jsme se scházely a porovnávaly, jak jsme opálené.

Spoustu věcí jsem dělala sama, odjakživa jsem byla hodně samostatná.
Tak to chodí, když rodiče pracují. Naučíte se postarat sami o sebe.

Nevařila jsem, ale ráda jsem pekla. Vždycky jsem se snažila napodobit
ten žlutý dort, který mi tak chutnal na letním táboře Bais Yaakov. Nejblíží
jsme měli obchod s cupcakes od Fischera, ale měla jsem další oblíbená
místa. Ebingerova německá pekárna byla za rohem a měli tam ten nejlepší
čokoládový dort. Do židovského pekařství Schenley's jsem si chodila kupovat
dortíky šarlota, když jsem si chtěla udělat radost, protože s třešničkou
navrchu vypadaly moc krásně. A pak tu bylo židovské lahůdkářství Bester-
man's, kde se prodávala nakládaná zelená rajčátka, losos a bagely a uze-
ná makrela, taková malá a placatá a měla lesklou zlatou kůží, ta chutnala
úplně skvěle. Na rohu byl malý obchůdek se smíšeným zbožím Cookie's,
měli tu kulaté otáčecí sedačky u pultu, kde se vydávaly obědy. Za rohem
od Cookie's byla pak malá italská cukrárna, kde se dala sehnat lékořice
v různých barvách, třeba červená, zelená a hnědá, ale i černá. Colu tam
točili přímo z kohoutku a dělali i skvělý vaječnákový koktejl. Nevím, proč
tak jmenuje, když v něm nejsou vejíčka, je v něm jen mléko, čokoládový
sirup Fox's U-Bet a sodovka. Máma se mi vždycky snažila dávat sladové
sirupy, abych přibrala, ty mi ale nechutnaly. Byly na mě moc husté.

Protože měla máma moc práce s mojí malou sestrou, chodila jsem sko-
ro všude sama, například k zubaři. Náš zubař se jmenoval Norman Grey-
stone a měl ordinaci přes ulici. Řekl mi, že mám patnáct kazů a já byla
přesvědčená, že se na mě jen snaží vydělat. Přiznám se ale, že jsem jedla
hodně sladkostí.

Ve čtrnácti mě upozornil, že mám pořád ještě mléčné špičáky, které mi
nevypadly. Většině dětí vypadnou asi v deseti nebo jedenácti letech, mně
ale nevypadly, tak mi chtěl vytrhnout čtyři zuby, dva na každé straně, aby
udělal místo pro dospělé zuby. Zhrozila jsem se. „V žádném případě,“ řekla
jsem. Nechtěla jsem mít na každé straně pusy obrovské díry. Řekl jsem
mu, že si nechám vytrhnout na každé straně jeden zub a budu doufat, že
se matka příroda postará o zbytek. (Nepamatuju se, že bych to konzultova-
la s matkou, rozhodla jsem se tak sama.)

Pak mě doktor Greystone poslal k ortodontistovi, protože si všiml, že
mi jeden trvalý zub začíná růst za mléčným, takže jsem potřebovala rov-
nátku. No výborně. Už tak jsem měla se svým vzhledem trápení a rovnátka
bylo to poslední, co jsem potřebovala. Když mi ortodontista řekl, že mi

chce na zuby nasadit všechny ty dráty, řekla jsem mu: „Nezlobte se, ale budete mi je muset nějak dát za zuby, aby nebyly vidět.“ Dráty na horních zubech nějak schovat uměl, ale na dolních ne, tak jsem mu řekla, ať mi je dolů nedává. Proto mám spodní zuby křivé dodnes.

Mimochodem, trvalo dva roky, než mi nové zuby dorostly, a proto si lidé začali myslet, že jsem hrozně vážná – za celou tu dobu jsem se ne-usmála. Prostě jsem se styděla. O smíchu už vůbec nemohla být řeč. Možná by bývalo bylo rychlejší, kdybych nechala doktora Greystona, ať to udělá, jak chtěl. Jenže já myslela na svoji budoucnost. Jak bych asi mohla vylézt na pódium s rovnátky a dvěma velkými dírami v puse?

Já totiž měla velké plány. V tom samém roce jsem si vymyslela, že už jsem dost velká na to, abych se dostala na letní školu divadla Malden Bridge Playhouse na severu státu New York. (Když jsem tam odjela, bylo mi patnáct, takže podle mého názoru jsem byla dospělá až až.)

U stánků na Manhattanu jsem si kupovala noviny *Show Business*, a právě tam jsem se o té letní škole asi dozvěděla. Živě si vzpomínám na Johna Halea, který letní školu vedl. Byl to vysoký, hubený chlapík, který vypadal jako John Waters. Nevím, jestli jsem vůbec musela dělat nějaký konkurz, nebyla tam žádná velká konkurence, stačilo zaplatit poplatek 150 dolarů. Když si na to teď vzpomenu, musím se smát – museli jste si zaplatit za privilegium dělat v divadle všechnu špinavou práci. Těch 150 dolarů jsem samozřejmě neměla a moje matka taky ne. Zeptala jsem se jí, jestli se můžu přihlásit, a ona mi to pochopitelně zakázala – muselo jí to připadat, jako bych se chtěla přidat k cirkusu, byla úplně zděšená. Ale já byla odhodlaná dosáhnout svého. Připomněla jsem jí, že mi dědeček po smrti odkázal 500 dolarů, a řekla jsem: „Chci, aby část z nich šla na letní aktivity.“

S matkou jsme neměly klasický vztah matky a dcery. Vždycky jsem nad ní měla určitou moc, nebo jsem možná jen byla tak neústupná, že jsem ji prostě udolala.

Ty peníze mi nakonec dala.

Začalo se mi dařit! Na letní školu Malden Bridge jsem vyrazila se svou nejlepší kamarádkou ze střední, Susan Dworkowitzovou, která se taky chtěla stát herečkou (a už se rozhodla pro umělecké jméno Susan Lanell). Byla to drobná dívka, která si na obličej nanášela bílý make-up. S červenou rtěnkou a černými vlasy ostříhanými nakrátko vypadala jako malá porcelánová panenka. Představte si nás vedle sebe – já se zase malovala svojí podomácku vyrobenou purpurovou rtěnkou a modrými očními stíny. Musely jsme být docela pěkná dvojka.

Divadelní sezona trvala asi deset týdnů a první hra měla premiéru v červnu, my herci z letní školy jsme se ale dostali na jeviště až v červenci. Ta hra se jmenovala *Čajovna U srpnového měsíce* a obě jsme dostaly vedlejší role. Susan myslím obsadili výborně, mě úplně ne. To mi ale nevadilo. Byla jsem úplně nadšená, že se konečně dostanu na profesionální jeviště s opravdovým divadelním souborem! Koupily jsme si se Susan každá sadu divadelního make-upu Max Factor a já si dodnes pamatuju na to vzrušení, když jsem otevřela každou z těch tyčinek a vnímala vůni těch šminek. Vadily mi mezery po vypadaných zubech. Používala jsem žvýkačky Aspergum, které byly světlejší než obyčejná žvýkačka a blížily se barvě mých zubů, vytvarovala jsem je do tvaru zubu a strkala si je do mezer. Je snad jasné, jak to muselo dopadnout. Nejednou se mi stalo, že přímo uprostřed představení mi jeden z mých žvýkačkových zubů vypadl a já ho musela rychle spolknout.

Nejradši jsem měla, když jsme na konci každého týdne rozebírali kulisy, abychom je mohli namalovat na další představení. Všichni jsme pracovali až do ranních hodin a na posilňovou jsme leckdy měli výbornou Campbellovu rajčatovou polévku a sendviče se smaženým sýrem. Není nic lepšího! Myslím, že právě tam jsem objevila burákové máslo s marmeládou na měkkém bílém chlebu. Já obvykle jedla sendviče se salámem a sýrem.

V páté hře jsem dostala roli se skutečnými replikami. Hrála jsem Elsu ve hře *Žena, která všechno ví*. Seděla jsem na stole a měla jsem hrát koketu. Já ale nevěděla, jak se koketuje. Když vyrůstáte bez otce, není snadné najít si k mužům cestu. Vaše ženskost se nerozvíjí v reakci na jeho maskulinitu. Co dělají malé holčičky, aby si získaly pozornost svého tatínka? Přitulí se k němu, když chtějí novou hračku nebo nové šaty. Dají mu pusu a říkají mu: „Mám tě ráda.“ Naučí se manipulovat. Neměla jsem ponětí, jak s muži manipulovat, ani jak na ně reagovat, protože jsem se svým nevlastním otcem neměla žádný vztah. Instinktivně jsem k této roli musela použít část svého já, o které jsem ani netušila, že ji mám.

Proto jsem byla v šoku, když jsem si přečetla svou první recenzi v místních novinách: „Barbara Streisand předvádí skvělý výkon v roli kancelářského vampa – pozor na ni!“

Páni. „Pozor na ni!“ Dělal si legraci? Opravdu si ten recenzent myslel, že jsem sexy? Byla jsem ohromená a hrdá zároveň. Bylo to poprvé, co mě někdo označil za atraktivní.

Na konci sezony čekala herce z letní školy odměna za to, že strávili většinu léta v zákulisí, totiž vlastní představení. Hra se jmenovala *Piknik*

a obsadili mě do role Millie, mladší sestry hlavní hrdinky. Viděla jsem stejnojmenný film s Williamem Holdenem a Kim Novakovou, kde Millie hrála Susan Strasbergová. (Ano, zase ona.) A čekalo mě další pěkné hodnocení: „Barbara Streisand se v roli domácké mladší sestry zcela věrohodně přeměnila z klukovské uličnice v hezkou dívku, která zná své zbraně.“

Tento kritik jako by viděl do budoucnosti. Od „domácké“ k „hezké“, tím v podstatě vystihl trajektorii celé mé kariéry.

A bylo vymalováno. Moje životní dráha byla určena. To bylo nádherné léto! Návrat na střední se mi zdál skoro nemožný. Rozhodla jsem se, že si přiberu víc matematiky a přírodovědných předmětů, abych mohla odmaturovat o půl roku dřív a mohla zahájit kariéru! Abych to tak mohla udělat, potřebovala jsem, aby mi to schválili. Ředitelka školy paní Cameronová si zavolala mou matku na poradu, aby zjistila, proč se průměrem 93 procent nehlásím na vysokou. Mojí matce ale vysoká škola nepřipadala tak důležitá. Jediné, co chtěla, bylo, abych se naučila psát na stroji, abych mohla pracovat jako sekretářka ve školství a mít placené prázdniny. (Proto jsem si nechala narůst tak dlouhé nehty – abych nikdy nemusela psát na stroji.)

Na angličtině jsem si v tom roce vybírala knihy od Stanislavského. Psala jsem referát na jeho autobiografii *Můj život v umění* a pokračovala jsem první knihou trilogie *Moje výchova k herectví*, v níž vysvětluje své teorie o herectví. Pokračovala jsem druhým a třetím dílem trilogie, *Moje výchova k herectví II.* a *Dotvoření herce*. Napsala jsem seminární práci o Shakespearových sonetech. Vzpomínám si, jak jsem jela metrem až do Heckscherova divadla na Páté avenue a 104. ulici, abych mohla vidět George C. Scotta ve hře *Richard III.* Ten večer byla hrozná zima a sněžilo. Shakespeara jsem milovala.

Totéž platilo i pro mého otce, což jsem zjistila, když jsem se konečně dostala k jeho knihám. Po jeho smrti je matka všechny svázala do balíčků a uložila je ve sklepě u babičky a dědy na Pulaski Street. Po letech jsem je odtamtud odnesla a dnes je střežím jako poklad. Byly tam všechny Shakespearovy hry, knihy Charlese Dickense i Marka Twaina. Na některých výtiscích zůstaly moje dětské čmáranice. Musel si v nich číst, když jsme byli spolu. Na nočním stolku mám položený jeho výtisk *Shakespearovských povídek* od Charlese a Mary Lambových. Je to půvabná knížka, shrnující jeho dramata pro děti. Kdo ví? Možná si ji koupil, aby mi z ní četl.

Na střední škole Erasmus nebyly kurzy herectví, slyšela jsem ale o rozhlasovém klubu, který se scházel někde mimo školu. Na konkurz jsem se přihlásila s monologem ze hry George Bernarda Shawa *Svatá Johanka*. V té

scéně Johanka z Arku stojí před soudním tribunálem, prosí o život a mluví o hlasech, které slyší v hlavě. Z četby Stanislavského jsem věděla, že se máte vždycky snažit najít v sobě něco, co se vztahuje k dané postavě, abyste ji mohli úspěšně zahrát. Já poslouchala hlasy v hlavě odmalička, takže tady jsem mohla být úplně pravdivá. *Herectví spočívá na víře*. To byl název další knihy, kterou jsem tehdy četla. Byla to jedna z mých nejoblíbenějších.

Ve hře mě zaujala ještě jedna replika. Johanka už je unavená ze všech otázek tribunálu a je zoufalá, protože odmítají uvěřit jejím odpovědím. Pronese tehdy: „Staré přísloví praví, že kdo říká příliš mnoho pravdy, toho určitě pověsí.“

Tahle replika mě zasáhla jako zjevení a už nikdy jsem na ni nezapomněla. Vždycky jsem byla přesvědčená, že je potřeba říkat pravdu, ale v průběhu let jsem se kvůli tomu mockrát dostala do problémů.

Vzpomínám si, jak jsem otevřela dopis z klubu adresovaný mé matce, abych zjistila, jestli mě vzali. A vyšlo to! Už si nevzpomínám, jestli jsem tam nakonec opravdu šla. Vždycky mě bavily výzvy, kdy jsem se pokoušela dostat do nějaké uzavřené společnosti, jakmile mě ale přijali, leckdy jsem ztratila zájem. Možná jsem tam šla jednou a skutečnost neodpovídala mým představám... nebo to možná bylo příliš daleko.

Vzali mě i do pěveckého sboru naší střední školy. Pan DePietto, vedoucí hudebního oddělení, mi připadal velmi pohledný, nevěnoval mi ale žádnou pozornost. Na střední můj hlas na nikoho nezapůsobil, ani já o něm neměla valné mínění. Moje matka byla naopak přesvědčena, že má skvělý hlas, a taky že ano. Zpívala, kdykoli se jí naskytla příležitost, na každé bar micva a na všech rodinných setkáních. Se svým talentem ale nikdy nic nedělala. Když jí bylo sedmnáct, přihlásila se s kamarádkou do sboru Metropolitan opery, ale šly jen na jednu zkoušku, domů přišly pozdě a „dělaly jen starosti rodičům“, jak řekla jednomu reportérovi o desítky let později. „Tak jsme to obě vzdaly a pustily to z hlavy.“

Svých vlastních hudebních ambicí se vzdala. Zachovala si ale nějaké pro mě? Když mi bylo devět, vzala mě do města na konkurz pro MGM. Jak se to vůbec stalo? Hledali mladé talenty a prostě dali inzerát do novin? Byl to nápad mé matky, nebo jsem ji musela přesvědčit? Nejsem si jistá. Vzpomínám si, jak jsem všem na hřišti říkala, že jdu do MGM, zatímco jsem blbnula na skluzavce. Líbil se mi ten lev, který řval na začátku každého jejich filmu. Říkala jsem jim, že budu asi brzy slavná. Neměla jsem tušení, že konkurz není totéž, jako když vám dají práci. Když jsme tam s matkou dorazily, přivítal nás Dudley Wilkinson, distingovaný bělovlasý

muž, který byl vedoucím oddělení talentů. Potřásl mi rukou a pak mě zavedl do prosklené kabiny. Bylo to dost zvláštní, protože jsem zvenčí nic neslyšela, jen když na mě mluvili přes reproduktor. Zpívala jsem „*Have You Heard?*“ od své tehdejší oblíbené zpěvačky Joni Jamesové. Pochybuju, že jsem měla nějaký doprovod. A myslím, že už se pak nikdy neozvali.

Když mi bylo dvanáct, zúčastnila jsem se konkurzu do televizního seriálu *Startime Kids*. Myslím, že tady o mě opravdu měli zájem, než by mě ale vzali, musela bych navštěvovat jejich kurzy. Možná jsem tam párkrát šla, ale kurzy byly v sobotu brzy ráno a pro mě i pro mámu bylo příliš náročné se tam dostat. Nechtěla, abych v tom pokračovala, a myslím, že mě se taky celkem ulevilo.

V létě, když mi bylo třináct, jsme odjeli na týden do pohoří Catskills, kde se moje matka seznámila s nějakým klavíristou. Ten jí řekl o studiu, kde si můžete natočit vlastní desku. Ta myšlenka ji nadchla a rozhodla se do toho jít. Já si v tu chvíli pomyslela: *Skvělé, taky si udělám desku.*

S matkou jsme si vybraly, co budeme zpívat, a 29. prosince 1955 jsme je šly společně nahrát do studia Nola. Moje matka zpívala „*One Kiss*“ v lehkém operetním stylu. Bylo to moc hezké... byla lepší než Jeanette MacDonaldová, říkala jsem si. Ale sotva se dostala k refrénu, protože klavírista pořád nekonečně preludoval. Byla jsem jen teenager, ale nepřipadalo mi to v pořádku. Jakmile zkoušel to samé se mnou, řekla jsem mu: „Ne, ne, můžeš zahrát jen kratší mezihru?“

Ten den jsem nazpívala dvě písně. Jedna byla „*Zing! Went the Strings of My Heart*“ a ta druhá byla „*You'll Never Know*.“ Ta se mi opravdu líbila, hudbu napsal Harry Warren a text Mack Gordon. Byla to vážná píseň. Neměla jsem úplně v oblibě rychlé písničky. S klavíristou jsme se domluvili, kde bude hrát on a kde budu zpívat já. Ale pak, úplně na závěr, mi z pusy vyšlo něco, co mě naprosto překvapilo. Místo toho, abych zazpívala melodii tak, jak byla napsaná a jak jsme si ji naplánovali, prostě jen: „Nikdy se nedozvíš, co nevíš... teď jsem zazpívala tři úplně jiné tóny. Vyšší, s jazzovějším rytmem a s podivnou mollovou notou na konci.“

Pomyslela jsem si: „Kde se tohle vzalo? Je tohle ta inspirace?“ Nevěděla jsem, že v hudbě se tomu říká improvizace... a že to znamená riffování na melodii. Teprve po letech, když jsem seděla na hodině herectví, jsem si uvědomila, že přesně o něco takového se všichni snažíme. Být přítomný v daném okamžiku, bez předsudků a reagovat čistě a spontánně.

Ve čtrnácti letech jsem začala chodit na hodiny herectví na Manhattanu. Mým prvním učitelem byl William Hickey, který byl členem studia

Herberta Berghofa v Greenwich Village, které založil Berghof se svou ženou Utou Hagenovou. Musela jsem se o něm dočíst v časopise *Show Business*. U Hickeyho jsem ale dlouho nezůstala. Upřímně řečeno, polovinu času jsem neměla ponětí, o čem mluví. Vzpomínám si, jak jsem tam hrála scénu ze *Skleněného zvěřince*. Myslím, že jsem Lauru zvládla slušně, hlavně její kulhání... měla jsem sklon vybírat si postavy s nějakým hendikepem. Berghof pak mě a mého partnera požádal, abychom to zopakovali, ale nedostali jsme se nijak daleko, než mě zastavil a zeptal se: „Nepamatuješ si, jak máš blokovat?“

„Co je blokování?“ Nikdy předtím jsem ten termín neslyšela. Poté, co mi vysvětlil, že každý herec má opakovat tytéž pohyby, jsem se ho zeptala: „Chceš tím říct, že se musíš pohybovat úplně stejně, pořád na stejných místech? Proč?“

Všechno jsem zpochybňovala, musela se mnou být těžká práce.

Zase jsem se obrátila k *Show Businessu* a nejspíš tam jsem našla reklamu na divadlo Cherry Lane. Tak jsem tam prostě jednoho dne přišla a zeptala se, jestli bych tam nemohla zadarmo pracovat a učit se. V té době tam už docela dlouho hráli inscenaci Seana O'Caseyho *Purpurový prach*. Roli Avril hrála Anita Millerová. Pozorně jsem ji sledovala, když jsem po večerech po škole i o víkendech pracovala v zákulisí.

V prvním životopise, který jsem si napsala, když mi bylo šestnáct, jsem se označila za pomocného režiséra, to ale byla nadsázka. Během své stáže jsem se sice naučila hodně o osvětlení a zvuku, ale žádnou skutečnou funkci jsem neměla. Taky jsem tvrdila, že jsem byla dublérkou Avril, což byla částečně pravda. Tu roli jsem se naučila nazpaměť, nikdo mě o to ale nepožádal. Bavilo mě mluvit s irským přízvukem. Přicházela jsem do divadla a zdravila kulisáky: „Ránko, hoši!“

Musela jsem být pěkně otravná.

S Anitou jsme se staly dobrými kamarádkami. Povíдалy jsme si o herectví a ona tak věděla, že hledám další kurz herectví. Její manžel Allan Miller byl shodou okolností učitel, a tak mu o mně řekla. Zřejmě neměl zájem nabádat patnáctiletou holku, aby šla k divadlu. Myslel si, že jsem na to moc mladá a že je to příliš náročné řemeslo, to mě ale nezastavilo.

Jednoho večera mě Anita pozvala na večeři k nim domů. Byla skvělá kuchařka a udělala výborný sladký hrášek se strouhankou. Dodnes si tu chuť pamatuju. U večeře jsem Allanovi říkala, jak moc bych chtěla být herečkou, a on nakonec svolil, že se mě ujme. Po letech mi vysvětlil, že to, na co reagoval téměř proti své vůli, byla moje až hmatatelná, bolestná tou-

ha stát se herečkou. Byla jsem „tak syrová, tak primitivní, tak otevřená“, až nakonec kapituloval. Nabídl mi, že můžu chodit na jeho kurzy výměnou za hlídání jejich malého syna Gregoryho, který byl úplné zlatíčko. V podstatě jsem se do celé jejich rodiny zamilovala.

Setkání s Anitou a Allanem stálo na počátku mého skutečného vzdělávání. Měli byt plný knih. Zajímaly mě zejména současné divadelní hry a u nich v knihovně jsem našla díla Tennesseeho Williamse, Arthura Millera i Lillian Hellmanové. Allan měl bratra a jednou večer, když jsme spolu hlídali děti, vytáhl gramofonovou desku a pustil ji. Bylo to Vivaldiho *Čtvero ročních období* a já si jen pomyslela: *Probaha, co to je?* Nikdy jsem nic takového neslyšela a chtěla jsem klasiky víc. Poslechla jsem si Stravinského houslový koncert, který dodnes patří k mým nejoblíbenějším, pak Respighiho *Pini di Roma* a Stravinského *Svěcení jara*. Většinu hudby mi stačí slyšet jednou, tyto skladby mě ale nikdy neomrzí. Miluju *Mořskou symfonii* Ralpha Vaughana Williamse a Pucciniho árie v podání Marie Callasové. Jakmile jsem na ty desky narazila ve slevě, koupila jsem si je pro sebe.

V té době jsem byl jako houba, nasávala jsem úplně všechno.

Chodila jsem na všechny Allanovy kurzy, které jsem stihla. Pripadaly mi mnohem zajímavější než cokoli, co se dělo na střední škole. Čím dál víc jsem měla dojem, že můj skutečný život se odehrává jinde, totiž v divadle Cherry Lane, na hodinách herectví a doma u Millerových. Byli jako moji náhradní rodiče. Do Brooklynu jsem se vracela jen přespat, převléknout se a jít do školy. Někdy jsem o víkendech po představení chodila domů s Anitou a přespávala jsem u nich na gauči.

V hodinách herectví jsem byla kreativní. Vzpomínám si na jedno konkrétní cvičení, kdy nám Allan řekl, abychom si vybrali neživý předmět a vdechli mu život. Já jsem si vybrala, že budu kousek čokolády. Nejprve jsem si představila, že mě spolu s kamarády zamíchají do těsta, které hnětou a tvarují do sušenky, a postrkují mě, kam chtějí. Pak mě strčili do rozpálené trouby. Ach, to utrpení! Začala jsem se roztékat. Bolelo to. Pak mě najednou vynesli na studený vzduch, na chvíli se mi ulevilo, chladný vzduch uklidnil mé rozpálené tělo, neuvědomila jsem si ale, že rychle tuhnu... znetvořená, ochrnutá. Nemohla jsem se hýbat. Ležela jsem na tácu s ostatními sušenkami a jen čekala, až mě snědí. Aaaaa!!!!

Myslím, že to byla jedna z mých nejlepších rolí.

Moje první podstatnější role byla ze hry Tennesseeho Williamse *Tetovaná růže*. Hrála jsem mladou dívku, kterou intenzivně přitahuje chlapec, ale je tak sexuálně nezkušená, že neví, co má dělat.

Upřímně řečeno jsem byla stejně nezkušená jako ta postava a neměla jsem tušení, jak k té scéně přistupovat. Nejdřív mě napadlo, že budu předstírat, že já jsem oheň a on je led, ukázalo se ale, že taková představa je příliš bolestivá. Bolelo mě, když jsem se ho dotýkala, a to nebyl ten kýžený efekt.

Allan mi poradil, abych se rozhodla, čeho chci v té scéně dosáhnout. Rozhodla jsem se, že moje postava se chce dotknout svého objektu zájmu a že chce, aby se on dotkl jí. Protože ale byla panna, nechtěla jsem, aby měl jejich kontakt sexuální nádech. Místo toho se měla snažit jeho tělo zkoumat nevinněji, čistě aby získala ten pocit napojení.

Začali jsme s partnerem hrát. Myslím, že jsem se pokoušela proplést své prsty s těmi jeho. V jednu chvíli jsem se přistihla, že stojím na jeho nohou, jako když malá holčička tančí se svým otcem. Jindy jsem předstírala, že jsem slepá, a zatímco mluvil, dotýkala jsem se jeho obličej. Jeho očí, nosu, tváří... prostě jsem zkoumala, jaké to je, dotýkat se mužské kůže... Jeho strniště. Žádného přítele jsem neměla, všechno to pro mě bylo nové.

Vzpomínám si, že jsem zavřela oči, abych se mohla soustředit jen na dotek... aby to bylo intenzivnější. Cítila jsem strašné rozpaky, ale zároveň jsem věděla, že pro tu roli je to tak správně. Netušila jsem, co dělat dál, a nevěděl to ani můj partner. Myslím, že jsem mu v jednu chvíli dokonce skočila na záda. Na konci scény byl rudý jako rak.

Velmi mě překvapilo, když celá třída začala tleskat.

Allan mi řekl, že to byla jedna z nejvíc sexy scén, které kdy viděl. A to jsem se ani nesnažila být sexy!

Nebála jsem se vzít na sebe ty nejtěžší výzvy. Dokonce jsem se pustila i do Médei. Ztvárnila jsem její monolog z adaptace Jeana Anouilha: „Proč jsem se narodila zmrzačená? Proč jsi ze mě udělal dívku? Proč ta ňadra, ta slabost, ta otevřená rána uprostřed mého já?“ Bylo mi patnáct a ona byla vdaná žena se dvěma dětmi, já se s ní ale naprosto ztotožnila. Zkoumala, co znamená být ženou. Myslím, že jsem to s ohledem na všechny okolnosti zvládla docela dobře.

Viděl mě tam jeden mladík a ten mě požádal, abych s ním zahrála scénu na konkurzu do Actors Studia. Actors Studio bylo tehdy pro herce ekvivalentem nedosažitelného Olympu, kterému v roli Dia vládl Lee Strasberg. Byla jsem z toho konkurzu naprosto nadšená. Připravili jsme si scénu z televizní hry *Dino* od Reginalda Rose. Můj spolužák konkurzem neprošel, mně ale přišel dopis, že jsem je zaujala, a požádali mě, ať konkurz zkusím sama. Nemohla jsem tomu uvěřit.

Ten dopis byla moje největší vzácnost. Požádala jsem Anitu, aby tam šla se mnou, a vybraly jsme si scénu z filmu N. Richarda Nashe *Děvčata*

z *Brook Valley*. Byla jsem ale tak nervózní, že jsem celou scénu probrečela, bylo toho na mě zkrátka moc, nedokázala jsem to ovládat.

O pár týdnů později jsem dostala dopis, ve kterém mi psali, že jsem nebyla přijata, ale žádali mě, abych to zkusila znovu, až budu starší. Myslím, že nesměli přijmout nikoho mladšího osmnácti let.

Takže mě nechtěli dost na to, aby kvůli mně udělali výjimku?

Dobře. Třeba jsem naopak nestála já o ně. Actors Studio mi ovšem zůstalo v hlavě právě proto, že jsem se tam nedostala. Zůstalo pro mě výzvou, neustále jsem se zaobírala myšlenkou na spolupráci se slavným Strasbergem, otcem Susan. (Už zase ona!)

Když jsem jezdila metrem z Brooklynu a zpět, cestou jsem Lee Strasbergovi psala dopisy. Chtěla jsem se s ním podělit o své postřehy o herectví. Všimla jsem si například jedné věci. V Allanově třídě byl jeden kluk, který nebyl nijak zvlášť talentovaný a neměl vůbec žádné charisma. Když ale dělal jednoduché relaxační cvičení, při kterém jen sedíte na židli a bez zásadních pohybů zkoušíte napětí v různých částech těla, najednou začal být zajímavý. Drobné škubnutí obočím... pohyb prstu... nádech, to všechno u něj působilo fascinujícím dojmem. Jeho prosté bytí oproštěné od další činnosti mě naprosto fascinovalo.

Toto cvičení mi ukázalo, že v prostotě je síla. Napsala jsem Strasbergovi, že jsem našla „něco v ničem“. Požitkáři, kteří chrlili své pocity jako na běžícím páse, nepochopili, o čem Metoda je.

Strasbergovi jsem taky napsala, že když už máte tu čest stát na jevišti vyvýšení nad diváky, dlužíte jim pravdu. Zdálo se mi, že pravda s sebou nese energii, která se lidí dotýká.

V jednom dopise jsem dokonce napsala: „Slyšela jsem, že rád spíte s hvězdami.“ (Nejspíš to byla narážka na jeho vztah s Marilyn Monroe.) Chápete to? Když jsem pro něj po mnoha letech hrála v Actors Studiu v Los Angeles, přečetla jsem mu některé úryvky z těchto dopisů nahlas. (Ten o hvězdách se ale do výběru nedostal.) Žádný z těch dopisů jsem nikdy neposlala. I tak ale bylo nesmírně uspokojující psát někomu, koho jsem si vážila, a vyjádřit své vlastní myšlenky.

V létě, kdy jsem dokončila třeták, byli Anita a Allan pozváni do divadla Clinton Playhouse v Connecticutu a nabídli mi, jestli bych nechtěla jet s nimi. Zatímco oba hráli, já jsem jim hlídala děti. Připadalo mi to lepší než trčet v Brooklynu. I když jsem se nedostala na jeviště, motala jsem se kolem divadla a spřátelila se s herci. Spolu s Allanem hrál v *Klobouku plném deště* druhou hlavní roli mladý herec, který hrál v letním divadle

poprvé. Jmenoval se Warren Beatty a požádal mě, abych mu dělala nápo-
vědu. Jestli se mě tím pokoušel sbalit, tak mi to úplně uniklo. Kromě toho
hrál i na klavír. Zapůsobil na mě. Občas jsme spolu zašli na jídlo a povídali
si o životě. Bylo mu jednadvacet, byl vysoký, vypadal jako filmová hvězda
a ženy mu už padaly k nohám. Mně bylo šestnáct.

Warren příběh o našem seznámení podával tak, že tvrdil, že po mně
skutečně vyjel, ale já ho odmítla. (Nijak ho to nerozhodilo a rychle si našel
jinou.) Ohledně sexu mě matka pořádně vyděsila. Podávala to tak, jako
by líbání bylo nebezpečné provozovat před svatbou. Neměla jsem se ani
s nikým držet za ruce... Tvrdila mi, že bych mohla dostat nějakou nemoc!

V každém případě se z nás s Warrenem stali přátelé na celý život. Už
tehdy byl hvězda a tak to zůstalo dodnes. Kdykoli se sejdeme, vzpomíná-
me spolu na staré časy.

V září jsem se vrátila do školy a zbývaly mi jen čtyři měsíce do matu-
rity. Čekala mě ale ještě jedna překážka – na naší střední škole vás ne-
pustili k maturitě, dokud jste nesložili plaveckou zkoušku. A to pro mě
byla opravdová noční můra, protože jsem se bála vody. Myslím, že jsem to
tak měla asi od sedmi let. Zkoušela jsem na tom ozdravném táboře plavat
a skončila jsem pod vodou. Musela mě zachránit jedna hodná starší holka,
Marie. Když mě pak jednou v neděli vzali Borookowovi s sebou do bro-
oklynské botanické zahrady, šla jsem podél okraje rybníka a spadla jsem
do vody. Nebyla tam hloubka, já ale zpanikařila. Tobey na mě byla hrozně
hodná. Zabalila mě do svého kabátu a jely jsme domů jejich autem, nád-
herným černým bourákem s plochou střechou, jaké hrálo ve filmu *Stalo se
jedné noci*. Navíc mi dovolila chodit v jejích červených lodičkách, než mi
uschlo oblečení.

Strach z vody ve mně vyvolala moje matka. Ona sama do vody nikdy
nevstupovala, jen stála na kraji a smočila si sotva chodidla. Koupat se pod-
le ní bylo nebezpečné asi tak jako držet se za ruce. Říkala mi: „Nechod
do vody, nebo se utopíš.“ A já měla strach. I když jsem se držela na mělčině
na pláži v Brightonu, držela jsem se záchranného kruhu jak o život.

Teď mi bylo šestnáct, seděla jsem na kluzkém okraji našeho školní-
ho bazénu snad celou věčnost a cítila jsem, jak to tam páchne chlórem.
K čemu mi teď byly dobré známky? Stejně jsem ještě musela přeplavat
tenhle příšerný bazén.

Rozhodla jsem se, že budu plavat, i kdybych u toho měla umřít. Mys-
lím, že jsem zavřela oči, spadla jsem do vody a nějak jsem zvládla dostat se
na druhou stranu.

Na střední škole Erasmus high jsem 26. ledna 1959 složila maturitu. Strašně jsem se na tenhle den těšila, když ale nastal, bylo to zklamání. Mnohem větší radost mi udělalo, když mě obsadili do mé první profesionální inscenace na Manhattanu, do hry *Driftwood* (všimla jsem si výzvy k účasti na castingu v *Show Businessu*). Nebyla to přímo Broadway, spíš daleko za Broadwayí... Vlastně se hrálo v podkroví autora hry, kdy stálo jen pár skládacích židliček místo sedadel, muselo se tam vylézt pět pater po vratkém schodišti a vlastně to nebylo zas tak profesionální, protože nikdo nedostal zapláceno. Ale byla to opravdová role. Konečně jsem měla za sebou střední školu a mířila jsem ke hvězdám.

KAPITOLA TŘETÍ

Tenhle večer by mi mohl změnit život

D*riftwood* evidentně neměl být mou cestou ke slávě. Hrála jsem vůdkyni bandy zlodějů jménem Lorna, ženu se záhadnou minulostí. (Jak moc záhadná jsem mohla být v šestnácti?) Vzpomínám si, že před prvním představením jsem si dala sendvič s vajíčkovou pomazánkou a hned jsem ho vyzvracela, protože jsem byla strašně nervózní. Joan Molinsky, která si později změnila jméno na Joan Rivers, v tom hrála taky. Říkala jsem si, že je s ní legrace, i když jsme nehráli v komedii, a říkala jsem si, jaké má štěstí, že pochází z bohaté rodiny na Long Islandu. Nejenže měla otce, byl to dokonce lékař! Páni!

Hra se nehrála dlouho, mě to ale neodradilo. V inzerátech jsem si už našla opravdovou práci, což znamenalo, že jsem si mohla dovolit proná-

jmout si na Manhattanu byt se svou kamarádkou Susan Dworkowitzovou, která si říkala Lanell.

Byl to malý byt ve třetím patře v čísle 339 na Západní Osmáctýřicáté mezi Osmou a Devátou avenue. Stál 100 dolarů měsíčně (50 dolarů za každou z nás), pro mě to ale byl ráj. Jeho jedinou výhodou bylo vlastně to, že hned vedle byla moje herecká třída v divadelním studiu Curta Conwaye, kde učil Allan. Ušetřila jsem spoustu peněz za metro!

Poprvé v životě jsem si zařizovala vlastní bydlení. Zašla jsem do jednoho z těch levných obchodů s koberci dole na Páté Avenue a koupila jsem si falešný perský koberec za 39,95 dolaru. Nemohly jsme si dovolit koupit gauč. Přinesla jsem si sem jen dvě židle s kulatými opěradly v jedné z mých nejméně oblíbených barev, tyrkysové, které jsem si vzala z matčiny bytu, a starou komodu, kterou jsme našly v jednom z místních vetešnictví na Deváté Avenue. A koupila jsem si akvárium. Rybičky mi připadaly skvělé, dalo se na ně celé hodiny dívat... sledovat jejich pohyb... taková náhražka ohně, krb jsme totiž neměly.

Neměly jsme ani žádné obrázky. Ve starožitnictvích na Druhé avenue jsem nakoupila pozlacené rámy, které nestály skoro nic. Možná měly pár oděrek a škrábanců, ale to jim podle mě jen přidávalo na kráse. Pověsila jsem je proto na stěny a zarámovala jimi prázdné místo.

Pracovala jsem v tiskárně Michael Press, která byla jen pár bloků od mého nového bytu. Vzali mě na místo úřednice, vkládala jsem dopisy do obálek a obálky olizovala a zalepovala. Bože, to lepidlo chutnalo hrozně. Napadlo mě: *Proč si tohle dávám do pusy?* Tak jsem si vzala sklenici vody a obálky jsem namáčela prstem. Když o tom teď přemýšlím, měla jsem si na to koupit speciální houbičku. Ten, kdo vymyslel tenhle šikovný vynález, musel vydělat majlant. Dávalo to úplně smysl.

Kromě toho jsem zvedala telefony v době, kdy šla operátorka ústředny na oběd. Zkoušela jsem si nejrůznější hlasy, předstírala jsem, že jsem Francouzka, Italka a Britka, a měla jsem z toho legraci. Kdoví, kdy dostanu nějakou roli s přízvukem?

Můj život byl tenkrát jednoduchý. Vydělávala jsem pětapadesát dolarů týdně, po zdanění pětáctýřicet, a jakmile jsem dostala výplatu, nechala jsem si šek proplatit ve spořitelně Seamen's Bank for Savings (při založení účtu vám dali dárek, takže na našich skleničkách bylo napsáno „Seamen's Bank for Savings“). To byl můj první a nejdůležitější bankovní účet. Vždycky jsem do posledního centu věděla, jaký mám zůstatek na účtu, a byla jsem strašně pyšná, když se mi podařilo něco ušetřit.

Svých pětadvaceti dolarů jsem si doma rozdělila do obálek nadepsaných „nájem“, „plyn a elektřina“, „telefon“, „praní“, „metro“ a „jídlo“ (tam jsem dávala nejvíc peněz). Ráda jsem si jídlo kupovala v Automatu. Vložila jsem do něj svých pět centů, otevřela jsem malá skleněná dvířka a vytáhla sendvič, kousek koláče, někdy i miskou polévky. Jejich sladké brambory byly skvělé, ale pak se mi udělalo špatně z jejich jehněčího plátku a léta jsem jehněčí nejedla. Taky jsem ráda chodila do lahůdkářství. Ne do židovských lahůdek, tam dávali moc masa, jejich sendviče jsem nedokázala ani dostat do pusy. Chodila jsem radši do těch gójských lahůdek a dávala si u nich, co jsem měla nejraději – sendvič s vepřovou pečení a s majonézou na měkkém bílém chlebu. Byl vynikající.

Všechno bylo dobrodružství, dokonce i praní prádla. Když jsem bydlela na sídlišti, prádelna byla v opuštěném, strašidelném sklepě, kde všude vedly trubky a já se tam bála chodit. Teď jsme se Susan nacpaly špinavé oblečení do povlaků na polštáře a odvěkly jsme je do prádelny mezi Devátou a Desátou Avenue.

Milovala jsem ten pocit, když máte čisté povlečení, ale nikdy jsem se nenaučila pořádně ustlat postel. Dokonce i na táboře, když nám ukazovali, jak se stelou postele v nemocnici, jsem měla problém si zapamatovat, jak se to dělá. Susan to bylo stejně jedno, takže ani jedna z nás nikdy postel pořádně neustlala. Zajímavé, jak člověk řeší ty největší hlouposti. Mám v živé paměti, jak jsem stála ve dveřích ložnice, dívala se na pomačkané povlečení a říkala jsem si, že se musím proslavit, jen abych si mohla najmout někoho, kdo za mě bude stlát postele.

V té době jsem četla knihu, která ve mně zanechala hluboký dojem: *Kvinteseence ibsenismu* od George Bernarda Shawa. Myslela jsem si, že to bude o Ibsenových hrách, ale byl to spíš filozofický pohled na pojmy, které se za nimi skrývají, i na to, jak se projevují u různých typů osobnosti. Léta jsem všem říkala, že jedna věta z té knihy mě opravdu oslovila: „Myšlenka přesahuje hmotu.“ Když jsem si ale nedávno objednala výtisk té knihy a znovu ji procházela stránku po stránce, tu větu jsem tam nenašla. Jak je to možné? Musela jsem pro jistotu vyhledat i jiná vydání, ale v žádném z nich to nebylo.

Tak kde jsem to četla?

Nebo jsem si to jen vymyslela?

Ať už jsem to vzala kdekoli, je to úžasný koncept. Protože pokud myšlenka může překonat hmotu, znamená to, že pokud si něco myslím nebo něco chci, mohu to uskutečnit. Už jako dítě jsem věděla, jaká je síla my-

šlenky. Podívejte se, jak jsem přiměla toho muže přejít ulici! (Nebo něco v tom smyslu.)

Představte si, že prostá, nenápadná myšlenka dokáže změnit realitu. Možná by představivost dokázala novou realitu vytvořit. Možná, že když si představím, že jsem herečka, tak se jí skutečně stanu, i když mi máma pořád říkala: „Nedělej si naděje.“ Já jsem si je ale dělala.

Věděla jsem, že nevypadám jako ostatní dívky ve filmech. Nejsem si jistá, jestli mi někdy doopravdy řekla: „Nejsi dost hezká na to, abys byla filmovou hvězdou.“ Vím ale, že o tom byla přesvědčená. Moje matka byla velmi hezká, měla hezký nosík a modré oči. Odpovídala představě o hezké ženě, na rozdíl ode mě.

Já se ale držela svého: „Myšlenka přesahuje hmotu.“

Spěchala jsem z práce domů, abych mohla jít na hodinu herectví, nebo jsem se večer sešla s jiným studentem, abychom společně nacvičili nějakou scénu. Allan učil čtyři různé předměty a já chodila na všechny. Byla jsem ale zvědavá i na ostatní učitele. Chtěla jsem se ujistit, že mi nic neuteče. Jednou jsem se zapsala na hodiny k Elimu Rilloy, který byl taky členem Actors Studia, ale protože jsem nechtěla zranit Allanovy city, vymyslela jsem si náhradní jméno: Angelina Scarangella. Vybrala jsem si ho z telefonního seznamu. Zdálo se mi, že to zní krásně, a používala jsem ho spoustu let, kdykoli jsem chtěla být inkognito. V nemocnici Mount Sinai, kde jsem porodila svého syna Jasona, jsem byla taky zapsaná jako Angelina Scarangella. A dodnes, kdykoli mám koncertní turné, je na dveřích mé šatny napsáno Angelina Scarangella. (Teď, když jsem to prozradila, si asi budu muset vymyslet něco jiného.)

Vyzkoušela jsem několik hodin s Rillem, ale moc jsem si s ním nerozuměla. Víc mi vyhovoval Allan, který mě nechal pracovat na scéně ze hry Christophera Frye *A Phoenix Too Frequent*. Hrála jsem služebnou ve starém Římě, uvězněnou v hrobce se svou paní, protože jsme se obě zřekly světa, abychom se mohly přidat k jejímu mrtvému manželovi (radši se na nic neptejte). Pak se na scéně objevil pohledný voják. Měla jsem po něm toužit, ale ten herec mě nijak zvlášť nepřitahoval. A tak jsem si vzpomněla, že člověk by měl být vždycky opravdový a upřímný, a schovala jsem si do zákulisí kousek čokoládového dortu. Mohla jsem se mu podívat přes rameno, vidět na ten dort a toužit alespoň po něm!

Moji paní hrála Cis Cormanová a začalo tím naše celoživotní přátelství. Řekla mi, že si mě všimla už proto, že jsem nosila rezavohnědý kostkovaný kabát (koupený v Loehmannově obchodě se zlevněným oblečením), stá-

vala jsem vzadu ve třídě a jedla tvaroh přímo z kelímku. Rozhodně jsem nebyla ten nejspolečenštější člověk na světě. Líbilo se jí ale, že jsem všechno zpochybňovala. Potřebovala jsem věcem rozumět do hloubky, a když jsem měla pochybnosti, pořád dokola jsem kladla další otázky, úplně stejně, jako když jsem v šesti letech chodila do ješivy.

Chodila jsem zkoušet domů k Cis a sprátelily jsme se. Jí bylo dvaatřicet, byla dvakrát starší než já, za manžela měla doktora... Podle mé matky nejvyšší životní meta. Doktor Harvey Corman byl uznávaný psychiatr a s Cis měli čtyři děti, nejstarší z nich nebylo o moc mladší než já. Cis byla tedy v úplně jiné životní fázi než já. Když na to teď vzpomínám, uvědomuju si, že jsem často navazovala podobné intenzivní vztahy se staršími ženami. Asi na tom není nic zvláštního, hledala jsem zkrátka náhradní matku. Taky si ale myslím, že jsme jedna u druhé poznávaly něco ze sebe samotné. Cis byla velmi živá, ráda chodila na různá místa a zkoušela nové věci. Vždycky mi byla k dispozici a to bylo skvělé. Někdy jsme spolu mluvily i třikrát denně.

Třeba jsem jí zavolala a řekla jí: „Hádej, co se právě stalo?“

Smála se mým historkám, já se pak smála sama sobě a pak jsme se tomu smály ještě spolu. Hodily jsme se k sobě, i když se její kamarádi divili, co dělá s někým, kdo je o polovinu mladší než ona.

Cis a Harvey se stali mými dalšími náhradními rodiči. Bydleli v jednom z těch starých, rozlehlých bytů na Upper West Side, který měl deset pokojů. Ráda jsem trávila čas v jejich kuchyni. Lednička byla vždycky plná, všechno tam bylo čisté a uspořádané a v ničem to nepřipomínalo kuchyň mé matky. Všechno jídlo tu vypadalo strašně lákavě... uzený losos, bramborový salát a nakrájené ovoce, čerstvé a připravené k jídlu, jen zakryté fólií. A pořád měli doma zásobu zmrzliny.

Scéna, na které jsme pracovali v Allanově třídě, měla být součástí ukázky našeho herectví. Všichni studenti si směli pozvat hosty, aby se na ně přišli podívat. Harvey nás nadšeně podporoval, samozřejmě tam byl a po představení nás obě zahrnul komplimenty. Ke své ženě se choval nesmírně ohleduplně a o mě se upřímně zajímal. Proti Lou Kindovi to byla velká změna.

Hledala jsem očima matku. Vlastně jsem se trochu styděla hrát před ní, byla tak moc proti tomu, abych se stala herečkou, že mi bylo nepříjemné vědět, že sedí v publiku a dívá se na mě. Bála jsem se, co mi asi tak řekne, a samozřejmě nezklamala.

„Mami, co jsi na to říkala?“

Zamračila se a odpověděla: „Máš moc hubené ruce.“

A to bylo celé. K představení mi neměla co říct. Nepogratulovala mi ani nijak nekomentovala, jak jsem hrála. Jako by mě ani neviděla. Co jsem ještě měla udělat, abych si získala její pozornost a uznání?

Není divu, že jsem se chtěla stát herečkou. Byl to způsob, jak uniknout sama sobě a žít ve světě někoho jiného.

Dustin Hoffman studoval herectví v Divadelním studiu a výměnou za hodiny tam pracoval jako údržbář. Byl docela hezký, trochu legračním způsobem, a chodil s mojí kamarádkou z hereckých kurzů Elaine Sobelovou. Elaine nosila brýle, ale byla moc hezká, jako děvče z filmu z padesátých let, která si sundá brýle, rozpustí si vlasy a voilá! Je z ní krasavice. Když Dustin po letech dostal roli v jedné divadelní hře mimo Broadway, byla to velká událost. Údržbář z Curt Conway dostal konečně roli!

Tou dobou jsem trávila hodně času v knihovně na Dvaachtyřicáté. Chtěla jsem si vyhledat všechny hry, v nichž hrály velké herečky, například Sarah Bernhardtová a Eleonora Duseová. Četla jsem *L'Aiglon*, což je příběh Napoleonova syna, který pro Bernhardtovou napsal Edmond Rostand. Bylo jí v té době šestapadesát let a nijak jí nevadilo hrát dvacetiletého chlapce. Vzala i roli Hamleta a ve svých čtyřiasedmdesáti letech hrála čtrnáctiletou Julii. Ta žena se ničeho nebála. Byla skvělá i v konvenčnějších romantických rolích, jako byla Markétka v Dumasově *Dámě s kaméliemi*, kterou hrála i Duseová. Když jsem o mnoho let později chodila na hodiny Lee Strasberga, obě jsem je viděla ve filmu. V porovnání s Bernhardtovou byla Duseová krásně prostá, Bernhardtová byla mnohem květnatější.

Zdálo se mi, že to skoro přehrává. Přesto jsem ale měla blíž k Sarah, protože byla Židovka, tedy napůl Židovka. Dokonce měla stejné iniciály jako já, jen obráceně.

Zнала jsem spoustu lidí, kteří říkali, že je rodiče brali do divadla a dávali jim čist skvělé knihy, aby jim rozvíjeli mozek. Já jim záviděla. Věděla jsem, že tohle by pro mne udělal můj otec. Potřebovala jsem dohnat svoje nedostatky, což mě motivovalo, abych toho v tomhle neuvěřitelném městě se vším jeho kulturním bohatstvím stihla co nejvíc. Praha jsem po poznání, byla jsem jako prázdná nádoba, která touží, aby ji naplnili.

Se Susan jsme si náramně užívaly zkoumání New Yorku. Vzpomínám si, jak jsem se šla podívat na Josého Greca, jak tančí flamenco, a na Raviho Shankaru, který hrál na sitár. Snily jsme o tom, že spolu poplujeme na nákladní lodi a uvidíme svět. Tehdy to šlo a nestálo to moc peněz.

Susan taky chodila na hodiny herectví jako já a jednou večer se na ni Allan s Anitou se chtěli jít podívat, zatímco já hlídala děti. Byla jsem přesvědčená,

že si budou myslet, že je skvělá, a pak ji začnou mít raději než mě. Zbaví se mě snad a nahradí mě jí? Pak bych zůstala zase sama. Strašně jsem se toho bála, připadala jsem si jako obžalovaný u soudu, který čeká na verdikt.

Konečně se vrátili a já se na ně skoro vrhla ve dveřích. „Jaké bylo představení?“

„Šlo to,“ řekl Allan.

„Co Susan?“

„Šlo to.“

Chtěla jsem ale vědět víc. Ukázalo se, že jim přišla docela dobrá, jejím výkonem ale nebyli nadšení. Ulevilo se mi a trochu jsem se za to styděla. Přála jsem své kamarádce, aby se jí dařilo, jen jsem nechtěla, aby byla lepší než já.

Někdo mi řekl, že za pózování studentům na Institutu fotografie lze získat portréty zdarma, tak jsem tam šla. U nás v tiskárně mi pak kolegové vytiskli lesklé fotografie na velký formát. Poté, co jsem tam pracovala asi devět měsíců, mě propustili. Vzpomínám si, jak jsem se rozplakala, když mi to oznámili. Ubezpečovali mě, že to není kvůli mé práci, firma jen snižovala stavy. Pak mi někdo vysvětlil, jak se přihlásit na pracák, a to mi zlepšilo náladu. Bylo to neuvěřitelné, dostávala jsem skoro stejně peněz, kolik jsem si vydělávala, když jsem pracovala, a to jsem ani nemusela pracovat! Až na to, že jsem si každý týden musela vystát frontu na výplatu a sdělit jim, o jaká zaměstnání jsem se v mezičase ucházela. Samozřejmě jsem si musela nějaká vymyslet, protože nové místo úřednice jsem si ani nehledala. Chtěla jsem přece být herečkou.

Nakonec mě ale nachytali. Řekla jsem jim, že jsem šla do CBS žádat o práci, což byla pravda. Šlo ale o roli v nějakém televizním seriálu, nikoli o práci sekretářky. Ověřili si to a tak to celé prasklo. Potrestali mě tím, že jsem musela každý týden stát ve frontě, jako kdybych měla dostat podporu, oni mi ale na pět týdnů podporu pozastavili. Říkala jsem si: *A dost. Nemůžu tady ztrácet čas. Musím si najít nějaký jiný způsob, jak vydělat peníze.*

Vzala jsem pár brigád, dělala jsem například uvaděčku v divadle. Šla jsem tam ale jen párkrát, jednou dokonce na Silvestra, stejně jsem neměla rande. Alespoň jsem ale mohla vidět zadarmo představení a platili mi 4,15 dolaru na hodinu. Musela jsem nosit černé šaty a obrovský bílý límec a taky jsem se snažila schovávat obličej, protože jsem si byla jistá, že jednou budu slavná, a nechtěla jsem, aby si někdo pamatoval, že mě potkal jako uvaděčku.

Ve škole Art Students League jsem taky sedávala modelem, žádné akty, na to jsem byla moc stydlivá. Nevadilo mi ale sedět několik hodin úplně oblečená bez hnutí, když jsem za to dostala zaplacení. Chlapík, který mě najal, říkal, že mám „zajímavý“ obličej. To pro mě byla novinka. Co to mělo znamenat? Divný? Jiný? Krásný? Zajímavý? Znělo to dobře, brala jsem to jako kompliment. Ačkoliv je pravda, že když nevíte, co o něčem říct, obvykle řeknete, že je to „zajímavé“.

Alespoň o mně ale neřekl nic ošklivého.

Jednou mě jeden starší muž požádal, jestli bych mu nemohla sedět modelem v jeho bytě. Pomyslela jsem si: *A jéje*. (Moje matka mě dobře vycvičila.) Pak mě napadlo, že bych to mohla alespoň zkusit. Když ale otevřel dveře, najednou jsem si to rozmyslela. Bála jsem se být s ním sama, tak jsem se otočila a šla domů. Tím moje kariéra modelky skončila.

Jako herečka jsem nedostávala žádnou práci. Radili mi, že musím dělat kolečka, což znamenalo, že celý den chodíte od jedné castingové agentury ke druhé, klepete na dveře a ptáte se, jestli pro vás mají práci. Netušila jsem, jak se mám prodat. Co jsem jim měla říkat? „Měli byste mi dát roli. Jsem skvělá!“

Ani mě nenechali přečíst ukázkou z role. Jak mohli posoudit můj talent, když mě ani nenechali číst ze scénáře? Tyhle lidi jsem o práci prosit nechtěla. Bylo to hrozně ponižující. Musela jsem si zachovat nějakou důstojnost. Říkala jsem si: *Jestli je to takhle, možná bych měla vyrábět klobouky nebo se stát manikérkou*. Každému, kdo mě odmítl, jsem říkala: „Abyste věděli, já už se sem nevrátím. Jednou toho budete litovat!“

Vzpomínám si, jak jsem jednou přišla do kanceláře Davida Susskinda na casting a roli beatníka v jednom z jeho televizních pořadů. Ta postava se jmenovala April a já jsem se narodila v dubnu, tak jsem si říkala, že to je dobré znamení. Třeba tuhle roli dostanu. Měla jsem na sobě černé punčocháče a trenčkot, tak jsem se oblékala běžně, takže už jsem jako beatník vypadala. Casting organizovala žena jménem Faye Leeová. Vzhledla od svých papírů a řekla: „Potřebuju vidět vaši práci.“

„Moji práci?“ Nechápala jsem, co po mně chce. „Proč potřebujete vidět mou práci? Vždyť je to role pro komparz. Nic tam neříkám. Podívejte se na mě, buď se na tu roli hodím, nebo ne.“

„Stejně potřebuju vidět vaši práci.“

„Ale jak vám mám ukázat svoji práci, když žádnou práci nemůžu najít, protože lidé jako vy mi žádnou práci nedají, dokud jim neukážu svou práci?“

Podívala se na mě, jako bych před ní právě vylila sklenici vody na podlahu, a vyhodila mě ze dveří.

Řeknu to takhle: obcházet castingové agentury jsem vydržela přesně dva dny.

Rozhodla jsem se, že se pokusím dostat na soukromé hodiny Lee Strasberga. (Zapomeňte na to, že jsem zkusila Actors Studio. Proč to nezkusit rovnou na nejvyšších místech?) Obvykle se očekává, že napíšete dopis a pak čekáte asi půl roku až rok na to, až vás pozvou na pohovor. Na to jsem neměla trpělivost. Kdo má čas čekat na něco rok? Vždycky jsem byla hodně nedočkavá, potrpěla jsem si na okamžité uspokojení, což nejspíš souvisí s mým otcem. Podvědomě vnímám, jak předčasně byl jeho život zkrácený, a vím, že musím všechno rychle stihnout.

Zavolala jsem do Strasbergovy kanceláře. Zvedla to jeho sekretářka. Náhodou jsem zrovna četla knihu her Tennesseeho Williamse, takže mi zněly v hlavě jeho repliky. Najednou jsem, tak jako když jsem si to trénovala jako telefonní operátorka, začala mluvit s jižanským přízvukem. Vystříhla jsem scénu o tom, jak jsem se chtěla stát herečkou, ale rodiče mě chtěli donutit vrátit se domů, pokud se nedostanu do třídy pana Strasberga. Když se mě zeptala, odkud jsem, padl mi zrak na moji knihu a vykoktala jsem: „Eeee... z Tennessee.“ Zbaštila mi to i s navijákem. Nevěřila jsem svým uším! Hned na druhý den mi domluvila schůzku s panem Strasbergem.

Přesně si vzpomínám, co jsem měla na sobě. Vzala jsem si olivově zelené šaty s empírovým pasem, které jsem si koupila v second handu, a olivově zelené sandálky s malou mašlí vpředu a prohnutým podpatkem. Milovala jsem ty boty. Připadala jsem si v nich jako v osmnáctém století. Vždycky jsem měla dojem, že jsem se měla narodit do jiné doby.

Podářilo se mi přijít včas (což není moje silná stránka) a uvedli mě do jeho kanceláře. Byla to krásná místnost s knihovnami na stěnách, byla tam tma a vrzala tam dřevěná podlaha. Konečně jsem se ocitla tváří v tvář Lee Strasbergovi, nejslavnějšímu učiteli herectví na světě.

Myslím, že působil jako stařec už od mládí, a mluvil strašně potichu. Měl zvláštní tik – když mluvil, neustále u toho odfrkoval nosem, což bylo nepříjemné. Připomínal mi mého strýce Irvinga.

Posadila jsem se a on se mě zeptal: „Které herce máte nejraději?“

Přesně jsem věděla, co chce slyšet a co by řekl každý jiný mladý herec, aby si získal mistrovu přízeň. Správná odpověď byla Kim Stanleyová a Marlon Brando. Jako by ale do mě něco vjelo a měla jsem chuť ho provokovat.

„Rita Hayworthová a Gregory Peck.“

Doufala jsem, že pochopí, že se chci dostat k filmu, a neuvědomila jsem si, že neumí číst myšlenky.

On mlčel. Dívali jsme se na sebe. Pak se zeptal: „Takže chceš studovat u mě?“

A já řekla pravdu.

„Vím, že jste nejlepší ze všech. V podstatě jste spolu se Stanislavským vynalezli Metodu a já chci být skvělá herečka, tak jsem šla rovnou za vámi, za nejvyšším mistrem. Ale je tu jedna věc. Nemám peníze na to, abych si platila vaše hodiny. Už mám stipendium na jiné herecké škole u Allana Millera, který u vás studoval a vyučuje vaši Metodu, jsem tam vlastně docela spokojená.“

To byl pro mě zajímavý moment, došlo mi totiž, že se vůbec nebojím. Uvědomila jsem si, že od něj vlastně nic nepotřebuju, jen jsem k němu cítila obrovský respekt a chtěla jsem se učit nové věci.

„Vlastně jsem se s vámi hlavně chtěla setkat a popovídat si o životě, o hudbě a o umění.“

Podíval se na mě, jako bych se zbláznila. Netřeba dodávat, že mě neval.

Dost jsem se o tom pak napřemýšlela. Copak jsem mu nepřipadala zajímavá?

Asi ne.

Viděla jsem upoutávku na hru *Ze života hmyzu*, a tak jsem vyrazila na konkurz do divadla Jana Husa, které je součástí komunitního centra v kostele na Východní Sedmdesáté čtvrté ulici. Hru napsali bratři Josef a Karel Čapkovi v roce 1921. Bylo to podivné, surrealistické dílo o hmyzu, který se chová jako lidé, a samozřejmě to bylo velmi alegorické. V prvním dějství jsem hrála motýla a ve druhém mūru. Kostýmy dělal Terry Leong. Podle mého nákresu halenky s dlouhými širokými rukávy připomínajícími motýlí křídla mi kostým ušil z hedvábí barvy levandule.

Tam jsem se taky seznámila s Barrym Dennenem, který v tom hrál také (tehdy své jméno psal Barré). Přitahoval mě. Byl chytrý. Mluvil francouzsky. Bylo mu dvaadvacet let a spoustu toho věděl o všem možném, dokonce uměl i vařit, což pro mě bylo velké plus. Bydlel v garsonce na Západní Deváté ulici v Greenwich Village, v domě se stříškou nad vchodem a s vrátným, což na mě udělalo dojem. Pro holku z chudinské čtvrti to byl hotový Ritz!

Barry měl rozsáhlou sbírku starých desek z 30. a 40. let a pouštěl mi spoustu skvělé muziky. „I’ve Got Five Dollars“ v podání Lee Wileyho,

„Love Me or Leave Me“ od Ruth Ettingové, „Why Was I Born?“ od Helen Morganové.

Barry vstoupil do mého života v tu pravou chvíli a s tou pravou hudbou. Jaké jsou šance, že se něco takového stane?

Brzy jsem měla v životě změnit směr, jen jsem o tom dosud nevěděla.

Tyhle písničky ve mně vyvolávaly mnohem emotivnější odezvu než nejnovější hity v rádiu. Chtěla jsem o nich vědět víc, tak jsem si je vyhledala a zjistila jsem, že všechny zazněly v představeních na Broadwayi. Možná proto se mi líbily – zpívala je konkrétní postava ukotvená v příběhu. Nebyly to jen písničky. V muzikálových představeních dostaly hlubší význam i kontext.

Vzpomínám si, jak jsem poslouchala Lee Wileeho, jak zpívá „Stormy Weather“, a říkala jsem si: Kdo tohle napsal? Je to velké drama. Zjistila jsem, že autorem byl Harold Arlen, a když jsem si ho vyhledala, došlo mi, že byl autorem všech těch písní, které jsem znala z filmů a které jsem milovala, například „Somewhere Over the Rainbow“ z *Čaroděje ze země Oz* a „The Man That Got Away“ z filmu *Zrodila se hvězda*.

Říkala jsem si, že ten člověk je génius. Jeho hudba jako by vystihovala všechnu tu tíhu, kterou jsem cítila uvnitř. Měla skutečný emocionální náboj a většina byla původně také určena pro představení na Broadwayi.

Chtěla jsem jít ke zdroji, a tak jsem si vyhledala alba herců z těchto představení. Například Arlenův *Květinový dům* z roku 1954, natočený podle povídky Trumana Capoteho. Tenhle židovský skladatel byl synem kantora a podařilo se mu stvořit pozoruhodný muzikál zasazený na Haiti. Arlen a jeho souputníci George a Ira Gershwinovi dokázali najít ty mollové tóny, které rozechvějí srdce a vycházejí z hloubi duše, z bolesti a smutku, příbuzné temným, smutným melodiím, jež jsou podstatou hebrejské hudby, gospelu a blues.

Vždycky jsem měla k této hudbě vztah a na tom albu byla jedna konkrétní píseň, která se mě opravdu dotkla. Byla to „A Sleepin' Bee“. Líbila se mi, protože to byla píseň, kterou šlo zahrát. Vyprávěla příběh. Emočně jste mohli přejít od A do B do C, což mi nedávalo spát.

Na jevišti jsem zatím navíc moc příležitostí nedostala. Ze života hmyzu se hrála jen třikrát. (Nejspíš nikoho nezajímala hra o dvou broucích, kteří debatují o kapitalismu.) Když bylo po všem, nedařilo se mi najít další angažmá. V časopise *Show Business* jsem našla inzerát, že se hledá dívka do role Liesl pro putovní produkci *Za zvuků hudby*. Poslala jsem tedy fotku a životopis Eddiemu Blumovi, který vedl casting pro Rodgerse a Hammer-

steina. O mnoho měsíců později, když už jsem na celou věc dávno zapomněla, mi Blum zavolal.

„Chtěl bych se potkat s děvčetem, které mělo tu drzost poslat mi tak příšernou fotku,“ řekl mi. Když se na to teď dívám zpětně, musím uznat, že měl pravdu. Měla jsem na sobě obyčejné bílé bavlněné šaty, které kdysi patřily Anitě, a dívala jsem se rovně před sebe. Žádný úsměv, žádná osobnost. Netušila jsem, že se mám usmívat. Odvykla jsem si. Dva roky jsem pusu neotevřela, aby nebyly vidět moje mezery mezi zuby.

Vždycky mi říkali: „Jsi strašně vážná.“ A je to pravda. Většinou jsem se držela zpátky a dělala jsem jen svou práci. Nebyla jsem úplně zábavná, nevěděla jsem, jak se to dělá. U nás doma se zábava neprovozovala. Nechodili jsme ven, vlastně jsme vůbec nikam nechodili.

Teď jsem se postavila před Eddiho a zpívala pro něj „A Sleepin' Bee“. Samozřejmě jsem se nehodila na roli mladé blondáté Rakušanky. Určitě jsem vypadala moc jako Židovka, což mě vůbec nenapadlo. Na Eddieho jsem ale asi udělala dojem, protože mi řekl, že výborně zpívám a že potřebuju opravdu dobrého pianistu, a taky mi ho našel – seznámil mě s Peterem Danielsem, který byl úžasný. (I on mi vstoupil do života přesně v té chvíli, kdy jsem ho potřebovala.) Pak jsme spolu pracovali spoustu let.

Mezitím se Susan vydala na tu plavbu nákladní lodí, co jsme plánovaly spolu, zatímco já to na poslední chvíli vzdala. Myslím, že jedna část mé osobnosti chtěla jet s ní a poznat svět, a ta druhá chtěla zůstat tam, kde je. Měla jsem pocit, že se mi začíná trochu dařit. Ne že bych dostala nějakou konkrétní roli, ale už jen to, že jsem zaujala Eddieho Bluma, mi stačilo, abych se udržela nad vodou.

Po pár dnech na moři měla ale Susanina loď nějakou poruchu, musela se otočit a vrátit se do přístavu. Říkala jsem si: *Páni, to jsem měla štěstí, že jsem nejela taky*. Bylo mi jí líto, došly jí peníze a musela se vrátit domů k rodičům, obdivovala jsem ale, jak byla akční – opravdu dobrodružná duše.

Dala jsem si inzerát na novou spolubydlící, ale dívka, která se ke mně nastěhovala, se mě pokusila sbalit, čímž mě vyděsila k smrti. Ve spěchu jsem se odstěhovala, nechala jí tam i svoje akvárium s rybičkami, všechnen nábytek i máminy stříbrné přibory, z čehož nebyla nadšená.

Vrátila jsem se do Brooklynu. Máma s Rozzie bydlely na stejném sídlišti, ale v jiné budově. Měla jsem vlastní pokoj i s malou šatnou, což bylo oproti našemu bývalému bytu velké zlepšení, a dokonce i Victrolu. (Vím, že se tomu říká gramofon, ale pro mě to vždycky bude Victrola. Dodneška někdy říkám „chladák“ místo „lednice“.) Pořád dokolečka jsem si přehrá-

vala jazzové desky s Ornette Colemanem, Stanem Getzem a Milesem Davisem, které jsem našla v obchodě s deskami v Greenwich Village, spolu s deskami Ma Raineyové a Bessie Smithové. V supermarketu prodávali desky ve slevě za 1,98 dolaru. Tam jsem si koupila *Lady in Satin* od Billie Holiday a *Good Night, Dear Lord* od Johnnynho Mathise. Od té chvíle, co jsem ho v patnácti viděla v Show Eda Sullivana, to byl to můj nejoblíbenější zpěvák. Byl naprosto okouzlující, měl tmavé, oduševnělé oči a zpíval chvějivým, expresivním tónem. Vzpomínám si, jak jsem si říkala: *Bože. On je prostě nejlepší.* A dokázal udržet tón přímo nekonečně dlouho, což mě podvědomě inspirovalo.

Kromě toho jsem objevovala svět klasické hudby. Stála jsem před zrcadlem v koupelně a poslouchala jsem Čajkovského *Romea a Julii* a po tvářích mi tekly slzy. Ten příběh byl strašně romantický, ta hudba tak nádherná. Když se orchestr blížil ke crescendu, najednou jsem uslyšela zařinčení. Byl to radiátor, nebo mi zase jen znělo v uších? (Moje pískání v uších nepřestalo.)

V matčině bytě jsem se dlouho nezdržela. Zakládala jsem si na své nezávislosti a stěhování domů k matce mi připadalo jako krok zpátky. Kromě toho bylo hrozně nepohodlné dojíždět na hodiny herectví z Brooklynu na Manhattan, a přes den jsem neměla kam jít.

Nakonec mi Barry nabídl, ať se nastěhuju k němu. Na každé straně ateliéru měl lehátko na spaní a jedno z nich jsem obsadila já.

Ráda bych tu uvedla věci na pravou míru. Barry a já jsme nikdy nebyli milenci, byli jsme blízcí přátelé. Myslela jsem si, že je nejspíš gay, pak mi ale řekl, že má syna, takže jsem usoudila, že je bisexuál. Chvillemi mezi námi snad bylo nějaké sexuální napětí, ale nevyznala jsem se v tom ani za mák. Byla jsem strašně nezkušená a nechápala jsem, co se děje. Nevěděla jsem navíc, jestli je to Barrym, nebo jestli to takhle budu mít s každým. Možná za to naopak mohly jen moje hormony. Když jsme ale lidem vysvětlovali, proč spolu bydlíme, tvrdili jsme, že jsme bratranec a sestřenice.

Barry byl jedním z prvních mužů, kteří mi věnovali pozornost. Neměla jsem o sobě valné mínění, i když jsem věděla, že mám slušný hlas a jistý herecký talent. Jako Johanka z Arku jsem se sama sobě líbila a věděla jsem, že jsem hrála dobře i Médeiu, a výborně jsem zahrála kousek čokolády. Allan mě přesvědčil, že umím hrát, a Eddie Blum mi říkal, že umím zpívat. Zpěv jsem nikdy nebrala úplně vážně, práci jsem ale potřebovala. A o Médeu v pubertě samozřejmě nikdo neměl zájem.

Barrymu se můj hlas také líbil. Vlastnil profesionální magnetofon Ampex, a tak jsme natočili kazetu, na které jsem zpívala „A Sleepin' Bee“

a „A Taste of Honey“ a on mě doprovázel na kytaru. Pak jsme to poslali nějakému důležitému agentovi, který ji okamžitě ztratil. Po mnoha měsicích mi poslal zpátky prázdnou kazetu s poznámkou: „Omlouvám se. Tady je náhrada.“

Byl to Barry, kdo mi řekl o klubu naproti přes ulici. Jmenoval se Lion a každý týden se tu konala soutěž talentů. (Hlavní cena byla padesát dolarů, mě ale lákala hlavně večere zdarma.) Seděla jsem zrovna u Cis a Harveyho u nich v kuchyni, když jsem jim řekla, že se do té soutěže přihlásím.

„Co tam budeš dělat?“ zeptala se Cis.

„Přece zpívat.“

„Barbaro,“ řekla mi, „znám tě už dva roky a nikdy jsem tě neslyšela si ani broukat pro sebe.“

„No,“ odpověděla jsem jí ublíženě, „já ale umím zpívat.“

„Dobře, tak nám něco zazpívej.“

„Nemůžu. To bych se moc styděla.“

„Prosím, zazpívej, cokoli budeš chtít.“

„Tak dobře, ale nemůžu se na vás dívat.“

Otočila jsem se tedy čelem ke zdi a zazpívala „A Sleepin' Bee“. Když jsem se zase obrátila, oběma tekly po tvářích slzy. Byl jsem v šoku a strašně mě to potěšilo. Cis, Harvey i Barry mě doprovázeli do baru Lion na tu pěveckou soutěž, bylo to v červnu roku 1960. Byla jsem hrozně naivní. Ani mi nedošlo, že je to gay bar, dokud jsem si nevšimla, že Cis a já jsme jediné ženy v celém podniku. Řekla jsem Burkeovi McHughovi, manažerovi klubu, že jsem se narodila ve Smyrně v Turecku, protože to znělo zajímavě. Nechtěla jsem, aby si mě lidi zaškatulkovali a měli předsudky o tom, kdo jsem, jen proto, že jsem se narodila v Brooklynu.

Představil mě tedy jako Barbaru Streisand ze Smyrny, ale Smyrnu neměl vyslovit, místo toho to vyslovil jako Smerna. Tak jsem se ozvala (stejně jako kdysi v jevivě): „Ne, je to Smyrrrrna, se zvukným r.“

Pamatuju si, jak jsem stála vedle klavíristy. (Tehdy jsem ještě nevěděla, že se dá při zpěvu sedět na vysoké stoličce, ale stejně by tam nebylo na stoličku místo. Vždyť tam nebylo ani pořádné jeviště.) Prohlížela jsem si obecenstvo, všichni seděli u malých stolečků a jedli večeri tak blízko ode mě, že kdybych vzala do ruky vidličku, mohla jsem jim ujídat z talíře. To mě trochu zneklidňovalo.

Poprvé jsem zpívala „A Sleepin' Bee“ před tolika lidmi (i když jich nebylo moc, stejně mě to děsilo).

Zavřela jsem oči, abych vytěsnila, že na mě zírá tolik cizích lidí, a začala jsem strašně potichu zpívat. Při posledním verši - *Když jsem našel svou jedinou pravou lásku* - jsem se ale přistihla, jak při slově *lásku* stoupám o oktávu výš, držím ten tón a ještě chvíli se nořím do té emoce. Pak jsem teprve dozpívala zbytek písně.

Na chvíli se v celé místnosti rozhostilo ticho, ale pak všichni propukli v potlesk. Byl jsem vyděšená, ale líbilo se mi to. Publikum chtělo pokračování, tak jsem zaspívala jedinou další píseň, kterou jsem měla připravenou, „When Sunny Gets Blue“, kterou jsem poprvé slyšela na albu Johnnyho Mathise. Na konci potlesk nebral konce.

Soutěž jsem vyhrála, což znamenalo, že mě pozvali, abych příští týden soutěžila znovu a taky u nich několikrát týdně vystupovala před publikem. Mohla jsem navíc sníst tolik rostbifu, kolik se mi zachtělo – rostbíf mi z jejich menu chutnal zdaleka nejvíc.

Začala jsem se tedy učit další písničky, zkoušeli jsme je doma u klavíristy Petera Howarda. Byl to legrační menší chlapík s tlustými brýlemi a neměl vůbec smysl pro humor. Taky měl malého psa jménem Gus, který vždycky přišel do pokoje, podíval se na mě, postavil se na zadní a hlasitě oddechoval s vyplazeným jazykem. Říkala jsem si, že aspoň jemu se líbím.

Vítězila jsem pořád dál. Na druhou soutěž jsem si připravila „Lullaby of Birdland“ na počest mého strýčka Larryho, který tuhle písničku miloval. Bohužel umřel ve čtyřiačtyřiceti letech na infarkt. On i jeho žena Muriel na mě byli vždycky hodní. Muriel byla moc hezká, měla krásné bílé zuby a dlouhé červené nehty. Když jsem byla malá, její nehty na mě hluboce zapůsobily, asi kvůli ní jsem chtěla mít taky takové.

Vzala jsem si na sebe horní díl matčina japonského hedvábného pyžama, které jí strýc Harry přivezl, když bojoval ve druhé světové válce. Vzala jsem si ho obráceně, knoflíky dozadu, takže to vypadalo spíš jako halenka.

Pak jsem udělala něco, co jsem neudělala nikdy předtím ani potom. Přistihla jsem se totiž, že zatímco zpívám, tak procházím mezi stoly. Nevím, jak mě to napadlo, ale asi jsem se cítila dobře. Byl to jeden z těch okamžiků, jako když jsem ve třinácti letech riffovala v nahrávacím studiu – zkrátka závan inspirace, naprosto neplánované a nevědomé. Tu písničku už jsem pak nikdy nezopakovala!

Můj omezený repertoár zahrnoval i píseň „Long Ago and Far Away“ od Jeroma Kerna s textem Iry Gershwinu i „I’ve Got Five Dollars“ (díky, Lee) Richarda Rodgerse s textem Lorenze Harta. Ani tyhle písničky už jsem pak nikdy nezpívala. (Možná bych se k nim ale měla vrátit.)

Burke byl přesvědčen, že jsem opravdu dobrá, a domluvil mi konkurz v Bon Soir, což byl sofistikovanější večerní klub na Osmé ulici. Říkala jsem si: Páni, jestli tohle mám dělat vážně a budu zpívat každý večer, možná bych se měla naučit nějaký trik, abych neochraptěla.

Někdo mi dohodil hlasovou koučku. Byla to taková zvláštní starší žena jménem Joyce, bylo jí okolo padesáti. Tenkrát mi připadalo, že je stará jako Metuzalém. Vypadala jako postava ze starého fotoalba, lekce dávala ve svém tmavém, zatuchlém, přeplněném bytě na Západní Padesáté čtvrté ulici. Byly tam hromady polštářů s třásněmi i pravé perské koberce. Přesně v tomhle bytě byste čekali i kočky.

Přišla jsem tam a rovnou jsem se zeptala: „Takže, co že to ze zpěvu vlastně učíte?“

Zůstala na mě zírat a nejspíš v tu chvíli zapomněla na to, že bychom se mohly pustit do nějaké ezoterické diskuze o mechanice zpěvu. Místo toho mě prostě požádala, abych jí něco zazpívala.

Dostala jsem se jen k prvnímu verši „When a bee lies sleeping“, když mě zastavila.

„Ne, ne, ne, ne, ne. Máš špatnou výslovnost. Samohlásky musíš vyslovovat kratší, abys dosáhla správného zvuku.“ Začala mluvit o patře a o tom, že lepšího zvuku docílíme, když ústa vytvoří oválnou dutinu a čelist posuneme dolů. (Cože?) „When *beh* lies sleeping“, zpívala.

„Ale to slovo je *bee*.“

„Miláčku, tady se zpívá, tady se nemluví.“

„Proč nemůžu zpívat tak, jak mluvím? Když řeknu slovo ‚bee‘, ústa se mi přirozeně rozšíří, a vy mi teď tvrdíte, že musím udělat oválnou dutinu?“

„Přesně tak! Dej rty k sobě a řekni *beh*.“

„Ale to vypadá divně. A zní to legračně. Nikdo neříká *beh*. To slovo je BEE!“

To byla moje první a poslední lekce zpěvu. Zdálo se mi, že mi radí hlouposti. Věděla jsem, že si to potřebuju udělat po svém... tak, jak je to pro mě přirozené. A stejně jsem byla především herečka, ne zpěvačka.

Živě si vzpomínám, že těsně před konkurzem v Bon Soir jsem šla po ulici a říkala si: *Tenhle večer by mi mohl změnit život*. Jako bych měla nějakou předtuchu. Měla jsem na sobě jednoduché černé šaty a k nim jeden ze svých oblíbených pokladů ze sekáče – totiž černou vintage perskou vestu vyšívanou stříbrnou nití.

Bon Soir byl typický noční klub v Greenwich Village. Byl malý, tmavý a dovnitř se scházelo po schodech. Ve skutečnosti tam byla taková tma, že

číslníci u sebe nosili malé baterky. Byla to domácí scéna jazzového tria The Three Flames vedeného Tigerem Haynesem na kytaru. Hlavní hvězdou toho večera byl ovšem Larry Storch. Po jeho vystoupení oznámil konferenciér Jimmy Daniels, že si připravili malé překvapení, a na pódium jsem vyšla já. Bylo to opravdové pódium, protože tohle byl opravdový noční klub.

Tehdy jsem na obličeji poprvé ucítila příjemné teplo reflektorů. Světlo bylo můj nový přítel a já už publiku neviděla do tváře, za září reflektorů byla jen tma. Mohla jsem se soustředit na to, jak vybranou píseň ztvárním herecky. Vžila jsem se do role mladé dívky, která hledá lásku. Přestala jsem vnímat cinkání sklenic a začala jsem zpívat: „Když včela spí v tvé dlani...“

S tou dívkou nebylo těžké se ztotožnit. Potkala někoho, komu snad mohla patřit, a když měla dojem, že po ní také touží, zažívala štěstí. Není si ale jistá, zda je opravdu takový, jak se jí zdá. Když jsem u „my one true lo-OOOVE“ ke konci zvedla tón o oktávu a udržela to, slyšela jsem, jak někteří začali tleskat. A když jsem skončila, bouřlivý aplaus ne a ne ustát.

Páni, tak tohle bylo vzrušující. Několikrát jsem se rozpačitě uklonila. Myslím, že jsem sepjala dlaně jako v modlitbě a sklonil hlavu, podobná nějakému tibetskému mnichovi. Nikdy jsem pořádně nepřišla na to, jak se uklonit nebo co dělat, když vám tleskají, a nevím to dodnes. Potlesk mě uvádí do rozpaků. Většinou raději rovnou přejdu k dalšímu číslu. Myslím, že jsem tam zpívala ještě další dvě písně, už si nevzpomínám které. Nikdy ale nezapomenu, co se dělo potom. Slezla jsem z pódia, Larry Storch mě popadl za ruku a řekl: „Děvče, z tebe se stane hvězda!“ Připadala jsem si jako ve filmu! Byl jsem v šoku a nevěřila jsem, že se mi to nezdá.

Pak za mnou přišla přítelkyně Tigera Haynese, taková malá žena jménem Bea, a povídá mi: „Holčičko, ty máš cenu zlata!“

Najednou se mi otevřel nový svět. Bylo mi osmnáct a dostala jsem smlouvu na vystupování v Bon Soir. Od září mě najali na dva týdny v měsíci za 125 dolarů týdně (108 dolarů po zdanění).

Byl to zvláštní pocit. V životě jsem nebyla v nočním klubu, než jsem tu začala zpívat. Co tu vůbec dělám? Měla jsem přece stát na jevišti a hrát Julii. Potřebovala jsem ale práci a jako herečka jsem žádnou nemohla sehnat. Tak proč bych nezpívala.

Do září ovšem zbývalo ještě pár měsíců a teď, když jsem skončila v klubu Lion, jsem někde pracovat musela. Můj bratr Shelly mi sehnal brigádu v reklamní agentuře Bena Sackheima, kde sám pracoval. Víím, že se mi snažil pomoci, ale bylo na něm vidět, že se za mě stydí. Pořád jsem se oblékala jako beatnik a bratr mě nutil, abych po ulici chodila kus před ním.

Často jsem nosila děravé punčochy a on mi říkal, ať si je vyměním. Ale když byly děravé vzadu, neviděla jsem na to a nevadilo mi to.

Zase jsem seděla v kanceláři a zvedala telefon. Mluvila jsem jako ta nejlepší sekretářka: „Dobré ráno. Agentura Ben Sackheim.“ A pak jsem se snažila propojit volajícího s tím správným adresátem. Někdy toho ale na mě bylo moc a člověka z reklamy, který si chtěl objednat oběd, jsem propojila s klientem místo s lahůdkářstvím, a ten si pak objednal u zastupce Chrysleru sendvič s paštikou.

Ten rok v létě jsem se seznámila s Bobem Schulenbergem, Barryho starým přítelem, který se nedávno přestěhoval do New Yorku z Los Angeles. Byl to umělec, který chodil všude se skicákem, a kdykoli jsme byli někde spolu, kreslil mě a přišlo mi, že vypadám docela dobře, takže jsem si myslela, že má talent. Rychle jsme si padli do oka.

Víc lidí mi už řeklo, že bych si měla nechat udělat plastiku nosu a pořídit si korunky na zuby. Copak můj talent nebyl dostatečný? Plastika nosu by moc bolela a stála by spoustu peněz. Jak bych navíc mohla někomu věřit, že to udělá přesně tak, jak si představuju? Měla jsem ráda svůj orlí nos, jen bych ho možná dole trochu narovнала a maličko zmenšila špičku.

Ne. Nechtěla jsem to riskovat. A kdo ví, co by to mohlo udělat s mým hlasem? Jeden lékař mi tvrdil, že mám vybočenou nosní přepážku. Třeba právě proto mám takovou barvu hlasu, jakou mám. Velké nosy se mi navíc líbily. Co třeba italská herečka Silvana Manganová, ta ho měla taky a všem připadala krásná.

Bob neměl s mým nosem žádný problém a můj obličej považoval za velmi zajímavý, stejně jako ten muž z Art Students League. Viděl mě okem umělce a já se z toho, jak mě kreslil, leccos naučila. Sledovala jsem stíny, kterými zvýraznil moje lícní kosti i vrásku nad očima. Napadlo mě dosáhnout podobného efektu pomocí make-upu. Tužkami na oči, očními stíny a pudrem jsem se to pokusila napodobit.

Jednou mi nalepil umělé řasy, aby mi zvýraznil oči. Upřímně řečeno se mi zdálo, že mi umělé řasy oči spíš zakrývají. Kromě toho byly dost nepříjemné a neuměla jsem si je nalepit pořádně. Raději jsem si černými linkami zvýraznila vnější koutek oka, abych oko zvýraznila, jako to měly obličej egyptských mumii, které jsem viděla v Metropolitním muzeu. (Egyptská sbírka byla moje oblíbená sekce. Připadala jsem si tam, jako bych se vracela domů. Existuje snad něco jako reinkarnace?)

Stejně jako mi byla příjemnější hudba z jiné doby, cítila jsem totéž i u oblečení. Celý svůj šatník jsem pořídila ve vetešnictví. Daly se tam najít nádherné kousky, třeba sametové šaty z dvacátých let (byl to hedvábný

samet, který působí úplně jinak než samet, který se používá dnes a který je zčásti umělý), elegantní kabátek z přelomu století z battenberské krajky nebo vzorovaný taftový župan. Kvalita a řemeslné zpracování byly mnohem lepší než cokoli, co jsem kdy viděla u Abrahama & Strause. A skoro nic to nestálo! V jednom takovém obchodě jsem našla dokonce edwardiánské kožené botky posíté korálky. Umíte si to představit?

Někdo musel mít všechny ty věci rád, bylo vidět, že se o ně dobře pečovalo a obstály i v té nejnáročnější zkoušce časem. Nikdy jsem neváhala, jestli je mám nosit, i když byly z druhé ruky. Usuzovala jsem, že jejich původní majitelé museli být bohatí, tyhle odložené věci byly ve skvělém stavu. Chodit do sekáčů bylo jako hledat poklad a většinu nálezů z té doby mám dodnes. Jsou jako staří přátelé z dávných dob.

V srpnu jsem konečně mohla opustit místo telefonistky, když se mi podařilo získat roli. Myslím, že se všem v reklamní agentuře ulevilo, když jsem odešla, nejvíc ale mému bratrovi. Lonny Chapman, který mě učil v herecké škole, mě oslovil, jestli bych nechtěla hrát v letní inscenaci *The Boy Friend*, i když jsem později zjistila, že to bylo jen proto, že jiná dívka mu vypadla. Přesto jsem bez zaváhání vyrazila do Cecilwood Theatre ve Fishkillu ve státě New York. Byl to můj první muzikál a já hrála francouzskou služebnou Hortensii neboli Ortánz, s francouzskou výslovností, takže jsem konečně jednou využila ty svoje legrácky s cizími přízvuky. A kdykoli jsem nestála na jevišti, chystala jsem si vystoupení pro *Bon Soir*.

Květinový dům Harolda Arlena byl dobrý začátek, já ale chtěla vyzkoušet všechno možné. Proto jsem poslouchala úplně všechna alba z Broadwaye, která se mi dostala do rukou. Ty písničky se mi líbily, protože měly příběh, který jsem mohla ztvárnit i herecky. A když jsem o každé písni přemýšlela jako o miniaturní tříaktové hře se začátkem, prostředkem a koncem, najednou bylo zpívání mnohem zajímavější. Mohla jsem použít všechny techniky, které jsem se naučila v hodinách herectví, využít soustředění, ztotožnit se s textem a použít i smyslovou paměť k vyvolání správné emoce.

Hledala jsem takové písně, které ke mně promlouvaly, a k tomu jsem potřebovala sehnat noty s textem.

Někdo mi poradil, že vydavatelé dávají profesionálním zpěvákům noty zadarmo, bylo mi ale jasné, že moje jméno je zajímat nebude. Poprosila jsem tedy matku, aby tam zavolala místo mě a předstírala, že je sekretářka Vaughna Monroea (tou dobou byl velice byl populární). Pokaždé říkala: „Pan Monroe přemýšlí o tom, že by nazpíval takovou a takovou písničku,“ a vida, hned noty poslali!

Skvěle to ilustrovalo jeden Goethův výrok, která jsem měla odjakživa ráda: „Když se pro něco rozhodneš, celý vesmír spojí síly, aby ti v záměru pomohl.“ A já byla odhodlaná se prosadit zpíváním.

Bon Soir byl součástí sítě nočních klubů a lákal hosty na dobrou zábavu. To znamenalo, že moje vystoupení budou inzerovat v novinách a možná i na ceduli před klubem. Tenkrát jsem začala přemýšlet o tom, jak bych se měla jmenovat.

Jméno Barbara se mi nikdy moc nelíbilo. Když jsem byla malá a hrála si s kamarádkou na sekretářku, říkala jsem si Sydney. Mužská jména se mi líbila. Sydney Streisand. Taková pěkná aliterace! Měla jsem ráda i jméno Samantha (nakonec jsem tak pojmenovala svého psa).

A pak tu byla otázka mého příjmení. Streisand. Spousta lidí, například castingoví agenti, mi dokolečka navrhovali, abych si ho změnila. Chtěli něco jednoduššího. Barbara Strand nebo Sands. To mi ale připadalo falešné. Jak by navíc moji staří přátelé poznali, že jsem to já, až budu slavná?

Nakonec mě napadlo, že bych mohla z Barbary vyjmout to prostřední a. Byla by ze mě Barbra. Znělo to zvláště a jedinečně. Líbilo se mi, jak to vypadá napsané. A v hloubi duše bych byla navíc pořád ta samá Barbara Joan Streisand, dává to smysl?

Streisand jsem totiž změnit nedokázala, i když to všichni vždycky špatně vyslovovali. Říkali mi Štrýzand nebo Štrýzín, kde ale vzali to z, když tam žádné není? Člověk by si myslel, že když lidi uvidí „sand“, vysloví to s měkkým s, jako písek na pláži... tak to ale nefungovalo. Možná jsem měla změnit psaní svého jména na „Strysand“ s y, mně se ale nelíbilo, jak to vypadá. Řekla jsem si tedy, že na svém příjmení nic měnit nebudu.

Při premiéře v Bon Soir 9. září 1960 jsem byla třetí bod programu po Three Flames a komediální dvojici jménem Tony a Eddie. Hlavní hvězdou byla Phyllis Dillerová, takže vystupovala jako poslední. Hrál se mnou teď Peter Daniels, myslím, že jako první jsem zpívala „Keepin' Out of Mischief Now“ od Fatse Wallera. Byla to taková rozpustilá, vtipná a provokativní písnička. Měnila jsem tempo, kdykoli se mi zachtělo, a hrála si s melodií. I kapela si přisadila. Bavilo mě to.

Přesně si pamatuju i to, co jsem ten první večer měla na sobě. Byl to další z mých pokladů ze sekáče. Top s dlouhým rukávem a s rolá-

kem někdy z přelomu století. Černý sametový živůtek měl kostice, takže krásně tvaroval postavu. Vzadu byla šněrovačka. To bylo moc šikovné. Mohla jsem ho pevně stáhnout, nebo ho povolit, podle toho, co jsem měla k večeři. A byl vyšívaný těmi nejkrásnějšími ocelovými korálky, které se krásně třpytily ve světle reflektorů (až později jsem si všimla, že jich docela dost opadalo). Nikoho tenkrát nenapadlo, že jednou budu mít na sobě šaty ze stejného období v muzikálu *Hello, Dolly!* Já to ale v tu chvíli jako kostým nebrala. Bylo to umění, o něž jsem se chtěla podělit s publikem. Od kamarádky Terry Leongové jsem si nechala ušít krátkou černou sametovou sukni, která se k tomu hodila. Byl to krásný kontrast starého a nového v moderním pojetí. Nakonec jsem si k outfitu vybrala starožitné saténové lodičky v barvě slonové kosti s hranatou černou sponou, vyrobenou z dalších broušených ocelových korálků ve tvaru motýla.

Ten večer jsem měla v repertoáru i „A Sleepin’ Bee“, „I Want to Be Bad“, „When Sunny Gets Blue“, „Lover, Come Back to Me“ a „Nobody’s Heart Belongs to Me“. Písničky jsem se snažila poskládat tak, aby hezky navazovaly jak hudebně, tak i textově a emočním nábojem. Dávala jsem si odjakživa pozor na to, abych obecenstvo nenudila, ani já sama jsem se totiž nechtěla nudit. Chtěla jsem, aby měl večer rytmus a spád. Od klidné, zadumané balady jsem tedy přecházela ke skladbám v rychlejším tempu. A protože jsem vybírala písně, které mě jako herečku inspirovaly, cítila jsem, že se mi podařilo vtáhnout i publikum. Byl to nový a opojný pocit, když jsem si uvědomila, že mám vliv na náladu publika.

Snažila jsem se vymyslet, jak bych mohla publikum překvapit. A pak mi to došlo. Nebylo by v takovém nóbl klubu vtipné zazpívat dětskou písničku? Něco úplně mimo, něco srandovního.

Barry navrhl „Kdo se bojí velkého zlého vlka?“ Podívala jsem se na text písničky, kterému jsem nikdy předtím nevěnovala pozornost, a řekla jsem si, že by se z toho dalo docela pěkně vyjít. Vlk měl spadeno na tři nebohá malá prasátka a mně se sevřelo srdce. Já totiž prasátka miluju. Miluju jejich rypáčky, jsou to navíc chytrá zvířata. Sbírám dokonce drobnosti s motivem prasátka, ale mám jich doma zbytečně moc.

Ten večer jsem se do té písničky pustila se vši vervou, dala jsem do toho všechno, dělala jsem i různé zvuky, a když jsem skončila, publikum řvalo smíchy. Ještě než ustal potlesk, odešla jsem do zákulisí do maličké šatny (velká byla asi jako větší skříň), kterou jsem sdílela s Phyllis Dillerovou. Ta mi řekla, že jakmile jsem začala zpívat, zjezily se jí všechny chlupy na těle.

Když jsem si sundala své starožitné lodičky (byly moc vzácné na to, abych v nich chodila po ulici), čekal mě šok. Přestože byly ty botky snad padesát let staré, když jsem si je obouvala, zdálo se, že je skoro nikdo nenosil. Teď ale byla kůže uvnitř spálená skoro do černa, a to jen vlivem tepla mého těla. (Nechala jsem si je, byť už jsem si je na sebe vzít nemohla.)

Představení bylo u konce.

Najednou mě přepadl strašný hlad. Bob a Barry mě vzali do restaurace Pam Pam, kam jsme spolu rádi chodili. Měli tu otevřeno čtyřicet hodin denně a servírovali tu ty nejlepší pečené brambory, pěkně křupavé zvenčí a uvnitř měkké, přesně tak, jak to mám ráda. Kromě toho tu dělali skvělý středně propečený hamburger. Kluci chtěli slavit, já od nich ale okamžitě chtěla zpětnou vazbu. Potřebovala jsem vědět, co bych mohla udělat, aby to příště bylo ještě lepší.

Další večer jsem měla na sobě nádherný viktoriánský kabátek z jemné bílé bavlny zdobený stuhami a krajkami. Tenhle kus oděvu si dámy ve viktoriánských časech oblékaly přes noční košili nebo přes šaty, když si česaly vlasy. Původní stuha už byla roztřepená, a tak jsem krajkou provlékla novou růžovou saténovou stuhu, tak aby ladila s růžovými saténovými střevíčky z dvacátých let. Měly roztomilé přezky ozdobené maličkou saténovou růží. Moje matka se na představení přišla podívat, a když to skončilo, zeptala se mě, proč zpívám ve spodním prádle.

Její komentář k mému výkonu tentokrát zněl: „Nemáš dost silný hlas. Měla bys na to pít gubl mugl.“ To byl hnusný koktejl, který mi dělávala z teplého čokoládového mléka a syrových žloutků, abych trochu přibrala. Recenzenti naštěstí měli jiný názor.

„Neuvěřitelně mladá, stylová a energická nezbeda jménem Barbra Streisand je jedním ze světlych bodů klubu Bon Soir.“

- THE NEW YORK TIMES

„Bon Soir vstoupil do nové sezóny s objevem roku. Je to Barbra Streisand, děvče z Brooklynu, jejíž hlas a vystupování jsou v přímém protikladu k tomu, že jí je necelých osmnáct let.“

- NEW YORK WORLD-TELEGRAM

„Nikdy v životě nechodila na hodiny zpěvu, neumí pořádně chodit, oblékat se ani se uklonit, ale umí to tak pěkně předstírat, že své vystoupení zakončí nebojácným podáním písničky ‚Kdo se bojí velkého zlého vlka‘ a dokáže strhnout celý sál.“

- DOROTHY KILGALLEFOVÁ

To bylo skvělé, já ale pochvaly nevnímala a soustředila jsem se jen na to špatné. Vlastně mě veškeré komplimenty kritiků úplně minuly, teprve nedávno jsem otevřela staré album s výstřižky, které vyráběla moje matka. (Teď mi přijde velice vhod.) Slyšela jsem tenkrát jen to, že někteří recenzenti moje vintage oblečení zmiňovali, jako by to byla maškaráda.

Co to mělo znamenat? Brala jsem to tak, že to oblečení je krásné, a upřímně řečeno, nic lepšího jsem si dovolit nemohla. Nechtěla jsem ale, aby oblečení odvádělo pozornost od mého výkonu. Phyllis Dillerové se mě zželelo a řekla mi, že na svá vystoupení potřebuju pořádné večerní šaty. Vzala mě na nákupy a koupila mi drahé koktejlký. Já ale v takovém oblečení nevěděla, kdo jsem, a necítila jsem se v něm příjemně.

Jak jsem jí něco takového mohla říct? Byla hrozně laskavá a já jsem se bála, že zraním její city. Kdybych si je ale nevzala na sebe, určitě by si toho všimla, takže jsem jí musela vysvětlit, o co jde. Zeptala jsem se jí, jestli by jí nevadilo, kdybych šaty vrátila a za vydělané peníze si koupila látku a nechala si něco ušít. Byla skvělá, měla pro mě ohromné pochopení. Strašně se mi ulevilo.

Mezitím se moje dvoutýdenní angažmá dál a dál prodlužovalo, až z toho nakonec bylo jedenáct týdnů. Užívala jsem si to. Peter Daniels mě skvěle doprovázel na klavír. Tiger Haynes a Averill Pollard (který hrál na basu) se smáli mým vtipům a líbilo se mi, že mě oslovovali *bejby*. Začala jsem improvizovat, mezi písničkami jsem si povídala s publikem a všichni se smáli.

Byla jsem opravdová, nechávala jsem publikum nahlédnout do toho, co si myslím a co cítím. Byl to pro mě jako zjevení. Po letech, kdy mi říkali, že jsem příliš vážná, jsem si konečně začala myslet, že možná mám nějaký humor. Skvělé, říkala jsem si. I s tím můžu pracovat.

Jednou večer jsem vyšla na pódium, abych zazpívala první písničku, a zapomněla jsem, že mám ještě v puse žvýkačku. Tak jsem ji nalezla

na stojan mikrofonu a všichni se rozesmáli. Tuhle scénku jsem pak někdy používala, když jsem chtěla publikum rozesmát.

Už jsem se nebála zpívat před lidmi. Až později, když jsem začala být úspěšnější, jsem měla stále větší strach. Když jsem byla mladá, neměla jsem co ztratit.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Bon Soir

Pomalů jsem si získávala fanoušky. Slyšela jsem, že lidé prý chodí do Bon Soir jen proto, aby mě viděli. Upřímně řečeno, dalo se tomu těžko věřit, nicméně klub byl každý večer plný. Jediným důvodem, proč jsem v listopadu musela skončit, bylo to, že už předtím dali smlouvu další zpěvačce Felicii Sandersové. Tiger Haynes mi říkal, že s big bandy zpívala už ve 40. letech, a pokaždé, když zpívala nějakou píseň, jí při tom samém tónu stékala po tváři slza. Páni, říkala jsem si, *jak tohle dělá?*

A proč?

Byl to úplně jiný přístup než ten můj. Nejsem ten typ umělce, který dokáže plakat na povel. Především jsem nikdy nevěděla, kde a jestli vůbec na mě přijdou v nějaké konkrétní skladbě emoce. Každý večer jsem se

snažila zpívat, jako bych zpívala poprvé. Podle nálady jsem různě frázovala nebo kladla důraz na jiné tóny.

Zpívání v tom malém klubu mi přineslo až neuvěřitelnou publicitu. Do konce o tom psali i ve *Variety*: „Zpěvačka s obličejem jak obrázek Barbra Streisand zpívá vroucně a má pořádně nabroušeno.“ Myslím, že „obličej jako obrázek“ mysleli jako kompliment. Navíc jsem si konečně našla agenta, Irvina Arthura. Spolupracoval s agenturou Joea Glasera s názvem Associated Booking Corporation. Joe zastupoval Billie Holiday i Louise Armstronga, což mi připadalo dobré. Irvin mě měl zastupovat při jednání s kluby a byl mi sympatický. V dětství prodělal obrnu a teď chodil o holi.

Irvin mě doporučil Tedu Rozarovi, který za mnou jednoho večera přišel a v zákulisí se představil jako „jediný gójský manažer v celé branži“. To mě zaujalo – alespoň měl smysl pro humor. Vzal mě na večeři do nóbl restaurace s červenými sametovými židlemi a bílými ubrusy, což jsem dosud nezažila. Moje představa o restauraci byla jedna z těch irských restaurací na Osmé avenue, kde byly temné boxy potažené kůží a podávali tam dobré hovězí se zelím. Ráda jsem chodila i do řecké restaurace na polévku s vajíčkem a citronem a na špenátový koláč z listového těsta.

Zpečetily to ty červené sametové židle. Pomyslela jsem si, že když s ním podepíšu smlouvu, aspoň mě někdy pozve na večeři.

Měla jsem teď rovnou dva profesionální agenty. S čím přišli?

S ničím, absolutně ničím. Celé měsíce jsem neměla žádnou práci. Nebylo mi příjemné být zase bez práce, nechápala jsem, že mi nikdo nic nenabídl.

Nakonec mi Irvin sehnal angažmá v klubu Caucus v Detroitu, který měl otevřít 2. března. Sbalila jsem si kufry, jako bych se chystala do divočiny. Bůhví, jestli mají v Detroitu slušnou drogerii! Pak jsem nastoupila do vlaku. Nikdy jsem nikde nebyla, kromě hor Catskills a domu pratety Gussie v Connecticutu, kde jsem strávila pár dní, když mi bylo asi pět. Mám fotku, kde jsem se dvěma psy u ní na zahradě. Jmenovali se Jeff a Snuffy. V malých brooklynských bytech, kde jsem vyrůstala, lidé psy neměli.

Teď jsem mířila do cizího města, kde jsem měla bydlet v hotelu! Bylo to vzrušující, i když hotel Wolverine v centru Detroitu nebyl žádný luxus. Měla jsem tu ale vlastní postel, vlastní koupelnu, vlastní skříň a vlastní prádelník. Nikdy předtím jsem neměla ani vlastní komodu, natož koupelnu, kterou bych nemusela sdílet s dalšími lidmi.

Caucus Club měl být detroitskou obdobou newyorského klubu 21, kde jsem nikdy nebyla, takže jsem netušila, jestli je to pravda (nebyla). Byla to

spíš restaurace než noční klub. Všechno bylo à la carte a burger tu stál 2,20 dolaru, což mi přišlo naprosto přemrštěné. Prostor, kde jsem zpívala, na to úplně nebyl stavěný. Uprostřed stál sloup, já seděla na stoličce před klavírem, a když jsem zpívala, musela jsem se naklonit na stranu. Při další písničce jsem se naklonila zase na druhou stranu, aby mě viděli všichni posluchači.

Můj šatník nejspíš neodpovídal místním standardům. Vlastnila jsem troje šaty, takže jsem to měla jednoduché. Nemusela jsem zdlouhavě vymýšlet, co si obléknu. (Teď je to vlastně podobné, v podstatě každý den nosím stejný volný černý top a kalhoty.) Jedny z nich byly dlouhé vlněné pletené šaty, vlastně taková roura, které jsem dole vyhrnovala nebo nahore shrnovala, aby vypadaly každý večer, nebo dokonce pro každou písničku trochu jinak.

Hlavní potíží jsem ale měla s klavíristou. Neměla jsem peníze na to, abych s sebou z New Yorku přivezla Petera Danielse, takže jsem musela vystupovat s klavíristou zaměstnaným v klubu. Divně na mě zíral, vůbec jsme si nerozuměli a nechápal, proč znám tak málo písniček. Ale protože se ode mě očekávalo několik vystoupení za večer a já se nerada nudím, potřebovala jsem opravdu doplnit repertoár. Znovu jsem se tedy obrátila na svého oblíbeného skladatele Harolda Arlena a našla jsem si „Right as the Rain“ a „I Had Myself a True Love“. Pak jsme přidali ještě „Lorelei“ od Gershwinových. Nebylo ale možné ho přimět k nějakému zajímavému aranžmá, nebyl vůbec vynalézavý, na rozdíl od Petera.

S Peterem jsme si prostě hudebně rozuměli, uměl mi zahrát akordy, které mi promlouvaly do duše a rezonovaly hluboko v mém nitru. Vždycky jsem měla ráda hudbu, která vás rozechvívá a je na hraně toho, co je přijatelné, míchání melodií, které se obvykle nemíchaly, takže to vyvolalo nějakou reakci. Podobnou disonanci slyšíte v Bartókově Houslovém koncertu č. 1 (tuhle desku jsem si taky koupila v supermarketu) nebo v Mahlerově Symfonii č. 10, další z mých oblíbených.

Tenhle klavírista ale hrál strašně konvenčně a obyčejně. Byla to nuda. Možná měl příliš snadné dětství. V jeho hraní nebyla naléhavost a chyběla mu hloubka. Neslyšel to, co jsem slyšela já, a já mu nedokázala vysvětlit, o co mi jde, protože jsem neuměla noty. To neumím dodnes. Nevěděla jsem, jak mu hudebně popsat akord, tak aby mi rozuměl. Já slyším noty v hlavě, neumím je pojmenovat, což Peterovi nevadilo. Různě improvizoval, dokud jsme nepřišli na to, jak to chceme.

Řekla jsem třeba: „To je ono! To je ten akord, ale chybí mi tam jeden tón.“ Pak jsem mu ten tón zazpívala.

Když to zahrál, zajásala jsem: „To je ono! Takhle to tam slyším.“

Nebo jsem se ho zeptala, co je to za notu, a Peter mi vysvětlil, že je to E se sníženou kvintou. „Přijde mi, že chceš vždycky slyšet nonu nebo undecimu. Tu jednu divnou notu, místo typických tónů ve standardním akordu.“

To je jedno. Nerozumím tomu dodnes, stačilo mi ale, že tomu rozuměl Peter.

Klavírista v Detroitu taky nechtěl hrát podle doprovodu, který mi napsal Peter. Buď měl přebujelé ego, nebo byl naopak zakomplexovaný. A když slyšel něco dobrého, tak to ani nepoznal. Jediné, co pro mě kdy udělal, bylo, když mě dostal do reklamy na kočičí žrádlo. (Když jsme pak natáčeli film *Zrodila se hvězda*, využila jsem tuhle zkušenost pro Esther Hoffmanovou.) Každý rok mi navíc od té doby chodí šek na nějakých čtrnáct dolarů, díky čemuž budu mít nadosmrti co jíst.

Tenkrát jsem všude chodila pozdě. Přiběhla jsem vždycky do klubu tři minuty před vystoupením, odhodila kabát a běžela rovnou na pódium. Když už jsem tam ale stála, měla jsem čistou hlavu. Na jevišti jsem se cítila klidnější než ve skutečném životě. Měla jsem tam totiž všechno pod kontrolou. Při vystoupení nikdy nespíchám. Mohla jsem si klidně dát na čas a publikum se muselo přizpůsobit mému tempu.

Majitel klubu Les Gruber mi říkal, že by bylo fajn, kdybych si sedla a promluvila s hosty. Chtěl, abych se chovala přátelsky, ačkoli já se s cizími lidmi moc nebavím. V klubech Lion ani v Bon Soir jsem to nikdy nedělala. Když se mnou chtěl někdo mluvit, musel za mnou přijít do zákulisí. V Caucus Clubu ale žádné zákulisí nebylo, nevím ani jistě, jestli tam byla šatna.

Bylo to zvláštní, když jsem trávila tolik času v nočním klubu, na podobná místa bych totiž normálně vůbec nepřišla. Nepiju a nejsem zrovna společenská. Když mi nějaký muž nabídl, že mi koupí drink, odpovídala jsem: „Dala bych si radši pečené brambory,“ čímž konverzace často skončila. Přesto se mi tam podařilo najít si spoustu dobrých přátel, například Bernieho Moraye, který by šéfem Robinson Furniture Company, nebo Dicka Sloana, který vlastnil síť kin. Zdálo se mi, že v klubu se nad porcí pečeného mořského jazyka uzavírala spousta kšeftů, a tito pánové byli pravidelnými hosty. Připadali mi starší, tedy vlastně jim táhlo na čtyřicet, ale tenkrát mi to přišlo hodně. Bernie byl ženatý a Dick myslím také. Byli ale milí a podporovali mě, stejně jako další pár, Bobby a Marilyn Sosnickovi. Ti čtyři pro mě byli jako rodina a Sosnickovi mě často zvali k sobě

domů na večeři. Mezi jednotlivými vystoupeními jsem taky trávila čas s Neilem Wolfem, který hrál na klavír v koktejlovém salonku. Byl to velmi milý chlapík s hustými vlnitými vlasy, který byl bláznivě zamilovaný do jedné blondýnky, která vypadala jako Kim Novaková. Mluvil o ní pořád dokolečka, na mě byl ale hrozně milý a rychle jsme se spřátelili.

Seznámila jsem se tu také s velice elegantní dámou, Doris Fisherovou, která nosila krásné šaty a měla nádherný byt. Nejvíc mě na ní ale zaujalo, že napsala píseň „Put the Blame on Mame“, kterou zpívala Rita Hayworthová ve filmu *Gilda*.

Jakmile jsem odzpívala, co se ode mě očekávalo, měla jsem spoustu volného času. Na kulturní památky Detroitu si moc nevzpomínám, zato si pamatuju dostihy. Vsadila jsem si vždycky dva dolary na nějakého koně, kterého jsem si náhodně vybrala. O koních jsem nevěděla vůbec nic, často jsem ale vyhrávala. Za svoje dva dolary jsem vždycky dostala šest dolarů, takže jsem byla v černých číslech! V parku na Belle Isle jste si mohli zaplatit jízdy na koni a tam jsem se naučila jezdit. Nebo lépe řečeno jsem se naučila sedět na koni, který se pomalu procházel, občas se zastavil a okusoval listí ze stromu. Líbilo se mi sedět trochu blíž k nebi.

Sotva jsem si v Detroitu zvykla, už jsem musela nečekaně odjet. Jedním z klientů Teda Rozara byl i Orson Bean. Ten měl hostovat jako moderátor v pořadu *The Jack Paar Show* a souhlasil, že mě pozve do vysílání. 5. dubna 1961 jsem tak poprvé vystoupila v televizi. Taky jsem poprvé v životě letěla letadlem. Musela jsem z Detroitu do New Yorku letět, vlakem bych to totiž nestihla. Bála jsem se, co to udělá s mým pískáním v uších. Neprasknou mi bubínky? Poteče mi z uší mi krev? Budu do konce života hluchá?

Riskla jsem to a ten let jsem přežila. Vlastně jsem si ho i užila, protože v turistické třídě rozdávali úžasné jídlo na malých plastových táckách. (Pro drobnosti jsem měla vždycky slabost.)

V pořadu jsem se nechala slyšet, že na moje vystoupení mě oblékla společnost Robinson Furniture Company. Bernie mě totiž provedl showroemem, kde jsem si všimla pohovky čalouněné krásným vínovým damaškem, a řekla jsem mu: „Z toho by byly krásné šaty.“ Kus té látky mi věnoval, měla stejnou barvu, jakou mají dnes moje závěsy v jídelně, jsou taky z vínového damašku. Některé věci zůstávají stále stejné. Látku od Bernieho jsem poslala do New Yorku spolu s obrázkem šatů a Terry Leongová mi je ušila, moje míry už znala. Ve skvělém obchodě Fiorentina jsem si koupila ještě krásné saténové boty a nechala je obarvit na stejnou barvu, aby ladily k šatům. Stály čtyřicet dolarů, což pro mě tenkrát byla spousta peněz.

Večer před vystoupením jsem přespala u bratra na Long Islandu, protože mě o to požádal. Jeho žena Ellen měla rodit a on chtěl, abych s ním druhý den ráno jela do nemocnice, kde měla naplánovaný císařský řez. Všechno ale bylo strašně hektické, a tak jsem tam s ním nemohla zůstat a čekat, až se narodí moje neteř Erica, protože jsem si musela vyzvednout boty a vyrazit do studia na zkoušku.

Když jsem vešla do obchodu, neseděl tu nikdo jiný než Faye, ta castin-gová agentka, která mi tenkrát ukázala dveře, když jsem přišla na konkurz do televize.

„Co ty tady děláš?“ zeptala se, když si mě všimla, očividně překvapená, že mě vidí v takhle exkluzivním obchodě.

„No, já dnes večer vystupuji v pořadu Jacka Paara a přišla jsem si vyzvednout boty. Co tady děláte vy?“ Tenhle moment byl opravdu uspokojující.

Myslím, že jsem ten večer ani nebyla nervózní. Jen jsem zazpívala svou píseň „A Sleepin' Bee“, kterou jsem zpívala už stokrát předtím. Připadala jsem si krásná, v těch šatech z čalounické látky a v elegantních botách Fiorentina. Měřila jsem 165 centimetrů a nevážila ani 50 kilo. Pořád jsem byla hodně hubená. Často jsem si boky ve spodním prádle vycpávala šátkem, abych měla ženšťejší křivky, ačkoliv vzadu to potřeba nebylo, zadek jsem měla dost velký. Na druhou písničku, „When the Sun Comes Out“, jsem se převlékla do jednoduchých pouzdrových šatů. Potlesk trval dlouho, i poté, co na mě Orson mávl, abych přišla za ním a za ostatními hosty.

Toho večera jsem měla strašnou radost, byla jsem opravdu nadšená. V pořadu vystupovala i Phyllis Dillerová, což mi dodalo na jistotě. Bernie s Dickem mi do šatny poslali květiny a já jim mohla v přímém přenosu poděkovat. Věděla jsem, že pořad sledují, no prostě nádhera! Seděla jsem tam a rozplývala se nad všemi těmi kamerami a světly, absolutně mě dostalo. Tak takhle se dělá televizní show! Seděla jsem pod rozpálenými reflektory a přitom jsem měla studené ruce. Řekla jsem to Orsonovi a Phyllis mi půjčila svoje rukavice, abych se zahřála.

Když jsem odletěla zpátky do Detroitu, Les Gruber mi dal prémie, protože měl radost z toho, že jeho podnik získal reklamu zadarmo v celostátní televizi, a prodloužil mi smlouvu.

Po osmi týdnech v Detroitu jsem odjela vlakem do St. Louis, kde jsem měla zpívat v Crystal Palace, v nočním klubu Jaye Landesmana, který byl ochoten dát šanci mladým talentům. Jeho žena Fran byla textařka a ukázala mi jednu ze svých písní, „Spring Can Really Hang You Up the Most“. Jaro je pro mě samozřejmě ztělesněním alergie, její píseň ale měla podma-

nivou melodii a krásný text a já ji zařadila do repertoáru. Landesmanovi mi byli sympatičtí a líbil se mi jejich noční klub. Byl to nejluxusnější podnik, v jakém jsem kdy byla. Měli tu vitrážová okna, starožitné lustry i červené sametové čalounění. Ubytovali mě v bytě přímo nad klubem, kde bylo krásné staré dřevo, mramorová umyvadla a kachlový krb. Nejradši bych tu zůstala napořád.

Vystupovala jsem před bratry Smothersovými a před komikem Markem Londonem. Když jsem skončila se svým vystoupením, většinou jsem se postavila dozadu a sledovala jsem Dicka a Tommyho, jak pracují. Tommy mi připadal velmi vtipný, oproti svému serióznímu staršímu bratrovi se choval jako šestiletý kluk. Jeho nevinnost mi byla blízká. Pořád ještě jsem byla z velké části dítě. Jeho talent mě přitahoval. Věděl, jak vás rozesmát, a takovým svatouškovským způsobem byl roztomilý.

Já si tu zkoušela novou, experimentální skladbu „Soon It's Gonna Rain“ z *The Fantasticks*, což bylo jedno z představení, v nichž jsem se bez úspěchu pokoušela získat roli. Byl to netradiční muzikál a postavě, která píseň zpívala, bylo šestnáct let. Tehdy jsem si říkala, je mi přece šestnáct a jsem zvláštní. Proč tu roli nedali mně?

Vzpomínám si, že jsem na ten muzikál šla do Sullivan Street Playhouse a ohromilo mě, jak jednoduchá, skromná výprava to byla. Bylo tu vlastně jen dřevěné pódium a srpek měsíce namalovaný na kruhu z lepenky, který se otočil a bylo z něj slunce. Všechno se tu soustředilo na příběh. Zpěv doprovázela jen harfa a klavír, úžasná kombinace. (O mnoho let později mi producent Lore Noto řekl, že nechápe, že mi tu roli nedali.)

V představení se objevila píseň „Soon It's Gonna Rain“, vlastně to byl jednoduchý, nevinný popěvek, který zpívali dva mladí lidé. Právě se do sebe zamilovali a těšili se, až začne pršet, aby mohli jít dovnitř a být spolu. Já ji brala velice osobně. Ztotožňovala jsem se s tím děvčetem. Na začátku je plachá a nejistá, ale když přijde déšť, šla jsem do toho naplno – hudba nabere na síle, zazní bubny a doprovází tak její nával emocí. Ta dívka zažívá sexuální probuzení. Pak jsem navíc neskončila, ale vrátila se na začátek, abych první dvojverší zazpívala v novém tónu, plná poznání, s pocitem radosti a hrdosti, že jsem se konečně stala ženou. Na konci zazní vysoký tón jako symbol probuzení. Dostalo se jí toho, co si přála, prožila okamžik lásky nebo zažila sexuální napojení, ať už na to nahlížíte jakkoli.

Popisuji to velice analyticky, ve skutečnosti to ale byl intuitivní proces. Dokázala jsem se napojit na své emoce i na tu svoji část, která se s textem písničky ztotožnila.

Někdy mi připadalo divné, že stojím v nočním klubu a zpívám všechny ty písně o lásce, když o ní ve skutečnosti vím tak málo.

V květnu jsem se vrátila do New Yorku a do Bon Soir, kde mě zase chtěli na měsíční angažmá. Tentokrát jsem předskakovala komikovi Philu Leedsovi, hlavní hvězdou byla Renée Taylorová. Připadala mi velmi vtipná. Jednoho večera jí vypadla zubní plomba, vyletěla přímo na jeviště. To mě rozesmálo, i když to ode mě nebylo moc hezké.

Právě podobné momenty mě ale fascinují, ty chvíle, kdy je najednou vaše důstojnost v ohrožení. Na spořádané fasádě vznikne trhлина a na světlo vystoupí ta zranitelná stránka osobnosti, kterou máme všichni. Všichni přece předstíráme, jak jsme civilizovaní, jak se umíme ovládat, pravda je ale jinde.

Není nijak snadné mě rozesmát. Většinu věcí za vtipné nepovažuji. Můj manžel řekne nějaký vtip a všichni u stolu se rozesmějí, jen já ne. Já místo toho řeknu: „Co je na tom vtipného?“ Pak tam sedím a snažím se na to přijít. Když mi pak něco v televizi nebo ve filmu skutečně vtipné připadá, klidně to uznám: „To je vtipné.“

Komedii беру velice vážně.

Jednoho večera mi právě skončilo představení a já zamířila do šatny, pokud se tomu tak dá říkat – nebylo tam skoro žádné místo na oblékání nebo svlékání a dělila jsem se o ni s Renée. Ta se připravovala na vystoupení a já za sebou zrovna zavřela dveře, když se ozvalo zaklepání. Byl to nějaký muž a já vyšla ven, abych si s ním promluvila. Okamžitě mi začal skládat poklony a říkal mi: „Jakmile jste začala zpívat, tak mi běhal mráz po zádech.“

„Já ale nejsem zpěvačka,“ řekla jsem mu. „Jsem herečka a tohle dělám jen proto, že mi nikdo nechce dát roli.“

„Pokud jste stejně dobrá herečka jako zpěvačka, tak vás nic nezastaví. Právě jsem vás viděl hrát v komedii i v dramatu zároveň. Dokázala jste mě rozesmát i rozplakat. Myslím, že máte před sebou velkou kariéru. Čekají vás desky, televize, divadlo i filmy.“

„Vždycky jsem se chtěla stát filmovou hvězdou,“ přiznala jsem na rovinu.

„Barbro, jsem přesvědčený, že získáte všechny ceny v tomhle oboru. Čeká vás Grammy, Emmy, Tony i Oscar.“

To bylo moc krásné. Jako by ten muž, kterého jsem právě potkala, potvrdil všechny mé nejtajnější sny.

Zeptal se mě, jestli mě někdo zastupuje, a když jsem mu řekla, že už agenta mám, nenaléhal na mě. Místo toho byl velmi milý a zdvořilý. Dal

mi jen svou vizitku a řekl mi, že kdybych někdy něco potřebovala, jakoukoli pomoc, ať mu prosím zavolám.

Takhle jsem se tedy seznámila s Martym Erlichmanem, který se do klubu vydal za svým kamarádem Philem Leedsem. Jakmile mě ale uslyšel zpívat, zapomněl na Phila a šel mě hledat do zákulisí a nakonec Philovo vystoupení úplně prošvihl.

Od prvního okamžiku jsem se s Martym cítila dobře. Jako by to byl kluk z mé staré čtvrti. Měl tmavé vlasy, brýle, milý obličej, byl trochu baculatý. Ukázalo se, že vyrostl v Brooklynu kousek ode mě, měli jsme zkrátka společnou řeč.

Bylo příjemné být zpátky v New Yorku, mělo to jen jeden háček. Neměla jsem totiž kde bydlet, u Barryho už jsem bydlet nemohla. Pokazilo se to, když odjel do Kalifornie navštívit rodiče. Ten večer, kdy se měl vrátit, jsem v lahůdkářství nakoupila všechny jeho oblíbené dobroty a přichystala hostinu jako překvapení. On se ale ani neukázal. Bála jsem se o něj. Co když s ním spadlo letadlo? Neukázal se ale ani druhý den, ani třetí... a ani mi nezavolal.

Asi po týdnu pak nonšalantně vkrácel do dveří, zatímco já jsem byla bez sebe vzteky. Ukázalo se, že se prostě rozhodl zůstat u rodičů o týden déle, jenže se neobtěžoval mi dát vědět. Jeho rodiče evidentně neměli tušení, že spolu bydlíme, a on nechtěl, aby se jeho číslo objevilo na jejich telefonním účtu. Copak se před rodiči tolik styděl? To si neuměl najít nějaký způsob, jak mi dát vědět? Tahle historka vůbec nedávala smysl.

A pak jsem jednou přišla domů dřív a narazila na cizího chlapa s ručníkem omotaným kolem pasu, který zrovna vycházel z koupelny. To byl šok a vzpomínám si, že jsem si říkala: *Panebože, tady nemám co dělat*. Barry si nikdy předtím nikoho domů nepřivedl. Jak by taky mohl, když jsem tam bydlela já? Samozřejmě, že byl gay, a vedl ještě druhý život, ve kterém pro mě nebylo místo. Nějak jsem si myslela, že když spolu tak dobře vycházíme, můžeme dál bydlet spolu, teď mi ale došlo, že jsem tu na obtíž.

Otočila jsem se na podpatku a vyšla jsem ze dveří. Pak jsem zatelefonovala své kamarádce Elaine Sobelové a zamířila přímo k ní domů.

Rozladilo mě to, což zpětně nedává smysl, na Barryho jsem si přece nemohla dělat žádné nároky.

Nic mezi námi nebylo, nikdy jsme se ani nepolíbili. Přesto jsem ale nejspíš měla pocit, že mě odmítl. Možná jsem se vrátila do dětství v ten den, kdy jsem se svým kamarádem Irvingem sledovala Laurela a Hardyho a když pak najednou přišel jeho otec, musela jsem odejít.

Chtěla jsem mít vztah, jaké jsem viděla ve filmech, založený na vzájemné lásce, úctě a laskavosti, a teď mi došlo, že mi není ku prospěchu žít s někým, kdo mi nemůže být skutečným partnerem. Já přece chtěla něco víc.

S Barrym jsme zůstali přátelé, později mi ale odmítl vrátit nějaké kazety s nahrávkami mého zpěvu a já ho vyřadila ze života. Když mě někdo zklame, dělám to tak, ačkoliv na to nejsem pyšná. Dokážu kolem sebe postavit zeď a schovat se za ní.

V té době byl ale Barry jedním z mála mužů, které jsem znala, a nikoho z nich jsem nechápala. Za přítele jsem například považovala Eddieho Bluma, ředitele castingu pro Rodgerse a Hammersteina, a vždycky mu budu vděčná za to, jak mě podporoval. Jednou mě dokonce pozval na víkend do svého venkovského sídla a já se seznámila s jeho drobnou blondátou ženou a dcerou. Bavilo mě sedět vedle něj a řídit na poli jeho traktor Caterpillar. Navíc měl za souseda Lee J. Cobba, což mi imponovalo. Obdivovala jsem jeho talent od té doby, co jsem ho viděla ve filmu *V přístavu*. Eddieho jsem měla opravdu ráda. Až do chvíle, kdy za mnou přijel do Detroitu a vyjel po mně. Nechápala jsem to. Vždyť byl dost starý na to, aby mohl být můj otec!

Ještě chci o Barrym říct jednu věc, totiž to, že mu budu už vždycky vděčná za to, že ve mě věřil, ještě když jsem byla v pubertě. V roce 1997 o mně ale napsal knihu a vymyslel si úplně bláznivý milostný román, který se měl podle něj mezi námi odehrát. Možná si myslel, že potřebuje našemu přátelství dodat šťávu, aby se prodalo víc výtisků, to nevím. Mě to ale strašně ranilo a tu knihu jsem nedokázala ani dočíst.

Je přinejmenším zvláštní být svědkem toho, jak různí muži tvrdí, že byli mým prvním milencem. V životě jsem na spoustu věcí zapomněla, ale tohle mezi ně nepatří!

Nebyl to Barry, a rozhodně to nebyl ani nějaký kluk z mé herecké třídy, který náš neexistující románek popisuje v několika neautorizovaných biografiích, které o mně byly napsány. Nikdy jsem ty knihy nečetla, protože nesnáším ty lži. Někteří lidé, které znám, je ale četli, a ke mně se pak dostanou všechny možné klepy, například to, co tvrdil tenhle chlap. Šokovalo mě to. Nemám tušení, kdo to mohl být, nepamatuju si ani jeho jméno. Zavolala jsem tedy Allanu Millerovi, který tu třídu učil, a ani ten si ho nepamatuje! Věřte mi, že bych si přála, aby tam chodil nějaký pohledný, talentovaný student, který by se o mě zajímal a který by zajímal mě.

Představa, že by si někdo mohl vymyslet, že se mnou měl poměr, mi připadá nechutná. Považuju to za nepřipustný zásah do mého soukromí.

Podobná pomluva se pak navíc opakuje v jedné knize za druhou, protože lidé, kteří je píší, prostě jen recyklují ty samé vymyšlené nesmysly.

Pravda je taková: když jsem prožila svůj první milostný románec, bylo mi osmnáct. I když říkat tomu milostný románec se zdá být přitažené za vlasy. S tím mužem jsme strávili pár zajímavých večerů. Jedné noci za úplňku mi podal cigaretu, já si potáhla a podlomila se mi kolena. Myslela jsem si, že za to může on, ukázalo se ale, že za to mohla marihuana, kterou jsem nikdy předtím nekouřila (ani mockrát poté). Pak to dopadlo tak, jak to dopadlo... Nebudu zacházet do podrobností, umíte si to představit.

Když jsme se druhý den potkali, řekl mi jen „Ahoj“ a šel dál, jako by se mezi námi nikdy nic nestalo. Tím to bylo vyřízené, rozhodně ne láska na celý život. A zase jsem si připadala neviditelná.

Nenáviděla jsem ho za to, že ke mně nebyl hodnější, díky němu se ale věci daly do pohybu. Některé večery jsem si připadala jako mrouskající kočka, toužila jsem po něm celým svým fyzickým já, což jsem nikdy předtím nezažila. Alespoň jsem ale měla z čeho čerpat, když jsem se 22. května podruhé objevila na obrazovce v *The Jack Paar Show*. Moderoval zase Orson Bean a znovu si mě pozval do natáčení. Když jsem zpívala o tom, že po někom toužím, poprvé jsem tomu skutečně rozuměla.

Po natáčení jsem stála v kuchyni u Cis a na telefonu na zdi jsem vytočila číslo své tety Anny. Pořad se měl vysílat za pár hodin a já jí chtěla připomenout, ať si pustí televizi. V *Yentl* je jedna písnička, která začíná veršem: „Jsou chvíle, které si pamatuješ celý život“, a tohle byla jedna z nich. Na druhé straně někdo zvedl telefon a sdělil mi, že moje milovaná teta zemřela, mému strýci Harrymu v náručí. Vrátila se domů z nemocnice po rutinním zákroku, hysterektomii, a dostala embolii.

Měla jsem pocit, že pokaždé, když se objevím v televizi, se něco stane mým blízkým. Nejprve se mi narodila neteř Erica, teď ale zemřela moje nejoblíbenější teta. Zlomilo mi to srdce. Měla dva syny, Lowella a Harveyho, a vždycky se těšila, až k ní přijdu na návštěvu. Myslím, že byla ráda, když měla doma holčičku. Milovala mě a já ji také. Trávili jsme spolu spoustu času, ráda jsem u ní přespávala v jejím bytě na Eastern Parkway. Někdy jsme odsunuli nábytek na stranu a s Lowellem jsme tančili na desky Tita Puenteho, zatímco Harvey tančil s mojí mámou. Tu latinskoamerickou hudbu jsem měla moc ráda, sambu i mambo. S Lowellem jsme si nacvičili i tanec na jeho bar micva. Měli s otcem rádi baseball, zatímco Harveyho bavil design, vybíral pro svou mámu látky. Když mi bylo šest nebo sedm, řekla jsem mu, že je holka, a dva roky se mnou pak nepromluvil.

Ničemu jsem nerozuměla, ale zjevně jsem měla dobrou intuici. Harvey později udělal coming out a sdělil nám, že je gay, tenkrát ale nikdo nic takového neuznával. Mně se líbilo, že dokázal vysvětlit rozdíl mezi plátnem a sametem.

Nedá se říct, že bych měla nějak pozitivní povahu, mám tendenci dívat se na věci spíš z temné stránky. V zármutku nad smrtí tety Anny jsem začala cítit i frustraci nad svým životem. Připadalo mi, jako bych v Bon Soir vyčkávala, až mi někdo konečně dá nějakou roli. Sama sobě jsem ale říkala, že zase tak zlé to není. Dokázala jsem si vydělat na živobytí, a každý večer jsem navíc hrála v malém divadle. Někdy jsem na jevišti dělala uvolňovací cvičení, která jsem se učila na hodinách herectví, začínala jsem od prstů na nohou a postupovala k pažím i prstům... mentálně jsem se zaměřila na každou část těla, vnímala ji a postupně se uvolňovala, zatímco diváci neměli ponětí, co se děje.

Týden co týden jsem svůj výkon zdokonalovala. Říkali mi, že nikdo nezačíná baladou, což mi pochopitelně dodalo odhodlání. Dokázala jsem zavřít oči a zaměřit se do svého nitra.

Někteří z ostatních účinkujících mi připadali zvláštní. Strašně se snažili zalíbit publiku, podlézali mu a tvrdili věci jako třeba: „Cítím se naživu, jen když stojím na jevišti.“ To mysleli vážně? Zdálo se mi, že se strašně doprošují přízně publika. Mně to připadalo odporné.

V hloubi duše jsem ale možná po ocenění publika toužila víc než oni.

Nemyslela jsem si ale, že by se to mělo dávat najevo, nepřipadalo mi to správné, naopak to bylo nedůstojné. Nechtěla jsem se doprošovat lásky a přízně, to se mi zdálo trapné. Já se nikomu podbízet nechtěla, to totiž k ničemu nevedlo. Místo toho je třeba obrátit se do vlastního nitra. Přišla jsem navíc na to, že čím víc jsem se uzavírala, tím víc jsem publikum přitahovala.

V tom tkví síla myšlenky. Nejenže přesahuje hmotu, dokáže i komunikovat, ovšem pokud je pravdivá. Jinými slovy, emoce nelze předstírat. Je třeba najít zdroj pravdy hluboko uvnitř. Na to lidé reagují a chtějí se pak s vámi ztotožnit.

Někdy jsem se ale musela smířit s tím, že nic necítím. Tehdy jsem se uklidnila a soustředila jsem se. Když jsem poprvé zpívala „Cry Me a River“, použila jsem jedno cvičení, které jsme dělali ve třídě. Spočívá v tom, že si vyvoláte nějakou emocionální vzpomínku tím, že si představíte něčí obličej.

Já si vzpomněla na toho mladého muže v měsíčním světle, jak mi podává cigaretu, což mě rozčílilo, ovšem cítila jsem to opravdově. Nakonec

jsem dospěla k tomu, že jsem dokázala vyvolat autentickou emoci hned ve chvíli, kdy jsem začala zpívat. Měla jsem teď skoro pavlovovskou reakci na tóny hudby.

Navíc jsem pořád neměla kde bydlet. Elaine mi poskytla svůj gauč, dvořil se jí ale tenkrát Dustin Hoffman a já jim nechtěla stát v cestě. Na čas jsem si pronajala pokoj v hotelu Earle, protože to bylo jenom kousek za rohem od Bon Soir. Všechn nábytek tu byl nastříkaný strakatou barvou, aby nebyla vidět špína. Jednou za mnou do pokoje přišel Stanley Beck. Poprvé jsme se potkali na letní škole v Malden Bridge, kde režíroval hru *Piknik*, kde jsem hrála. Hrál tam tehdy hlavní mužskou roli, zatímco jeho protějšek hrála Emily Cobbyová. (O mnoho let později jsem měla radost, když jsem jí sehnala malou roli ve hře *The Way We Were*, kde rozdávala protiválečné letáky u stolku naproti Plaze.)

Se Stanleyem jsme se potkali, když jsem šla na představení *Balkon* od Jana Geneta v divadle Circle in the Square v centru. On stál na jevišti. Působil velice mužně, byl docela hezký a párkrát jsme si vyšli na rande. Když ale přišel ke mně domů, byla jsem tak nervózní, že jsem ho musela požádat, aby odešel. Řekla jsem mu, že je mi špatně, nebyla jsem totiž připravená s ním fyzicky něco mít. Muže, kteří mi vstoupili do života, si pamatuju, protože jich bylo v mládí tak málo!

Týden po skončení mého angažmá v Bon Soir jsem se díky producentu Mertu Koplinovi, který mě viděl v klubu, objevila jako host v místním televizním pořadu PM East. Mert byl vřelý a milý člověk, na rozdíl od moderátora Mikea Wallace, který byl poněkud chladný a odtažitý. Rozhodně to nebyl typický televizní moderátor. Ve skutečnosti byl Mike pěkně zlý, což později využíval v pořadu *60 minut*, kde na účastníky soutěže chrlil otázky.

Když se ale snažil být okouzlující a přimět hosty pořadu *PM East*, aby byli sdílnější, vůbec to nefungovalo.

Před vystoupením jsem si ho vzala stranou a řekla jsem mu: „Poslyšte, nejen že umím zpívat, já umím i mluvit.“ Ukázala jsem mu svůj kroužek s klíči a řekla mu: „Zeptejte se mě na moje klíče.“

Před kamerou mi pak povídá: „Mám tady veškerý váš majetek.“ A ukázal moji peněženku a klíčenku.

„Kde jste to vzal?“ Hrál jsem s ním tu hru.

„Máte tu deset klíčů. K čemu jsou všechny ty klíče, Barbro? Co se s nimi dá odemknout? Copak máte v New Yorku deset bytů?“

„Ne, deset jich není. Jen šest.“

S těmi šesti jsem to možná trochu přehnala, nicméně jsem měla pár bytů, kde jsem si mohla rozložit svoje hliníkové lehátko, které jsem si koupila za 12,95 dolarů ve Whelan's Drug Store a nosila jsem si ho všude s sebou. Můj bratranec Harvey měl byt na Západní Osmnácté ulici, tam jsem mohla přespávat přes týden, on tam byl totiž jen o víkendech. V pátek jsem se pak stěhovala do zkušebny Petera Danielse na Osmé avenue, která byla až na piano úplně prázdná. Bála jsem se ale, když jsem tam měla přijít pozdě v noci. Ta budova byla opuštěná a víc než ponurá.

Mike se z toho pokusil udělat vtip. „Takže spíte všude možné po městě?“

„Spím všude možné, ale ne s kdekým, to je potřeba rozlišovat.“

Jeden z klíčů patřil Donu Softnessovi, tiskovému mluvčímu *PM East*, který se stal i mým tiskovým mluvčím. Když se dozvěděl, že nemám byt, nabídl mi klíče od své kanceláře, kde byl pohodlný gauč, na kterém jsem mohla přespát. Jedinou podmínkou bylo, že musím být pryč do půl deváté ráno, než přijdou jeho zaměstnanci. To jsem ještě netušila, že se jednoho rána objeví dřív a bude si na mě dělat zálusk. I když se mi docela líbil, měl nakrátko ostříhané šedivé vlasy, klíče jsem mu vrátila.

Zase jsem si hledala práci. Na hodinách herectví jsem se sblížila s Rickem Edelsteinem, hráli jsme tam spolu scénu ze *Zkamenělého lesa*. Rick se mi líbil. Zdál se mi vyzrálejší než ostatní kluci, protože už byl ženatý a měl čtyři děti. V noci dělal číšníka ve Village Vanguard, známém jazzovém klubu, a vzal mě tam na konkurz k majiteli Maxi Gordonovi. Náhodou tam v té době hrál Miles Davis a Rick mi zařídil, aby mě jeho kapela doprovázela. Na Maxe Gordona jsem ale dojem neudělala.

Začaly mi docházet peníze, když jsem dostala práci v Kanadě, v restauraci Town N'Country nahoře ve Winnipegu. Myslím, že ani kanadské publikum mě nepochopilo. Zpívala jsem přece jen písničky, o kterých nikdy neslyšeli, jako třeba „Come to the Supermarket in Old Peking“.

Další angažmá jsem dostala zase v Caucus Clubu. Měla jsem radost, nabídli mi ale jen 150 dolarů za týden (stejně jako předtím), zatímco v Bon Soir jsem kasírovala 175 dolarů. Říkala jsem si, že by to měli dorovnat a přihodit k tomu ještě nějaké jídlo zdarma, koneckonců to byla restaurace. Ted Rozar ale nedokázal Lese Grubera přimět, aby ustoupil. Už tak jsem byl na Teda našťvaná, a teď mi nedokázal vyjednat lepší plat.

Teď přišla ta chvíle, kdy jsem vytáhla vizitku Martyho Erlichmana a zavolala mu. Marty mi řekl, že se o to postará, a nasedl do letadla do Detroitu. Vyjednal mi novou smlouvu s Lesem Gruberem a já najednou vydělávala 200 dolarů týdně s večeremi v ceně. Byla jsem ohromená. Teprve

později jsem se dozvěděla, že ani Marty je nedokázal přimět, aby mi zvýšil plat, a tak mi těch 50 dolarů týdně navíc přihodil z vlastní kapsy, ačkoliv ani on neměl peněz nazbyt. Jako kancelář tenkrát Martymu sloužila telefonní budka na Padesáté Třetí ulici a balíček deseticentů.

Ted' ale zůstal v Detroitu, aby na mě dohlédl. Ted nic takového nikdy neudělal. Viděla jsem, že Marty to bere jako závazek, a poprvé v životě jsem měla ochránce. Chtěla jsem, aby byl Marty mým manažerem, takže jsem se nějak musela vyvázat ze smlouvy s Tedem.

Upřímně řečeno jsem neměla pocit, že by Ted příliš litoval, že o mě přijde. Zafungoval tu ale univerzální princip, totiž že i když nemáte o něco zájem, jakmile to chce někdo jiný, nechcete mu to dát. Marty se ho zeptal, kolik by stálo vykoupit mě ze smlouvy, a Ted nadhodil částku pět tisíc dolarů. Měla jsem u něj v kanceláři uložených pár krabic s vintage oblečením, které mi nechtěl vydat, dokud se to nevyřeší.

Během našeho pobytu v Detroitu se Marty spřátelil s Bobbym Sosnicem, který chodil do klubu téměř každý večer. Sedávali tam spolu a pili martini. Když Bobby zjistil, že se snažíme vyplatit Teda a že Marty pracuje z telefonní budky, dal Martymu šek na deset tisíc dolarů a řekl mu, aby pět tisíc utratil za mě a pět tisíc za novou kancelář. Bral to jako investici do mé kariéry.

To mě zaujalo. Kolik lidí se koneckonců přesně ví, jaká je jejich cena na volném trhu?

Musím říct, že jsem byl trošku zklamaná, když se Martymu podařilo usmlouvat moji cenu z 5000 dolarů na 1250 a nakonec na 750 dolarů. To jako vážně? To jsem byla tak laciná?

Myslím, že jsme to Martym dostali hodně levně.

Znamenalo to navíc, že Marty nakonec Bobbyho šek nevyužil, což bylo dobré, protože ani já, ani on jsme se mnou nechtěli obchodovat. Zůstával tu ale ještě jeden drobný problém – Marty totiž neměl ani těch 750 dolarů. Na celou tuhle záležitost se mi podařilo zapomenout, dokud mi to Marty nevyprávěl na narozeninové oslavě, kterou jsem pro něj v roce 2014 uspořádala.

„A kde jsi tenkrát vzal ty peníze?“ zeptala jsem se.

Odpověděl mi: „Někdo mi je půjčil.“

„Kdo ti je půjčil?“

„Přece ty!“

Nezapomínejte, že jsem šetřila od prvního okamžiku, kdy jsem si v šestnácti letech otevřela bankovní účet.

Vyzvedla jsem si tehdy svoje krabice s oblečením a tím můj vztah s Tedem skončil, ačkoliv jsem dál pracovala s Irvinem Arthurem. Jednoho dne jsem přišla do jeho kanceláře a on mi povídá, že ve vedlejší místnosti sedí Enrico Banducci, majitel klubu hungry i v San Francisku, ale že ho nemůže přesvědčit, aby mi dal práci. Rozhodla jsem se, že ho dokážu přimět, aby změnil názor. Nemám ovšem v povaze někam vtrhnout bez vyzvání a jen tak se podbízet. Jediný způsob, jak to udělat, bylo předstírat, že jsem někdo úplně jiný. Nakráčela jsem dovnitř a sdělila Enricovi, že bude velmi litovat, pokud mě nenajme. „Budete mě prosit, abych s vámi podepsala smlouvu, protože ze mě bude velká hvězda. A mohl jste mě mít hned na začátku.“

Celou tu scénku jsem sehrála vyděšená k smrti, myslím, že jsem si mu dokonce sedla na klín, což mi vůbec nebylo podobné. Asi mě tenkrát osvítila múza. Tu práci jsem totiž dostala! Byla jsem na sebe opravdu pyšná, že jsem ho dokázala přesvědčit.

Dál jsem ale chodila na castingy kvůli hereckým rolím. Když jsem vystupovala v klubu Lion, potkala jsem agenta Jeffa Huntera, který byl jedním z prvních lidí, kteří mě podpořili. Připadalo mu, že mám talent, a obzvlášť ho zaujalo, jak jsem při zpěvu šermovala rukama. Po letech mi říkal, že s rukama nikdo nepracoval tak dobře jako já. Slíbil mi, že na mě dohlédne, a pokud se objeví role, na kterou bych se podle něj hodila, dá mi vědět. Svůj slib dodržel. Poslal mě na konkurz do inscenace mimo Broadway zvané *Another Evening with Harry Stoones*. Napsal to mladý kluk jménem Jeff Harris a byla to komediální revue s blackout skeči a písničkami, které Jeff sám napsal. Hráló nás tam osm včetně Diany Sandsové, která vystupovala na Broadwayi ve hře *A Raisin in the Sun*, a Doma DeLuise, který právě začínal. V programu jsem byla uvedená na posledním místě.

Užila jsem si tam spoustu legrace. Hrála jsem různé postavy a zpívala pár písní, jedna z nich byla o nebezpečích New Jersey. Zpívala jsem ji v černých šatech ze čtyřicátých let a v botách na platformě. Pak jsem zpívala komickou píseň s názvem „Value“, ve které jsem musela vysvětlit, že miluju chlapa jménem Harold Mengert.

Kdo je autorem výroku „Satira je v sobotu večer posledním bodem programu“? (Právě jsem si to vyhledala. Byl to George S. Kaufman.) My jsme každopádně dokázali, že měl pravdu. První a poslední představení se hrálo v sobotu 21. října 1961, po týdnech zkoušení a devíti předpremiérách.

Na premiéru ale přišel Jeff Hunter a udělala na něj dojem. Poslal mě na konkurz do další inscenace a ta mi jednou provždy změnila život. Už napořád mu budu vděčným dlužníkem.

I Can Get It for You Wholesale bylo velké představení na Broadwayi. Jeho autorem byl Jerome Weidman, hudbu a texty napsal Harold Rome. Režie se ujal Arthur Laurents, který napsal předlohu pro muzikály *West Side Story* i *Gypsy*. Producentem byl David Merrick. Všechno to byla broadwayská honorace a já byla přesvědčená, že není moc velká šance, že by mě chtěli najmout.

Tuhle negativitu jsem zdělila po matce. Vždycky mi říkala: „Nepočítej s ničím dobrým, protože pak ti to Bůh sebere.“ Já byla negativní, abych se chránila před zraněním.

Konkurz se konal v listopadu. Hra se odehrává ve 30. letech minulého století, tak jsem si oblékla kabát ze 30. let, abych navodila tu správnou atmosféru. Kabát byl z karakulu, lesklého jehněčího rouna lemovaného sladěnou liščí kožešinou (tenkrát ještě neřádili ochránci zvířat). Koupila jsem si ho ve vetešnictví za deset dolarů a byla jsem přesvědčená, že je to ta nejkrásnější věc, jakou jsem kdy viděla. Výjimečný byl tím, že byl zevnitř stejně krásný a příjemný jako zvenčí. Na podšívce byly žinylkovou nití vyšité barevné košíčky s květinami a byla tam malá kapsička z řaseného hedvábí. Někdo si dal velkou práci s detailem, který mohl sotva někdo vidět, což mi připadalo okouzlující. Ten kabát mám dodnes (podšívková látka se časem rozpadla, žinylkové květy ale zůstaly nedotčené).

Někdo přečetl mé jméno a já jsem vyšla na prázdné jeviště divadla St. James Theatre. Kabát jsem si nechala na sobě, aby ho mohli ocenit i ostatní. Dotyčný ale moje jméno přečetl špatně, takže jsem to musela uvést na pravou míru. Když jsem vysvětlovala, jak se čte mé jméno, zatímco jsem to vysvětlovala, odložila jsem si nákupní tašku. Neustále jsem si nosila něco k jídlu, třeba slané preclíky, sušenky Oreo (z těch jsem ale oškrabávala tu bílou náplň), mandle... Nikdy totiž nevíte, kdy dostanete na něco chuť. Myslím, že i tenhle zvyk pocházel od mé matky. Možná je to součást kolektivního podvědomí evropských Židů, protože co kdyby přišel pogrom a vy jste museli rychle utéct přes hranice? Musíte přece mít něco malého k jídlu, než se dostanete do další země.

Zastínila jsem si oči a podívala se do temného hlediště, nedokázala jsem ale rozeznat žádné obličej. „Haló! Je tam někdo? Co mám dělat?“

Hlas mi odpověděl. „Umíš zpívat?“

Pomyslela jsem si: *Kdybych neuměla zpívat, co bych tu asi tak dělala?* Místo toho jsem odpověděla: „Myslím, že umím zpívat. Lidi mi to říkají. Co byste chtěli slyšet?“

Nikdo mi hned neodpověděl, tak jsem se zeptala: „Chcete něco rychlého, nebo spíš pomalého?“ Byla jsem jako prodavačka v lahůdkářství. Objednejte si už konečně sendvič! Chcete pastrami, nebo hovězí?

Někdo řekl: „Nechám to na vás.“

„Tohle je přece komedie, ne?“ odpověděla jsem. „Tak to bude veselá písnička.“

Vytáhla jsem z tašky noty a zamířila k pianu, aniž bych si všimla, že se za mnou stránky slepené jako harmonika rozvinuly do dlouhatánského chvostu. Vlastně jsem spíš předstírala, že jsem si toho nevšimla, protože jsem to udělala schválně. Věděla jsem, že umím být vtipná, a napadlo mě, že bych jim to měla ukázat. Z publika jsem zaslechla pár uchechtnutí, takže se zdálo, že to funguje.

Řekla jsem pianistovi: „Zahraj tu první“, a spustila jsem „Value“:

Call me a boob, call me a schlemiel.

Call me a brain with a missing wheel.

Call me what you will, but nonetheless I'm still in love with Harold Mengert.

And it's not because he has a car. Arnie Fleischer has a car.

But a car is just a car...

Muž, který se mnou mluvil, ukázalo se, že to byl Arthur Laurents, se smál a pak se mě zeptal: „Umíte nějakou baladu?“

„Jo, mám jich několik.“ Obrátila jsem se zpátky k pianistovi a požádala ho, aby mi zahrál „Have I Stayed Too Long at the Fair?“ Byla to píseň z jiného obskurního představení a já ji měla ráda, protože byla o touze po tom, aby o mne někdo pečoval, a s tím jsem se dokázala ztotožnit bez výhrad.

Tenkrát tam byl Jerome Weidman a později v jednom článku v časopise popsal, co se dělo dál. Kéž bych uměla psát tak poeticky! Můžu jenom říct, že jsem tam stála na pódiu, ponořila se do svého vnitřního světa a zapomněla jsem, že tam nejsem sama.

„Jemně, hlasem přesným jako olovnice a čistým jako mýdlo, které se vznáší na hladině, s tichou autoritou někoho, kdo spatřil nevyhnutelné, prostě, přímo a dojímavě, jako když Homér vypráví o Hektorově smrti, vyprávěla dojemný příběh dívky, která zůstala

„příliš dlouho na pouti“. Byla to samozřejmě píseň, a dobrá. Ale díky hlasu a osobnosti tohoto zvláštního dítěte se z ní stalo něco víc. Slyšeli jsme hudbu a slova, ale prožívali jsme to, co člověk zažije jen u velkého umění: okamžik zjevené pravdy.“

- JEROME WEIDMAN

Když jsem dozpívala, zavládlo ticho. Pak mě požádali, abych zazpívala další, a pak ještě jednu.

Slyšela jsem, že se baví mezi sebou, pak se Arthur zvedl a požádal mě, jestli bych se nemohla za pár hodin vrátit.

„Proč se mám vracet?“ zeptala jsem se. „Nelíbilo se vám, co jste právě slyšeli?“

Myslím, že Arthur se zasmál a vysvětlil mi, že David Merrick přijde později a že chtějí, aby mě slyšel.

„Ne, nemůžu se vrátit,“ řekla jsem mu. „Jsem objednaná ke kadeřníkově.“

Skoro jsem slyšela, jak jsou v šoku. Moc dobře jsem věděla, že žádost vrátit se na konkurz nikdo se zdravým rozumem neodmítne. Taky jsem ale věděla, že jsem právě řekla něco hodně vtipného, a navíc to byla pravda.

„Dnes večer zpívám v Blue Angel jako první a musím si nechat udělat vlasy. Nechcete se tam všichni stavit?“

„Nemůžete se vrátit po kadeřníkovi?“ zeptal se Arthur.

„Marty, mám čas?“ zavolala jsem na Martyho, který seděl v hledišti úplně vzadu. Představuju si ho, jak tam seděl s obličejem v dlaních. „Jistě!“ řekl prudce: „Ano, máš čas!“

Blue Angel byl večerní klub na Východní Padesáté Druhé ulici, o kousek lepší než Bon Soir, protože byl v lepší čtvrti. Marty přesvědčil Maxe Gordona, který byl jedním z majitelů, aby si mě poslechl ještě jednou, a on mě tentokrát vzal na milost.

Šla jsem tedy ke kadeřníkovi, a když jsem se vrátila do divadla a vešla na jeviště, zeptala jsem se: „Tak co na to říkáte?“

Byli zaskočení, mysleli si totiž, že mluvím o konkurzu.

„Ne, já mluvím o vlasech! Mám nový účes. Líbí se vám?“

Myslím, že vůbec nevěděli, co si o mně mají myslet.

Znovu jsem pro ně zazpívala svoje písně, teď mezi nimi byl i Merrick.

Připadalo mi, že se to odvíjí dobře, jistá jsem si ale nebyla. Dole v hledišti se evidentně nemohli dohodnout. Až po letech mi manažer Bob Schear řekl, že si ho Merrick zavolal, jakmile jsem dozpívala první píseň, a řekl mu: „Ne aby ti utekla. A radši zamkni dveře.“

Konkurz jsem dělala na roli mladé naivky, teď se mě ale zeptali, jestli bych byla ochotná hrát roli zamilované sekretářky, slečny Marmelsteinové. Arthur říkal, že tu roli chtěli obsadit starší ženou, ale rozmysleli si to.

„Jistě,“ řekla jsem. „Proč ne? Jsem přece herečka.“

Dali mi noty k její písni a požádali mě, abych se vrátila příští týden a zazpívala jim ji. Při odchodu mě zastavil Bob Schear, aby se ujistil, že má moji adresu a telefonní číslo.

„Moje adresa? Přes týden jsem obvykle na Západní Osmnácté ulici, ale o víkendech spím ve zkušebně na Osmé avenue.“

Zatvářil se zmateně. „Vy nemáte kde bydlet?“

„Ne, ale hledám. Každý večer čtu inzeráty v *New York Times*, jen nemůžu najít byt, který bych si mohla dovolit.“

„Můžu se zeptat svého domácího,“ řekl mi. „Myslím, že v mém domě je jeden byt volný.“

Byl to činžovní dům na Třetí avenue 1155, poblíž Šedesáté sedmé ulice, a Bobovým domácím byl Oscar Karp, který se nemohl jmenovat příhodněji, protože vlastnil taky rybí restauraci Oscar's Salt of the Sea, která byla v přízemí. Když šel Bob domů, ještě ten večer se s ním dal do řeči. Až když Bob slíbil, že se za nájemné zaručí, tak Oscar souhlasil, že mi byt ukáže. Byl to byt ve třetím patře bez výtahu a na úzkém, strmém schodišti byly neustále cítit ryby.

Rybině jako bych neměla uniknout. Rodiče mého otce provozovali rybárnu a dodnes si vzpomínám na všechny ty mrtvé ryby vystavené na kovových tácech obložené ledem. Prarodiče bydleli přímo nad obchodem, my je ale navštěvovali jen zřídka, protože nikdy neměli rádi mou matku a vinili ji ze smrti mého otce, což nebylo fér.

Dodnes dokážu pozřít jen rybu, která nepáchne.

V bytě byly čtyři malé pokoje seřazené v řadě za sebou, byla tu vana v kuchyni a nájemné činilo šedesát dolarů měsíčně. Jakmile jsem sem vkročila, vyhrkla jsem: „Beru ho.“ Takže i já jsem měla bydlet nad rybárnou. Aspoň jsem ale měla jídlo na dosah a s Oscarem jsme se brzy spřátelili.

Začalo se mi dařit. Měla jsem byt na East Side na Manhattanu, tady jsem vždycky chtěla žít. Nemusela jsem se tedy bát, že se vrátím do Brooklyn, a navíc mě čekal užší výběr na Broadway!

Píseň slečny Marmelsteinové jsem se naučila. Když jsem přišla na kurz, poprosila jsem je, jestli bych při zpěvu nemohla sedět na kancelářské židli. Chtěla jsem to zazpívat vsedě ze dvou důvodů: za první proto, že jsem byla nervózní a nechtěla jsem stát, a za druhé proto, že jsem si říkala, že by bylo vtipné, kdyby sekretářka zpívala svou píseň na kancelářské židli, takové té na kolečkách, aby mohla popojíždět po jevišti a odstrkovat se nohama. V duchu jsem si to tak představovala.

Těsně předtím, než jsem začala zpívat, jsem si vzpomněla, že mám v puse žvýkačku, a nalepila jsem ji zespoda na židli. Připadalo mi, že se to docela vydařilo. Všichni se smáli a Arthur mi pak řekl: „Děkuju, ozveme se,“ nebo tak něco.

Později jsem se dozvěděla, že Arthur po mém odchodu došel k židli a překlopil ji, aby se přesvědčil, zda tam žvýkačka zůstala. Asi chtěl vědět, jestli to bylo spontánní... opravdu jsem žvýkala žvýkačku? Nebo to byl jen vtipný kousek, který jsem vymyslela, než jsem vešla dovnitř?

Arthur tvrdil, že tam žádná žvýkačka nebyla.

Přece bych ale nenechala na jejich židli nalepenou žvýkačku, abych jim tím poškozovala majetek. To se přece nesluší. Pravda byla taková, že jsem žvýkačku ze židle odlepila a strčila si ji zpátky do pusy, ještě ani nebyla ani vyžvýkaná.

KAPITOLA PÁTÁ

Slečna Marmelsteinová

Pamatuju si, že než jsem odešla z konkurzu, postavila jsem se na pódiu a prohlásila jsem: „Právě jsem dostala telefonní číslo, tak mi prosím vás někdo zavolejte!“ A nadiktovala jsem jim číslo. Neměla jsem ještě v bytě žádný nábytek, ale už jsem si pořídila telefon, a tak jsem se těšila, až mi někdo zavolá, ať to bude kdokoli.

A taky že ano. Večer zazvonil telefon a hlas na druhém konci povídá: „Já jsem Elliott Gould. Dnes odpoledne jsem tam byl a myslím si, že jste skvělá.“

Potom zavěsil.

Neměla jsem ponětí, o koho jde.

Pak jsem se dozvěděla, že mi tu roli dali. Byla to moje první role ve skutečném broadwayském představení!

Normální devatenáctiletá holka by nejspíš byla překvapená a nadšená, vám už je ale jasné, že já nebyla úplně normální. Prostě jsem si říkala, že je to *bašert*, jak se říká v jidiš, znamená to něco jako osudová záležitost. Zdálo se mi, že se mi zkrátka naplňuje moje vize, kterou jsem měla už jako dítě. Tohle byl přece můj osud a já jsem byla připravená se pustit do práce!

Myslím, že ani první den zkoušek jsem nebyla nervózní. Začali jsme zkoušet na začátku ledna 1962 ve starém studiu Ziegfeld Roof nad divadlem New Amsterdam. První den zkoušky je divadelní rituál. Celý soubor se sejde kolem jednoho stolu a všichni se představí. Scénograf ukáže model kulis, kostýmní výtvarník ukáže pár skic. Já se jen rozhlížela a poslouchala jsem, co se děje. Všichni tu byli dospělí, jen já byla ještě teenager, navíc jsem se mezi lidmi strašně styděla. Nevěděla jsem, jak se s lidmi bavit ani čím začít konverzaci. Naprosto mi chyběly sociální dovednosti.

Začali jsme číst nahlas scénář. Podívala jsem se na vysokého mladíka s tmavými kudrnatými vlasy, který hrál hlavní roli. Aha, takže tohle byl Elliott Gould, ten hlas v telefonu. Měl milý úsměv a vřelé hnědé oči. Dívka, která hrála roli mladé naivky, do níž mě chtěli obsadit původně, byla Marilyn Cooperová. Byla roztomilá a drobná, měla ten nejmenší nosík a všichni jí říkali Coopie. O její postavu se zajímala Elliottova postava, ale tvořili nepravděpodobný pár.

Když stáli vedle sebe, sahala mu sotva po prsa.

Nakonec jsme si dali pauzu, všichni si šli zakouřit nebo si zavolat do telefonní budky. Elliott kouřil tenký doutník, přišel ke mně a jeden mi nabídl. Nikdy předtím jsem doutník nekouřila, ale vzala jsem si ho. Vlastně to byla spíš taková hnědá cigareta a ta vůně byla docela příjemná. Prodávaly se v plechové krabičce, jmenovaly se Schimmelpennincks (stačí, když ten název vyslovíte nahlas, a bude vám jasné, proč jsem se tomu smála). Připadalo mi to jako milý a vtipný způsob, jak mě oslovit. Okamžitě jsem si ho oblíbila a začali jsme si povídat.

Než jsme se nadáli, přestávka skončila a my jsme se vrátili ke stolu i s ostatními herci, abychom pokračovali ve čtení scénáře. Neměla jsem žádnou zásadní roli. Měla jsem jen pár replik, takže jsem měla dost času, abych se věnovala svému životopisu. Tiskový mluvčí nás totiž požádal, abychom dali dohromady něco pro *Playbill*, a já jsem to pojala dost kreativně: „Barbře Streisand je devatenáct let, narodila se na Madagaskaru a vyrůstala v Rangúnu, vystudovala Erasmus Hall High School v Brooklynu a mimo Broadway se objevila v jediném představení inscenace *Another Evening with Harry Stoones*.“

Chtěla jsem jen, aby to bylo zajímavější, protože sama o sobě jsem se upřímně řečeno za nijak zajímavou nepovažovala. Přišlo mi, že když židovská holka z Brooklynu hraje židovskou sekretářku jménem Yetta Tessye Marmelsteinová, tak na tom není nic zajímavého. Proč bych nemohla být trochu záhadná? Co kdybych pocházela z nějaké exotické cizí země? A líbila se mi ta aliterace... „rozená v Rangúnu“. (Myslím, že jsem to v průběhu následujícího měsíce změnila na to, že jsem se narodila na Arubě a chodila do ješivy v Brooklynu. To mi přišlo ještě vtipnější.)

Už jsem seděla ve spoustě divadel a četla si tu životopisy herců, vypadalo to, jako by všichni prošli Actors Studiem.

Takže jsem svůj životopis zakončila větou: „Není členkou Actors Studia.“

To mi taky přišlo vtipné, a navíc mě asi pořád trochu mrzelo, že mě nepřijali, i když jsem tehdy byla opravdu příliš mladá. Jsem si jistá, že mě motivovalo, že jsem chtěla všem dokázat, že se ve mně spletli. Až budu slavná, chytí se teprve za nos!

Redakce *Playbillu* každopádně můj vtípek nepochopila a nakonec mě donutili to přepsat.

Ve srovnání s mým stručným životopisem byl Elliott profík. Vystupoval od dětství, v deseti letech byl členem tanečního souboru v hotelu v Catskills, kde vystupoval v cylindru a ve fraku, a ve třinácti hrál v *Palace* ve varieté. Do showbyznysu ho nutila jeho matka, což byl pravý opak mojí situace. On se jí chtěl zavděčit. Nikdy předtím však nedostal hlavní roli. Hrál teď ještě jako sborista v jiném broadwayském představení, *Irma La Douce*.

Pro mě i pro Elliotta tohle byla životní příležitost.

Na rozdíl od něj jsem angažmá ve sboru nikdy nevyhledávala. Upřímně řečeno si myslím, že mě to prostě nenapadlo. Neměla jsem v plánu se pomalu vypracovat, na to jsem byla moc netrpělivá. Pro mě existovalo buď všechno, nebo nic. Musela jsem jít rovnou nahoru, nebo se věnovat jiné profesi. Chtěl jsem roli, která má smysl. Jinak to pro mě byla ztráta času.

Taky jsem měla strach, protože když mi bylo patnáct, představovala jsem si svůj život, jako by běžel na televizní obrazovce, ovšem když jsem se podívala do budoucnosti a představila si sama sebe v devatenácti, obrazovka zčernala. Co to mělo znamenat? Zemřu snad dřív, než mi bude dvacet?

Říkala jsem si, že mám štěstí, že jsem ještě tady, a byla jsem odhodlaná svůj čas využít na maximum.

Na zkouškách se mi moc nedařilo. Nebylo to tak, že bych měla problémy s tím, aby moje role působila autenticky. Pracovala jsem v kanceláři, a dokonce i v telefonní ústředně, tuhle dívku jsem znala jako své boty. Nebyla jsem to já, ale byla někdo, koho jsem poznávala, kdo neměl přítele, nikdy ho nikdo nepozval na rande a vždycky ho přehlíželi. Technicky vzato jsem na tu roli byla příliš mladá, protože to měla být stará panna, a mně bylo přece jen devatenáct, to mi ale nevadilo.

Měla jsem ale problémy s Arthurem Laurentsem. Pustili jsme se do začátku hry, kdy je slečna Marmelsteinová v kanceláři svého šéfa, jehož krejčovský podnik je ohrožen, protože část dělníků v oděvním průmyslu stávkuje. Zkoušeli jsme tu scénu, Arthur uviděl gesto, které se mu líbilo, a řekl nám: „Zafixujte to.“

„Zafixovat?“ ptala jsem se. „Co to znamená?“

„Udělej to pokadě přesně takhle.“

Neměla jsem ponětí, o čem mluví. „Jak přesně takhle?“

„Přesně tak, jak jsi tu scénu zahrála teď“, vysvětlil. „Líbí se mi, jak jsi natáhla nohu.“

„Moji nohu?“ Už jsem zapomněla, co jsem udělala.

„Ano. Líbí se mi, jak jsi natáhla nohu. Udělej to stejně.“

Cože? Jak bych to asi mohla zopakovat, když jsem vůbec netušila, co jsem předtím dělala?

Pak se na mě rozzlobil a křičel: „Co je to s tebou? Nemáš žádnou kázeň! Nikdy to neuděláš dvakrát stejně!“

Samozřejmě, že ne. Naučili mě fungovat v přítomném okamžiku, jen naslouchat a reagovat, a tak mi to připadalo správně. Jednoho večera jsem mohla mít chuť se na židli zaklonit, podívat se na jiné místo nebo říct slovo s trochu jiným frázováním. Co na tom ale záleželo, když jsem se držela scénáře? Hledala jsem správný výraz, experimentovala jsem. K tvorbě potřebujete určitou volnost.

Pokud se držím role a hraju opravdově, většinou to funguje. Věřím, že pokud něco opravdu cítím, budou to cítit i diváci. Co vychází ze srdce, jde k srdci.

Arthur měl jiný přístup. V každé scéně chtěl sérii jasných gest. Uděláš tohle a pak zas tohle. Pořád se mě snažil „korigovat“ a šlo mi to jedním uchem dovnitř a druhým ven, protože takhle jsem nebyla zvyklá pracovat. Napětí dosáhlo vrcholu kvůli jedinému sólu, které jsem v představení měla, „Miss Marmelstein“. Chudince opomíjené sekretářce nakonec povolí nervy. Všichni na ni hází spoustu práce, ale nikdo jí nevěnuje pozor-